

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ**

**Γραφείο Οικονομικών &
Εμπορικών Υποθέσεων**

Rue des Petits Carmes 6
1000 Bruxelles

Τηλ. : 00 32 2 545 55 06

Φαξ : 00 32 2 545 55 08

Email : ecocom-brussels@mfa.gr

**ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΟ
ΚΑΝΟΝΙΚΟ**

Βρυξέλλες, 6/8/2015

Α.Π. Φ. 3070 / 272

ΠΡΟΣ : Ως Πίνακας Αποδεκτών

ΚΟΙΝ : Υπουργείο Εξωτερικών
Β8 Διεύθυνση

Ε.Δ.: Πρεσβεία Βρυξελλών

ΘΕΜΑ: Επιχειρηματικός Οδηγός Βελγίου 2015

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα, σε ηλεκτρονική μορφή, ενημερωμένο Επιχειρηματικό Οδηγό για το Βέλγιο, ο οποίος περιλαμβάνει και τις πιο πρόσφατες εξελίξεις της βελγικής οικονομίας και των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων της Ελλάδος με το Βέλγιο, και παρακαλούμε όπως προωθηθεί στα μέλη σας. Καθώς η πληροφόρηση που περιέχεται στον Επιχειρηματικό Οδηγό δεν είναι εξαντλητική, παρακαλούνται οι ενδεχομένως ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να απευθύνονται στο Γραφείο μας προκειμένου να αντλήσουν πρόσθετη, εξειδικευμένη πληροφόρηση.

Ο Προϊστάμενος

Παντελής Γκάσιος
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'

Συνημ.: 1 αρχείο σε μορφή PDF

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΒΕΛΓΙΟΥ

**ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Π. ΓΚΑΣΙΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ο.Ε.Υ. Α΄
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2015**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΑΣ.....	3
2. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ.....	6
3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ.....	8
4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	10
5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.....	17
6. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΞΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ. ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ.....	20
1. Η επιλογή μεταξύ θυγατρικής εταιρείας και υποκαταστήματος.....	20
2. Διατυπώσεις σύστασης υποκαταστήματος στο Βέλγιο.....	20
3. Διατυπώσεις σύστασης θυγατρικής εταιρείας στο Βέλγιο.....	21
7. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ.....	30
1. Εταιρικός φόρος, φόροι επί μερισμάτων, τόκων και royalties.....	30
2. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.....	33
3. ΦΠΑ.....	35
8. ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ.....	36
9. ΤΟ ΒΕΛΓΙΟ ΩΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΕΛΓΙΟΥ. ΣΗΜΑΝΣΗ. ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	44
1. Γενικά περί βελγικής αγοράς.....	44
2. Προδιαγραφές και πρότυπα.....	45
3. Σήμανση τροφίμων.....	46
4. Εμπόριο, πληρωμές, τραπεζικό σύστημα, πηγές χρηματοδότησης, δημόσιοι διαγωνισμοί.....	47
10. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	50
11. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΧΩΡΑΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	51
12. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	55
13. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	58

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΑΣ

Το Βέλγιο είναι ομοσπονδιακή βασιλευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία, με αρχηγό του κράτους τον Βασιλιά Φίλιππο (ο οποίος διαδέχθηκε στις 21 Ιουλίου 2013 τον πατέρα του Αλβέρτο II) και πρωθυπουργό τον φιλελεύθερο Charles Michel, ηγούμενο κυβερνητικού συνασπισμού 4 κεντροδεξιών κομμάτων που ανέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας τον Οκτώβριο 2014. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο σώματα: τη Βουλή των Αντιπροσώπων (150 μέλη) και τη Γερουσία (60 μέλη). Σημειώνουμε ότι παράλληλα με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τα νομοθετικά σώματα, λειτουργούν χωριστές κυβερνήσεις και κοινοβούλια σε επίπεδο περιφερειών.

Η χώρα είχε διέλθει προ πενταετίας μακρά περίοδο πολιτικής κρίσης, η οποία ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2010 και οδήγησε σε προσωρινή διακυβέρνηση της χώρας από «μεταβατική» κυβέρνηση υπό τον Yves Leterme μέχρι τον Δεκέμβριο 2011. Στις αρχές Δεκεμβρίου του 2011, 6 κόμματα σχημάτισαν κυβέρνηση συνασπισμού υπό τον σοσιαλιστή πρωθυπουργό Elio Di Rupo. Η κατάληξη των διαπραγματεύσεων των 6 κομμάτων για σχηματισμό κυβέρνησης είχε γίνει υπό το βάρος τότε της πίεσης των διεθνών αγορών στη βελγική οικονομία.

Στις 25 Μαΐου 2014 πραγματοποιήθηκαν εθνικές εκλογές για την ανάδειξη ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων, που κατέληξαν σε αρκετά ευρεία νίκη του συντηρητικού κόμματος της Φλάνδρας (N-VA) στον βελγικό βορρά και του σοσιαλιστικού κόμματος (PS) στο γαλλόφωνο νότο και τις Βρυξέλλες. Το βράδυ της 7^{ης} Οκτωβρίου 2014, 4^{1/2} μήνες μετά τις εθνικές εκλογές του Μαΐου, ο κεντροδεξιός κυβερνητικός συνασπισμός κατέληξε σε συμφωνία επί του οικονομικού προγράμματός του στην διάρκεια της θητείας του. Το γεγονός αυτό σήμανε την ολοκλήρωση των ενδοκυβερνητικών διαβουλεύσεων, η οποία οδήγησε στον σχηματισμό ομοσπονδιακής κυβέρνησης από 4 πολιτικά κόμματα, 3 φλαμανδικά (συντηρητικό-εθνικιστικό N-VA, χριστιανοδημοκρατικό CD&V, φιλελεύθερο OpenVLD) και ένα γαλλόφωνο (φιλελεύθερο MR). Η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση ορκίστηκε το Σάββατο 11 Οκτωβρίου και παρουσίασε τις προγραμματικές της δηλώσεις στο ομοσπονδιακό κοινοβούλιο την Τρίτη 14 Οκτωβρίου.

Οι τρεις διοικητικές περιφέρειες (Βαλλονία, Φλάνδρα, Βρυξέλλες) και οι γλωσσικές κοινότητες (γαλλόφωνη, φλαμανδόφωνη, γερμανόφωνη) μαζί με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση συγκροτούν επτά κέντρα αποφάσεων. Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση αποφασίζει για θέματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνας, δημόσιων οικονομικών, δικαιοσύνης, κοινωνικής ασφάλισης και σημαντικό τμήμα των κλάδων δημόσιας υγείας και εσωτερικών υποθέσεων, ενώ στη δικαιοδοσία των τριών περιφερειών ανήκουν τα κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, η επιστημονική έρευνα, η εκπαίδευση, η γεωργική πολιτική, το εξωτερικό εμπόριο και η αναπτυξιακή βοήθεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η τάση περαιτέρω αποκέντρωσης και αυτονομίας των τριών περιφερειών σε θέματα κυρίως προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης, που οφείλεται κυρίως στις οικονομικές ανισότητες μεταξύ των περιοχών αυτών και προωθείται έντονα από τη Φλάνδρα, ενδέχεται να οδηγήσει μελλοντικά στη μετεξέλιξη της χώρας σε συνομοσπονδία.

Σημειώνουμε ότι η κυβέρνηση Di Rupo δρομολόγησε την 6^η «μεταρρύθμιση του κράτους» (“6e Réforme de l’Etat”), η οποία και τέθηκε σε ισχύ από 1.7.2014, προβλέπει δε την σταδιακή μεταφορά σημαντικών αρμοδιοτήτων και κονδυλίων από την κεντρική ομοσπονδιακή κυβέρνηση στις περιφέρειες και τις κοινότητες του Βελγίου, με ταυτόχρονη μεγαλύτερη φορολογική και γενικότερη οικονομική «αυτονόμηση» των περιφερειακών κυβερνήσεων. Ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης, τα διαθέσιμα οικονομικά μέσα των περιφερειακών οντοτήτων αναμένεται να περάσουν από τα 45 δις. € σήμερα, στα 65 περίπου δις. €, σημειώνοντας μία αύξηση κατά 44%.

Η πορεία υλοποίησης της 6^{ης} «μεταρρύθμισης του κράτους» από τη νέα κυβέρνηση Michel κρίνεται ικανοποιητική σε γενικές γραμμές, με αρκετές διαφωνίες ωστόσο να έχουν προκύψει αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής του αναθεωρημένου νόμου χρηματοδότησης των περιφερειών, ο οποίος δίνει στις περιφερειακές οντότητες πρόσθετη δημοσιονομική αυτονομία εκτιμώμενου ύψους 12 δις. €.

Παραθέτουμε βασικές πληροφορίες για το Βέλγιο :

Πληθυσμός: 11.203.992 κάτοικοι (στοιχεία 2014)

- 57,4% στην Περιοχή της Φλάνδρας (6,43 εκατ. κάτοικοι),
- 32% στην Περιοχή της Βαλλονίας (3,59 εκατ. κάτοικοι),
- 10,6% στην Περιοχή των Βρυξελλών (1,18 εκατ. κάτοικοι).

Έκταση : 30.528 τετρ. χλμ.

- 13.522 τετρ. χλμ. Φλάνδρα,
- 16.844 τετρ. χλμ. Βαλλονία και
- 162 τετρ. χλμ. Βρυξέλλες

Η έκταση αυτή αντιστοιχεί σε ποσοστό ίσο με το 1,3% της συνολικής έκτασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με πληθυσμιακή πυκνότητα 368,8 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο το Βέλγιο είναι, μετά τις Μάλτα και Ολλανδία, η πλέον πυκνοκατοικημένη χώρα της Ε.Ε. Ο πληθυσμός του Βελγίου είναι κατά 90% αστικός και αντιπροσωπεύει το 2,2% του συνολικού πληθυσμού της Ε.Ε. Το Βέλγιο απαρτίζεται εξάλλου από τρεις γλωσσικές κοινότητες: τη γαλλόφωνη (περίπου 4,5 εκατ.), τη φλαμανδόφωνη (περίπου 6,5 εκατ.) και την γερμανόφωνη (περίπου 70.000). Το 11,3% του πληθυσμού (στοιχεία 2014) είναι αλλοδαποί προερχόμενοι κυρίως από γειτονικές χώρες και από χώρες της Βόρειας και Κεντρικής Αφρικής. Η ελληνική ομογένεια αριθμεί περίπου 30.000 άτομα, η πλειονότητα των οποίων έχει αποκτήσει την βελγική ιθαγένεια.

Το Βέλγιο διαιρείται σε τρεις γεωγραφικές και διοικητικές περιοχές: τη Φλάνδρα, τη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες, οι οποίες υποδιαιρούνται σε δέκα συνολικά επαρχίες που συγκεντρώνουν 589 κοινότητες: 262 η Βαλλονία, 308 η Φλάνδρα και 19 οι Βρυξέλλες.

<i>Πυκνότητα πληθυσμού :</i>	368,8 κάτοικοι / τετρ. χλμ.
<i>Ωρα :</i>	- 1 ώρα με ώρα Ελλάδος
<i>Γλώσσες :</i>	Φλαμανδική, Γαλλική, Γερμανική, Αγγλική
<i>Νόμισμα :</i>	Ευρώ
<i>Επίσημες αργίες :</i>	21 Ιουλίου, 11 Νοεμβρίου
- Εθνικές	Πρωτοχρονιά
- Θρησκευτικές	Πάσχα & Δευτέρα Πάσχα Πεντηκοστή, Δευτέρα Αγίου Πνεύματος Δεκαπενταύγουστος 1η Νοεμβρίου (Αγίων Πάντων) 25η Δεκεμβρίου (Χριστούγεννα)
- Διεθνείς	1 ^η Μαΐου

Κυριότερες πόλεις:

- Βρυξέλλες (πρωτεύουσα) με 1.958.157 κατοίκους (εκτίμηση 2015, ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή),
- Αμβέρσα με περίπου 1.200.000 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή),
- Λιέγη με 749.110 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή),
- Γάνδη με 594.582 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή), και
- Σαρλερουά με 522.522 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή)

Οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο:

- Οδικό δίκτυο (μεγάλες οδικές αρτηρίες): 1.756 χλμ.,
- Οδικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένο (εθνικό-επαρχιακό-τοπικό): 120.514 χλμ.,
- Σιδηροδρομικό δίκτυο 3.233 χλμ.

Κυριότερα λιμάνια:

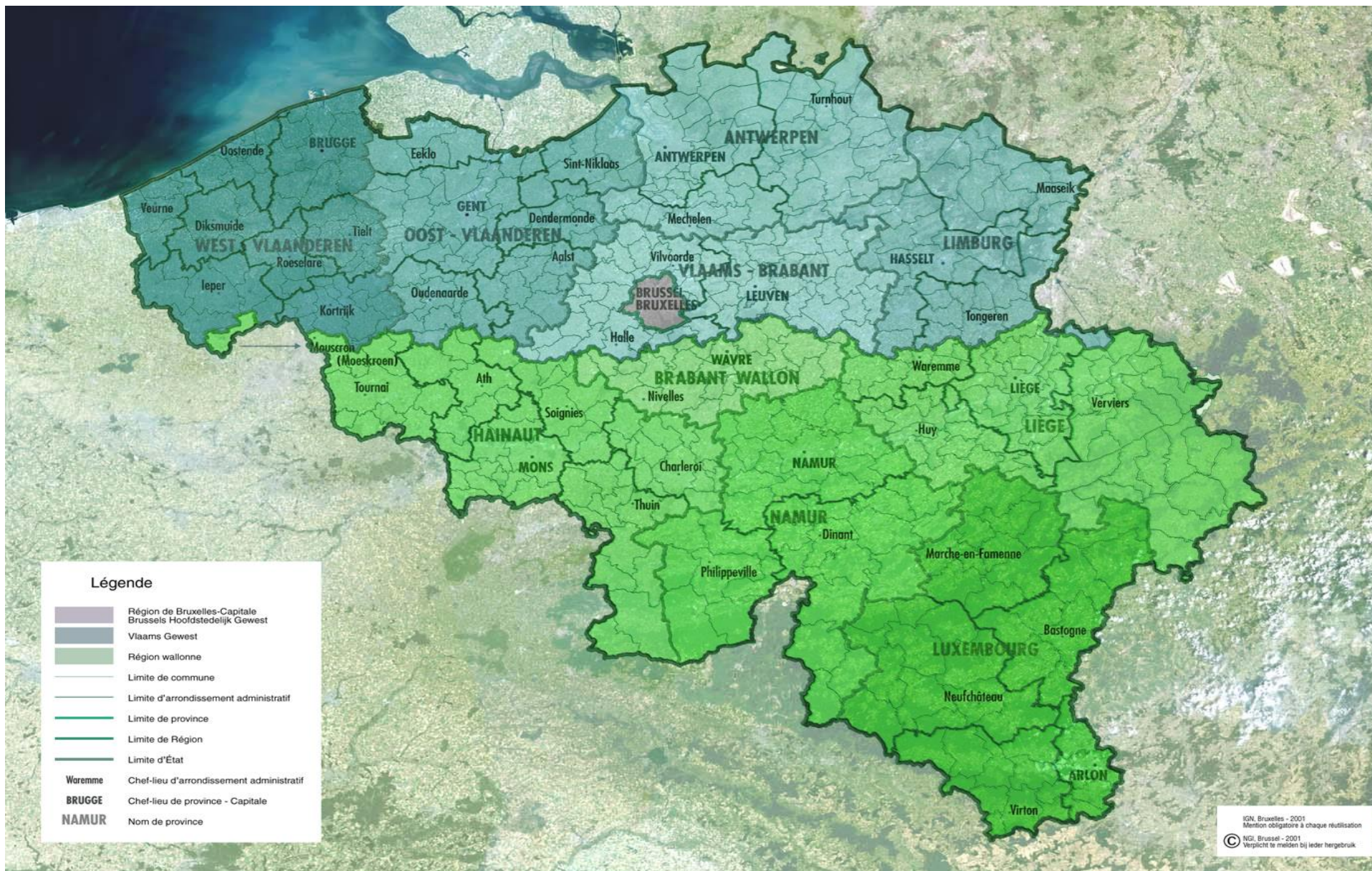
- Αμβέρσα (το δεύτερο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι μετά το Ρότερνταμ), Λιέγη (τρίτο μεγαλύτερο ποτάμιο λιμάνι της Ευρώπης), Ζίμπρουγκ, Οστάνδη, Γάνδη

2. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015*</i>
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ (% μεταβολή)	+1,6	+0,1	+0,3	+1,1	+1,2
Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (% μεταβολή)	+4,1	0,0	-2,1	+5,1	+0,7
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (% μεταβολή)	+6,6	+1,9	+2,9	+3,8	+2,6
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (% μεταβολή)	+7,2	+1,8	+1,7	+3,6	+2,6
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα (% του ΑΕΠ)	-4,1	-4,1	-2,9	-3,2	-2,7
Πρωτογενές αποτέλεσμα (% του ΑΕΠ)	-0,7	-0,8	0,2	-0,2	+0,1
Δημόσιο χρέος (σε δις. ευρώ)	387,6	403,2	412,8	428,4	-
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	102	103,9	104,4	106,6	106,9
Κρατικά έσοδα (σε δις. ευρώ)	187,4	196,7	203,7	205,5	-
Κρατικές δαπάνες (σε δις. ευρώ)	202,9	212,7	215,2	218,6	-
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-1,1	-0,7	-0,2	+1,4	+1,4
Πληθωρισμός (% μεταβολή)	3,4	2,6	1,2	0,5	0,6
Εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας (%)	7,2	7,6	8,4	8,5	8,5

Πηγές: *Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux, SPF Finances, Commission Européenne, BCE, EUROSTAT*

Σημειώσεις: * Προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας Βελγίου, Institut des Comptes Nationaux

3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ

Η βελγική οικονομία είναι μια σύγχρονη οικονομία, θεμελιωμένη πρωταρχικώς στη δράση των πολλών ιδιωτικών –και πολυεθνικών- επιχειρήσεων που εδρεύουν στη χώρα, ενώ τα κύρια πλεονεκτήματα της κεφαλαιοποίησής της αντλούνται από τη στρατηγική θέση της χώρας στο κέντρο της Ευρώπης, τα εξελιγμένα δίκτυα μεταφορών, τη διαφοροποιημένη βιομηχανική και εμπορική σύνθεση της παραγωγικής της βάσης και τον απόλυτα εξωστρεφή προσανατολισμό της βελγικής επιχειρηματικότητας. Ελλείπει ιδίων φυσικών πόρων, το Βέλγιο υποχρεούται να εισάγει μεγάλες ποσότητες πρώτων υλών και να εξάγει μεγάλους όγκους μεταποιημένων (κυρίως βιομηχανικών) αγαθών, γεγονός που καθιστά τη βελγική οικονομία ιδιαίτερα ευάλωτη στις ασταθείς διακυμάνσεις των διεθνών αγορών.

Μετά από τέσσερα χρόνια ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης, το δεύτερο εξάμηνο του 2008 και το πρώτο εξάμηνο του 2009 η βελγική οικονομία διήλθε περίοδο βαθιάς ύφεσης, υπό το βάρος της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Η οικονομία επλήγη κατ' αρχάς από την κρίση στον τραπεζικό τομέα, καθώς οι τρεις σημαντικότερες βελγικές τράπεζες χρειάστηκε να λάβουν κρατική οικονομική ενίσχυση για να επιβιώσουν (Fortis, Dexia, KBC), ενώ η Fortis κατέληξε επιπλέον να εξαγοραστεί από τον γαλλικό όμιλο BNP Paribas. Στη συνέχεια η κρίση επηρέασε το εξωτερικό εμπόριο της χώρας, το οποίο παραδοσιακά κρατούσε υψηλά όλους τους βελγικούς δημοσιονομικούς δείκτες.

Από την εν λόγω ύφεση, η βελγική οικονομία εξήλθε επισήμως το τρίτο τρίμηνο του έτους 2009, κατόπιν τεσσάρων διαδοχικών τριμήνων καθοδικής αναπτυξιακής πορείας. Από τον αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης (-2,6%) του 2009, η βελγική οικονομία εμφάνισε ανάπτυξη 2,5% το 2010. Το 2011 το βελγικό ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 1,6%, ενώ το 2012 αυξήθηκε πολύ ελαφρά κατά 0,1%. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου, το 2012 η χώρα υπέστη τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ευρωζώνη, με τον εξαιρετικά χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης να οφείλεται πρωτίστως στην πτώση της εσωτερικής ζήτησης και των ιδιωτικών επενδύσεων λόγω του απαισιόδοξου οικονομικού κλίματος. Το 2013 η βελγική οικονομία σημείωσε και πάλι ελαφρότατα θετικό ρυθμό ανάπτυξης, με το ΑΕΠ να μεγεθύνεται κατά 0,3% και τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να αυξάνονται κατά 2,9%. Η μεγέθυνση αυτή, σύμφωνα με τους οικονομικούς αναλυτές, συνδέεται σχεδόν απόλυτα με τα σημάδια γενικότερης ανάκαμψης των ανεπτυγμένων οικονομιών των χωρών της ευρωζώνης, αρκετές από τις οποίες αποτελούν κύριους εμπορικούς εταίρους του Βελγίου. Ωστόσο, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου μειώθηκαν κατά 2,1%, μαρτυρώντας την ευθραυστότητα της ανάκαμψης της βελγικής οικονομίας.

Το 2014, με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου, ο ρυθμός μεγέθυνσης του βελγικού ΑΕΠ ανήλθε σε 1,1%. Το ΑΕΠ αυξήθηκε στους κλάδους βιομηχανίας κατά 1,9%, κατασκευών κατά 3,2% και υπηρεσιών κατά 0,7%. Αυξήθηκαν επίσης οι ιδιωτικές δαπάνες κατανάλωσης κατά 0,9%, οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες κατά 1%, καθώς και οι ακαθάριστες επενδύσεις σε πάγια στοιχεία κατά 5,1%. Η συνολική εγχώρια ζήτηση (μη συνυπολογιζομένων μεταβολών των αποθεμάτων) αυξήθηκε κατά 1,9%, ενώ οι εξαγωγές και οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 3,8% και 3,6% αντιστοίχως. Τέλος, στην διάρκεια του 2014 αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων στο Βέλγιο κατά 0,4% (ήτοι 17.700 άτομα), έναντι μείωσής του κατά 0,3% (ήτοι 12.400 άτομα) το 2013.

Η μελλοντική πορεία της βελγικής οικονομίας σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα παραμένει σχετικά επισφαλής, κυρίως εξαιτίας του υψηλού δημόσιου χρέους, καθώς και των δημόσιων δαπανών που είναι δύσκολο να μειωθούν δραστικά κατά τα επόμενα έτη, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού. Ιστορικά το Βέλγιο έχει αντιμετωπίσει και κατά το παρελθόν προβλήματα υπερβολικού δημόσιου χρέους, όπως για παράδειγμα το 1993 (134% του ΑΕΠ). Χάρη σε πολυετή πολιτική δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολουθήθηκε

τότε, το δημόσιο χρέος υποχώρησε εντυπωσιακά έως το τέλος του 2007 (σε 84% του ΑΕΠ), στη συνέχεια όμως και κατά την περίοδο 2008-2009, με την αρχή της οικονομικής κρίσης και στη συνέχεια την παγκόσμια ύφεση, η πτωτική πορεία του χρέους ανεκόπη. Η ενίσχυση του τραπεζικού κλάδου προς αποφυγή πτώχευσης σε πρώτο στάδιο, αλλά και τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η βελγική οικονομία και τα οποία εντάθηκαν τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της κρίσης, είχαν ως αποτέλεσμα την εκτίναξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ σε 102% το 2011, 103,9% το 2012, 104,4% το 2013 και 106,6% το 2014, ενώ για το 2015 εκτιμάται ότι το δημόσιο χρέος θα ανέλθει σε ποσοστό 106,9% του ΑΕΠ.

Το Βέλγιο, κατά τη διάρκεια του 2011 είχε αντιμετωπίσει κατά περιόδους σοβαρές δυσκολίες δανεισμού από τις διεθνείς αγορές εξαιτίας υψηλών επιτοκίων δανεισμού με βασική αιτία την παρατεταμένη περίοδο πολιτικής κρίσης. Στις αρχές Δεκεμβρίου 2011, η τότε συμφωνία σχηματισμού κυβέρνησης συνασπισμού από 6 βελγικά κόμματα υπό τον σοσιαλιστή πρωθυπουργό Elio Di Rupo είχε ανοίξει τον δρόμο για σχηματισμό ομοσπονδιακής κυβέρνησης, με βασικό σκοπό τον καθησυχασμό των κοινοτικών οργάνων και των διεθνών αγορών, που προς το τέλος του 2011 είχαν εντείνει τις πιέσεις τους στη βελγική οικονομία. Την τριετία 2012-2014 το Βέλγιο αντιμετώπισε ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους δανεισμού από τις αγορές, καθώς τα επιτόκια δανεισμού του βελγικού κράτους αποκλιμακώθηκαν –ακολουθώντας και την γενικότερη τάση σε ευρωπαϊκό επίπεδο– φθάνοντας μάλιστα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Κοινή ωστόσο διαπίστωση τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών αποτελεί το γεγονός ότι η βελγική Κυβέρνηση πρέπει να προβεί σε εκτεταμένες περαιτέρω μεταρρυθμίσεις με στόχο τον δραστικό περιορισμό των κρατικών δαπανών, την αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, συντάξεων και υγειονομικής περίθαλψης, αλλά και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, προκειμένου να απαλείψει στα αμέσως προσεχή χρόνια το διαρθρωτικό και το ονομαστικό δημοσιονομικό έλλειμμα και να επαναφέρει το δημόσιο χρέος της χώρας σε επίπεδα ελεγχόμενα, κάτω του 100% του ΑΕΠ.

Θετικό πάντως αντίκτυπο στην εικόνα του Βελγίου στις αγορές και γενικότερα στην πιστοληπτική του ικανότητα φαίνεται να είχε το γεγονός ότι δεν επαληθεύθηκαν οι αρχικοί φόβοι ότι τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014 θα ακολουθούσε μακρά περίοδος πολιτικής αβεβαιότητας, όπως είχε συμβεί το 2011, αφού σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα και πριν τα τέλη του 2014 είχε σχηματισθεί σταθερή κυβέρνηση, η οποία μάλιστα προχωρά σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και επιδεικνύει προσηλωση στον σκοπό της αντιμετώπισης των χρόνιων προβλημάτων της βελγικής οικονομίας.

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η οικονομική ενίσχυση των βελγικών τραπεζών δια της χορήγησης δανείων ή εγγυήσεων είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος ήδη από το έτος 2008. Το έτος 2009 το έλλειμμα ανήλθε σε 5,5% του ΑΕΠ. Το έλλειμμα αυτό, που υπήρξε το υψηλότερο που έχει σημειωθεί μετά το 1993 (7,7% του ΑΕΠ), εξηγείται από την οικονομική κρίση: την επίπτωση του σχεδίου ανάκαμψης, την άνοδο των κοινωνικών δαπανών, τη μείωση των φορολογικών εσόδων. Το σημαντικότερο τμήμα του ελλείμματος προέρχεται από το ομοσπονδιακό κράτος. Το 2010 το έλλειμμα ανήλθε σε 4% του ΑΕΠ, ενώ το 2011 και το 2012 ανήλθε σε 4,1% του ΑΕΠ, το 2013 σε 2,9% του ΑΕΠ και το 2014 σε 3,2% του ΑΕΠ. Σημειωτέον ότι το υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα του έτους 2012 υπήρξε αποτέλεσμα κυρίως της συνεισφοράς του βελγικού κράτους στην ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού ομίλου DEXIA που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2012.

Το αρχικό σχέδιο προϋπολογισμού του 2014 που καταρτίστηκε από την κυβέρνηση Di Rupo προέβλεπε ομοσπονδιακό έλλειμμα 2,25% του ΑΕΠ, το οποίο, σε συνδυασμό με στοχευόμενα μικρά πλεονάσματα των περιφερειακών και τοπικών αρχών ελπίζονταν ότι θα οδηγούσε σε συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα ύψους 2,15% του ΑΕΠ. Τα συνολικά δημοσιονομικά μέτρα εξοικονόμησης που είχαν περιληφθεί στον προϋπολογισμό του 2014 πλησίασαν τα 3 δις. €, εκ των οποίων τα 2,4 δις. € είχαν προβλεφθεί ήδη από το καλοκαίρι του 2013. Το Νοέμβριο 2013, η Ευρ. Επιτροπή εξέδωσε τις παρατηρήσεις της για τους προϋπολογισμούς που της υπέβαλαν τα κράτη μέλη της ευρωζώνης, μεταξύ των οποίων το Βέλγιο. Η Επιτροπή έκρινε τότε ότι το Βέλγιο πληροί τους στόχους δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2013, γεγονός που οδήγησε στις αρχές Ιουνίου του 2014 στην έξοδο της χώρας από την διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, με ταυτόχρονες συστάσεις της Ευρ. Επιτροπής για βαθιά φορολογική μεταρρύθμιση και ριζική μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων κυρίως δια της αύξησης των ηλικιακών ορίων συνταξιοδότησης.

Η κυβέρνηση Di Rupo είχε αποφασίσει στα τέλη του 2013 ένα «πακέτο» μέτρων για την επανεκκίνηση της βελγικής οικονομίας σε χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2019, συνολικού ύψους 1,35 δις. €, που συνίσταντο βασικά σε μειώσεις εργοδοτικού κόστους (εισφορών) με ταυτόχρονη στήριξη των χαμηλόμισθων. Σημειώνουμε ότι την 1^η Ιουλίου του 2014 άρχισε η υλοποίηση της 6^{ης} Μεταρρύθμισης του Κράτους, δια της οποίας προβλέπεται η σταδιακή μεταφορά πληθώρας αρμοδιοτήτων και οικονομικών πόρων από το ομοσπονδιακό κράτος στις περιφερειακές κυβερνήσεις της Βαλλωνίας, της Φλάνδρας και των Βρυξελλών.

Στις εαρινές της προβλέψεις για την βελγική οικονομία τον Μάιο 2014, όσον αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα, η Ευρ. Επιτροπή εκτίμησε ότι η χώρα θα τηρούσε τις αναθεωρημένες δεσμεύσεις της για συγκράτησή του σε 2,6% του ΑΕΠ. Σημειώνουμε ότι στις προσωρινές της εκτιμήσεις στα τέλη Ιουνίου 2014, η Επιτροπή παρακολούθησης του προϋπολογισμού (Comité de Monitoring), είχε επισημάνει ότι υπήρχε απόκλιση στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της τάξεως των 1,86 δις. €, οφειλόμενη σχεδόν αποκλειστικά στα μειωμένα φορολογικά έσοδα και δευτερευόντως σε ορισμένες απρόβλεπτες δαπάνες. Η Επιτροπή είχε εκτιμήσει ότι το έλλειμμα του 2014 θα κινείτο προς το 3% του ΑΕΠ και ότι θα έπρεπε να αναζητηθούν πρόσθετα δημοσιονομικά κονδύλια που θα καλύψουν το δημοσιονομικό κενό, ύψους τουλάχιστον 1,3 δις. €. Οι απαισιόδοξες εκτιμήσεις της Επιτροπής επιβεβαιώθηκαν τελικά, αφού το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2014 έφθασε το 3,2% του ΑΕΠ.

Στις 7 Οκτωβρίου 2014, 4^{1/2} μήνες μετά τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014, ο κεντροδεξιός κυβερνητικός συνασπισμός υπό τον γαλλόφωνο φιλελεύθερο πρωθυπουργό Charles Michel κατέληξε σε συμφωνία επί του οικονομικού προγράμματος που θα ακολουθήσει στην διάρκεια της θητείας του. Το γεγονός αυτό σήμανε την ολοκλήρωση των ενδοκυβερνητικών διαβουλεύσεων, η οποία οδήγησε στον σχηματισμό ομοσπονδιακής κυβέρνησης από 4 πολιτικά κόμματα, 3 φλαμανδικά (συντηρητικό-εθνικιστικό N-VA,

χριστιανοδημοκρατικό CD&V, φιλελεύθερο OpenVLD) και ένα γαλλόφωνο (φιλελεύθερο MR). Η νέα κυβέρνηση ορκίστηκε στις 11 Οκτωβρίου. Οι κύριοι άξονες της οικονομικής πολιτικής της νέας βελγικής κυβέρνησης, όπως αποτυπώθηκαν στην κυβερνητική συμφωνία, αποτυπώνονται ως ακολούθως:

(α) **Χρονική μετάθεση της επίτευξης δημοσιονομικής εξισορρόπησης** με βάση το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης κατά δύο έτη, από το 2016 στο 2018, ώστε να δοθούν τα δημοσιονομικά περιθώρια για λήψη μέτρων επανεκκίνησης της βελγικής οικονομίας.

(β) **Το σύνολο των μέτρων δημοσιονομικών εξοικονομήσεων για την τετραετία 2015-2018 θα ανέλθει σε 11,2 δις. €**, περιλαμβανομένων των μέτρων χρηματοδότησης της επανεκκίνησης της οικονομίας. Η νέα κυβέρνηση προέβλεψε πρόσθετα κονδύλια 900 εκατ. € στην τετραετία για την στήριξη της αγοραστικής δύναμης των πολιτών (μέσω φορολογικών εκπτώσεων) και ακόμη 150 εκατ. € για φορολογικές αποζημιώσεις προς τους ελεύθερους επαγγελματίες. Επίσης, η κυβέρνηση διατήρησε τα ήδη υφιστάμενα μέτρα στήριξης της αγοραστικής δύναμης των πολιτών που είχε υιοθετήσει η κυβέρνηση Di Rupo, προκειμένου να αποζημιώσει τις ευαίσθητες οικονομικά ομάδες του πληθυσμού (χαμηλόμισθους, χαμηλοσυνταξιούχους και λήπτες κοινωνικών επιδομάτων) για την αποφασισθείσα αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών (βλ. αμέσως κατωτέρω).

(γ) **Αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών.** Η νέα κυβέρνηση υιοθέτησε το μέτρο της αναβολής της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, των συντάξεων και των κοινωνικών επιδομάτων μέχρι του κατωφλίου πληθωρισμού του 2%, με αρχή ισχύος από τον Μάιο τρέχοντος έτους. Η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση εκτιμά ότι με το μέτρο της αναβολής της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής πρόκειται να εξοικονομηθεί μισθολογικό κόστος για τους εργοδότες συνολικού ύψους 2,5 δις. €. Η αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών έχει προκαλέσει οξύτερες αντιδράσεις από τα εργατικά συνδικάτα του Βελγίου, καθώς θεωρείται ότι μειώνει δραστικά την αγοραστική δύναμη των μισθωτών και των συνταξιούχων. Σύμφωνα πάντως με τις εκτιμήσεις του δείκτη πληθωρισμού από το Bureau Fédéral du Plan, δεν προβλέπεται ούτως ή άλλως να σημειωθούν αυξήσεις στους μισθούς και τις συντάξεις του δημόσιου τομέα, ούτε και στα κοινωνικά επιδόματα, τουλάχιστον κατά την προσεχή διετία, καθώς οι τιμές αναμένεται να παραμείνουν σε επίπεδα σημαντικά κατώτερα του κατωφλίου του 2% την εν λόγω περίοδο. Το συνολικό ύψος των μέτρων στήριξης της ανταγωνιστικότητας των βελγικών επιχειρήσεων και απαλοιφής του «μισθολογικού ανταγωνιστικού μειονεκτήματος» του Βελγίου σε σχέση με τις γειτονικές του χώρες που εξήγγειλε η νέα βελγική κυβέρνηση εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 3,5 δις. € στην διάρκεια της θητείας της.

(δ) Όσον αφορά τα **μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, συμφωνήθηκε μία αναλογία 70% προς 30% μεταξύ των περικοπών των κρατικών δαπανών και των νέων κρατικών εσόδων.** Συγκεκριμένα, η νέα κυβέρνηση στοχεύει σε μείωση των κρατικών δαπανών κατά 7,9 δις. € κατά την τετραετία 2015-2018, εκ των οποίων 2,3 δις. € θα αφορούν πρωτογενείς δαπάνες, 5,1 δις. € δαπάνες κοινωνικών ασφαλίσεων, ενώ επίσης αναθεωρούνται προς τα κάτω οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης και μεταρρυθμίζεται το σύστημα χρηματοδότησης των νοσοκομείων. Από την πλευρά των νέων εσόδων, προβλέπεται η είσπραξη κονδυλίων 2,8 δις. € από νέους φόρους σε χρονικό ορίζοντα τετραετίας.

Επίσης, η κυβέρνηση Michel ξεκίνησε την ουσιαστική προετοιμασία μίας **ευρείας φορολογικής μεταρρύθμισης** με κύριο στόχο την μετακύλιση φορολογικού βάρους από τον παραγωγικό συντελεστή εργασία στον παραγωγικό συντελεστή κεφάλαιο (βλ. και κατωτέρω σε παρόν κεφάλαιο). Σημειώνουμε ότι προκαταρκτική συζήτηση περί φορολογικής μεταρρύθμισης με την συμμετοχή των πολιτικών δυνάμεων του προηγούμενου κοινοβουλίου, είχε ξεκινήσει ήδη επί κυβέρνησης Di Rupo.

(ε) **Καθιέρωση ανώτερου του ισχύοντος ορίου συνταξιοδότησης στα 67 έτη**, σε χρονικό ορίζοντα έως το 2030. Επίσης, περαιτέρω αυστηροποίηση των κανόνων που διέπουν την πρόωρη συνταξιοδότηση, ακόμη και σε περιπτώσεις μαζικών απολύσεων. Ο στόχος της

νέας κυβέρνησης είναι να αντιμετωπίσει το αυξανόμενο κόστος που δημιουργεί η γήρανση του βελγικού πληθυσμού, ενώ η αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης ακολουθεί τα πρότυπα ανάλογων αυξήσεων στην Γερμανία και την Ολλανδία. Η κυβερνητική συμφωνία προβλέπει άνοδο του ορίου στα 66 έτη από το 2025 και στα 67 έτη από το 2030. Επίσης, προβλέπονται μεταβατικές περίοδοι για τα άτομα που βρίσκονται πλησίον της ηλικίας συνταξιοδότησης, τους δημοσίους υπαλλήλους, καθώς και άρση των περιορισμών των αμοιβών για εργασία μετά τα 65 έτη και επέκταση του συστήματος συμπληρωματικής σύνταξης με ένταξη σε αυτό και των αυτοαπασχολούμενων. Ο νέος κυβερνητικός συνασπισμός συμφώνησε επίσης σε πληθώρα αλλαγών στον κλάδο της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας, με βασικούς στόχους την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση της ανεργίας. Η νέα κυβέρνηση προβαίνει επίσης σε αυστηροποίηση των προϋποθέσεων για πρόωρη συνταξιοδότηση, αλλά και για λήψη κοινωνικών επιδομάτων από ανέργους και άλλες κατηγορίες του πληθυσμού. Η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης έχει προκαλέσει, όπως και η αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των αμοιβών, δριμύτατες αντιδράσεις από τα εργατικά συνδικάτα της χώρας, τα οποία έχουν ανάγει την αντίδραση στις δύο εν λόγω κυβερνητικές πολιτικές σε αιχμή του δόρατος της αντιπολιτευτικής τακτικής τους έναντι της κυβέρνησης Michel.

Πέραν των ανωτέρω μέτρων, η νέα κυβέρνηση σκοπεύει να προβεί σε **μεγάλες περαιτέρω περικοπές στον δημόσιο τομέα**, με αντικατάσταση μόνον ενός στους πέντε δημοσίους υπαλλήλους που θα αποχωρούν από την υπηρεσία στην προσεχή πενταετία. Περαιτέρω, η νέα κυβέρνηση προτίθεται να περικόψει τις λειτουργικές δαπάνες του δημοσίου κατά 28% και τις επενδύσεις στον δημόσιο τομέα κατά ένα τρίτο στην προσεχή πενταετία.

Επίσης, η νέα κυβέρνηση προτίθεται να εξετάσει σοβαρά **το ενδεχόμενο πώλησης κρατικών συμμετοχών σε επιχειρήσεις** όπως οι τράπεζες BNP Paribas και Belfius, τα ταχυδρομεία (Bpost) και η εταιρεία τηλεπικοινωνιών Belgacom. Επιπλέον, η νέα κυβέρνηση προτίθεται να **αναμορφώσει τη νομοθεσία του 1996 για την ανταγωνιστικότητα**, με σκοπό να **ελαχιστοποιήσει τις μισθολογικές αυξήσεις τα προσεχή χρόνια, ώστε να επιτύχει τον στόχο της απαλοιφής του μισθολογικού μειονεκτήματος του Βελγίου μέχρι το 2019**. Σημειώνουμε τέλος ότι στην κυβερνητική συμφωνία περιλήφθηκε η παράταση της λειτουργίας 2 πυρηνικών αντιδραστήρων, των Doel 1 και 2, κατά μία ακόμη δεκαετία (έως το 2025), με την σχετική νομοθεσία να ψηφίζεται τον Ιούνιο τρέχοντος έτους από το βελγικό κοινοβούλιο.

Το δημοσιονομικό πρόγραμμα της νέας ομοσπονδιακής κυβέρνησης, το οποίο διαβιβάστηκε στην Ευρ. Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2014, προέβλεπε συνολικό έλλειμμα το 2015 στο 2,1% του ΑΕΠ (και διαρθρωτικό στο 1,3% του ΑΕΠ). Το συνολικό ύψος των δημοσιονομικών εξοικονομήσεων κατά το τρέχον έτος εκτιμάτο ότι θα ανέλθει σε 3,4 δις. € (που αντιστοιχούν σε 0,8% του ΑΕΠ), με άνω του 1 δις. € να αφορούν περικοπές σε πρωτογενείς δαπάνες, κυρίως στους τομείς άμυνας, αναπτυξιακής συνεργασίας, υγειονομικής περίθαλψης, ενώ από την άλλη πλευρά προβλεπόταν αύξηση των δημοσίων εσόδων κυρίως δια της αύξησης των ειδικών φόρων, της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ και της υπαγωγής των εταιρειών τοπικής αυτοδιοίκησης σε φορολογία.

Στα τέλη Νοεμβρίου του 2014 η Ευρ. Επιτροπή γνωμοδότησε επί του σχεδίου του βελγικού προϋπολογισμού του 2015, μην προβάλλοντας μεν ριζικές ενστάσεις, εκφράζοντας ωστόσο την εκτίμηση ότι το Βέλγιο παρουσίαζε αυξημένο κίνδυνο δημοσιονομικής ασυμβατότητας με τα προβλεπόμενα στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στις 25 Φεβρουαρίου τρέχοντος έτους, η Ευρ. Επιτροπή ανακοίνωσε ότι το Βέλγιο παραμένει στην κατηγορία των χωρών μελών που παρουσιάζουν «μακροοικονομικές ανισορροπίες οι οποίες χρήζουν παρακολούθησης και λήψης μέτρων πολιτικής». Ωστόσο, το Βέλγιο δεν τέθηκε εκ νέου στην παρούσα φάση σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, παρά τα υψηλότατα επίπεδα δημοσιονομικού ελλείμματος και δημοσίου χρέους του. Το δημοσιονομικό έλλειμμα του Βελγίου για το 2014 χαρακτηρίστηκε ως «προκύπτει από εξαιρετικές περιστάσεις και προσωρινό», ενώ υπογραμμίστηκε ότι έκτοτε έχουν αναληφθεί σημαντικές προσπάθειες

δημοσιονομικών εξοικονομήσεων, συνοδευόμενες από ένα πειστικό πρόγραμμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Ως εξαιρετικές περιπτώσεις θεωρούνται από την Ευρ. Επιτροπή οι συνθήκες που επικρατούν στην σημερινή οικονομική συγκυρία, συνδυασμένου χαμηλού πληθωρισμού και χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης. Η Ευρ. Επιτροπή σημείωσε ότι το έλλειμμα του Βελγίου το 2014, που ανήλθε σε 3,2% του ΑΕΠ, παρουσίασε μία απόκλιση της τάξεως του 0,2% από τον στόχο ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ, οφειλόμενη αφ' ενός σε μεταβολές της στατιστικής μεθοδολογίας (λόγω εφαρμογής του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τον υπολογισμό των εθνικών λογαριασμών – SEC 2010) και αφ' ετέρου σε αναμενόμενες υστερήσεις δημοσίων εσόδων.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2014, έπειτα από μακρά περίοδο συζητήσεων, το βελγικό κοινοβούλιο υπερψήφισε τον προϋπολογισμό του 2015. Παράλληλα, και οι τρεις βελγικές περιφέρειες κατάρτισαν σχέδια προϋπολογισμών και δημοσιονομικά προγράμματα που προέβλεπαν σημαντικότερες εξοικονομήσεις στην διάρκεια του 2015. Στην διάρκεια του τρέχοντος έτους, και κυρίως ως αποτέλεσμα των μεταβολών στο σύστημα χρηματοδότησης των βελγικών περιφερειών και κατανομής των δημοσίων εσόδων μεταξύ ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων, οι προϋπολογισμοί των περιφερειών βρίσκονται αντιμέτωποι με δημοσιονομικά κενά, τα οποία έχουν προκαλέσει τον ελαφρό εκτροχιασμό τους.

Στις 13 Μαΐου τρέχοντος έτους η Ευρ. Επιτροπή δημοσίευσε τις οριστικές συστάσεις της για την βελγική οικονομία, στο πλαίσιο της διαδικασίας Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2015. **Οι 4 συστάσεις της Ευρ. Επιτροπής προς το Βέλγιο** επικέντρωσαν στα ακόλουθα ζητήματα:

(α) **Λήψη απαραίτητων μέτρων για την δραστική μείωση του επιπέδου του δημοσίου χρέους.** Συγκεκριμένα για τα έτη 2015 και 2016, η Ευρ. Επιτροπή απαίτησε διαρθρωτική δημοσιονομική προσπάθεια (μείωσης δηλαδή του διαρθρωτικού ελλείμματος) της τάξεως τουλάχιστον του 0,6% του ΑΕΠ, με σκοπό την προσέγγιση του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρ. Επιτροπή επισήμανε την ανάγκη ταχείας υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων στον τομέα των συντάξεων, και κυρίως της σύνδεσης των ορίων συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής. Η Ευρ. Επιτροπή επέμεινε σε καλύτερο δημοσιονομικό συντονισμό μεταξύ των διαφορετικών κέντρων εξουσίας στο Βέλγιο (ήτοι ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων).

(β) **Φορολογική μεταρρύθμιση:** Η Ευρ. Επιτροπή απαίτησε από το Βέλγιο να προχωρήσει με γρήγορα βήματα σε ευρεία φορολογική μεταρρύθμιση με διεύρυνση της φορολογικής βάσης, μείωση των φορολογικών βαρών του παραγωγικού συντελεστή εργασία και αντιθέτως αύξηση της φορολόγησης του κεφαλαίου, καθώς και εισαγωγή «οικολογικών» φόρων. Η Ευρ. Επιτροπή επικέντρωσε το ενδιαφέρον της ιδιαίτερα στην αύξηση της φορολόγησης των εισοδημάτων από ακίνητα δια της αναθεώρησης του βελγικού συστήματος «αντικειμενικών αξιών» (“revenus cadastraux”), καθώς επίσης και στην μείωση των πολυάριθμων απαλλαγών από την υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ και ειδικών φόρων που ισχύουν στο Βέλγιο. Η Ευρ. Επιτροπή έκρινε ανεπαρκή την πρόοδο που έχει συντελεστεί μέχρι σήμερα από την βελγική κυβέρνηση προς την κατεύθυνση της αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος της χώρας.

(γ) **Λήψη μέτρων για ενίσχυση της απασχόλησης,** ιδιαίτερα των νέων και των ηλικιών άνω των 50 ετών. Η Ευρ. Επιτροπή συνέστησε επίσης βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας δια της μείωσης των αντικινήτρων στην απασχόληση και της αντιμετώπισης ελλείψεων σε ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Σημειώνουμε ότι πάγιο ζήτημα που θέτει η Ευρ. Επιτροπή στο Βέλγιο είναι η «επισηφής» θέση των μεταναστών στην εγχώρια αγορά εργασίας.

(δ) **Βελτίωση ανταγωνιστικότητας:** Η Ευρ. Επιτροπή διατύπωσε τον προβληματισμό της για το σύστημα αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών, επισημαίνοντας ότι προκειμένου να μπορούν να αυξάνονται οι μισθοί, θα πρέπει παράλληλα να αυξάνεται ισόποσα και η παραγωγικότητα. Υπογραμμίζουμε ότι η εγκατάλειψη του συστήματος αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών αποτελεί πάγια, εδώ και αρκετά χρόνια, σύσταση της Ευρ. Επιτροπής προς την εκάστοτε βελγική κυβέρνηση.

Στις 23 Ιουλίου τρέχοντος έτους, έπειτα από μαραθώνιες διαβουλεύσεις των μελών της ομοσπονδιακής κυβέρνησης συνασπισμού Michel στο πλαίσιο του δημοσιονομικού κονκλαβίου, επετεύχθη συμφωνία τόσοσον αφορά τον δημοσιονομικό προγραμματισμό για την διετία 2015-2016, όσο και για τα βασικά μέτρα της επί μακρό διάστημα αναμενόμενης φορολογικής μεταρρύθμισης. Δύο εβδομάδες νωρίτερα, η επιτροπή παρακολούθησης του προϋπολογισμού (Comité de Monitoring) είχε προσδιορίσει το συνολικό ύψος της δημοσιονομικής εξοικονόμησης που θα πρέπει να επιτευχθεί κατά την τρέχουσα διετία σε 1,76 δις. € (978 εκατ. € για το 2015 και 782 εκατ. € για το 2016). Η συνολική ως άνω δημοσιονομική προσπάθεια αναμένεται να ελαφρυνθεί κάπως από τεχνικές διορθώσεις του προϋπολογισμού (που εκτιμάται ότι θα εξοικονομήσουν 404 εκατ. €), καθώς και από την μείωση των επιβαρύνσεων πληρωμών τόκων (εξαιτίας χαμηλών επιτοκίων κρατικού δανεισμού, που εκτιμάται ότι θα εξοικονομήσει περί τα 50 εκατ. €), αλλά και από την είσπραξη εκτάκτων εσόδων (από πρόστιμα σε μεγάλες εταιρείες του κλάδου διανομής, που εκτιμάται ότι θα αποφέρουν περί τα 174 εκατ. €).

Η κυβέρνηση Michel κατέληξε κατ' αρχάς επί των μέτρων που θα βοηθήσουν να επιτευχθεί η ως άνω **δημοσιονομική εξοικονόμηση**, τα οποία θα συνίστανται πρωταρχικά σε περικοπές των δημοσίων δαπανών, καθώς και σε αυξήσεις των φορολογικών εσόδων σε διάφορους τομείς. Το μεγαλύτερο μέρος των εξοικονομήσεων στον δημόσιο τομέα αναμένεται να λάβει χώρα στον κλάδο της υγείας, της κοινωνικής πρόνοιας και των συντάξεων, συνολικού ύψους 781 εκατ. € για την διετία 2015-2016, ενώ από την άλλη πλευρά η ομοσπονδιακή κυβέρνηση αποφάσισε την αύξηση του συντελεστή ΦΠΑ στην κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος από 6% σε 21%, αρχής γενομένης από τον Σεπτέμβριο 2015, προσδοκώντας ότι θα αντλήσει έσοδα 250 εκατ. € (σημειώνουμε ότι ο εν λόγω συντελεστής είχε μειωθεί από 21% σε 6% από τον Απρίλιο 2014, έπειτα από απόφαση της κυβέρνησης Di Rupo, ενώ η αντιπολίτευση είχε τότε διατυπώσει την άποψη ότι η μείωση αυτή αποτελούσε καθαρά δημαγωγικό μέτρο). Αποφασίστηκε επίσης σειρά άλλων φορολογικών μέτρων, τα οποία αναφέρουμε παρακάτω, στο πλαίσιο της συμφωνίας φορολογικής μεταρρύθμισης. Η κυβέρνηση Michel προανήγγειλε εξάλλου μία νέα περίοδο φορολογικής αμνηστίας, από την οποία προσδοκά κρατικά έσοδα ύψους 250 εκατ. €, από το έτος 2017 (σημειώνουμε ότι το Βέλγιο είχε εφαρμόσει διαδοχικές περιόδους φορολογικής αμνηστίας κατά την περίοδο 2006-2013, αποκομίζοντας σημαντικότερα κρατικά έσοδα).

Ο ομοσπονδιακός κυβερνητικός συνασπισμός κατέληξε επίσης επί των βασικών μέτρων που θα υλοποιήσει στο πλαίσιο της σχεδιαζόμενης φορολογικής μεταρρύθμισης. Η κυβέρνηση Michel αποφάσισε την εκταμίευση κονδυλίων συνολικού ύψους 7,2 δις. € κατά την τετραετία 2015-2018 (συμπεριλαμβανομένων κονδυλίων ύψους 2 δις. € που έχουν εκταμιευθεί από την αρχή της θητείας της μέχρι σήμερα), με σκοπό την μείωση της συνολικής φορολογικής πίεσης μέχρι το έτος 2018.

Κύρια μέτρα του συμφωνηθέντος πλαισίου φορολογικής μεταρρύθμισης, όπως αυτά ανακοινώθηκαν από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, είναι τα ακόλουθα: (α) Αύξηση του φορολογικού συντελεστή επί των εισοδημάτων από κεφαλαιακές πηγές (précompte mobilier) από 25% σε 27% (εξαιρουμένων των αποταμιευτικών καταθέσεων). Σημειώνουμε ότι ήδη η κυβέρνηση Di Rupo είχε αυξήσει τον εν λόγω συντελεστή από 21% σε 25%. (β) Αύξηση των αναμενόμενων εσόδων από την φορολόγηση εισοδημάτων Βέλγων υπηκόων που προέρχονται από νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα σε φορολογικούς παραδείσους (φόρος διαφάνειας), σε 460 εκατ. € (έναντι αρχικού προϋπολογισμού τους σε 170 εκατ. € για την διετία 2015-2016). (γ) Αυξήσεις των ειδικών φόρων στα αναψυκτικά, τα αλκοολούχα ποτά, τα προϊόντα καπνού και το πετρέλαιο ντίζελ, με προσδοκώμενα έσοδα στον χρονικό ορίζοντα της τετραετίας τα 908 εκατ. € (300 εκατ. € από την αύξηση της φορολόγησης του ντίζελ, 233 εκατ. € από τα αλκοολούχα ποτά, 225 εκατ. € από τα προϊόντα καπνού και 150 εκατ. € από τα αναψυκτικά). (δ) Σημαντικότερα πρόσθετα κονδύλια αναμένεται να διατεθούν προς τόνωση της αγοραστικής δύναμης των χαμηλότερων εισοδημάτων, με στήριξη του μηνιαίου εισοδήματός τους κατά 100 € επιπλέον από το έτος 2016, κατόπιν διαβούλευσης με τις περιφερειακές

κυβερνήσεις ως προς τον τρόπο υλοποίησης. (ε) Κονδύλια ύψους 430 εκατ. € αναμένεται να διατεθούν στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, παρέχοντάς τους κίνητρα για παραγωγικές επενδύσεις και δημιουργία θέσεων εργασίας (προσλήψεις). (στ) Επιβολή ειδικής φορολόγησης των κερδοσκοπικών χρηματιστηριακών συναλλαγών, έπειτα από διαβούλευση με τους εκπροσώπους του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η εν λόγω νέα φορολόγηση θα αφορά, σύμφωνα με την ανακοίνωση της κυβέρνησης, τις υπεραξίες από πωλήσεις χρηματιστηριακών τίτλων, τους οποίους οι κάτοχοί τους κατακρατούν για διάστημα μικρότερο των 6 μηνών. (ζ) Οριζόντια μείωση των εργοδοτικών εισφορών από το μέσο επίπεδο του 33% που είναι σήμερα, στο 25%, με συνολικό εκτιμώμενο κόστος έως το έτος 2018 στα 1,3 δις. €. Το εν λόγω μέτρο υπήρξε εκ των βασικών συστατικών στοιχείων της αρχικής συμφωνίας για τον σχηματισμό της κεντροδεξιάς κυβέρνησης συνασπισμού Michel, το οποίο προσδοκάται ότι θα επιφέρει θετικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα των βελγικών επιχειρήσεων και θα τονώσει την απασχόληση. (η) Επιβολή νέας φορολογίας των εισοδημάτων από αμοιβαία κεφάλαια ακίνητης περιουσίας (fonds immobiliers).

Όπως σχολίασε η αντιπολίτευση και σημαντική μερίδα του βελγικού οικονομικού Τύπου, η συμφωνηθείσα φορολογική μεταρρύθμιση χαρακτηρίζεται μάλλον άτολμη, και μη μεταφέρουσα τα φορολογικά βάρη από τον παραγωγικό συντελεστή εργασία στο κεφάλαιο, όπως ήταν ο αρχικός στόχος του εγχειρήματος. Αρνητική υποδοχή στα συμφωνηθέντα μέτρα της φορολογικής μεταρρύθμισης επιφύλαξαν και τα ισχυρά εργατικά συνδικάτα του Βελγίου.

Με βάση τα δημοσιονομικά στοιχεία για το 2014 που ανακοινώθηκαν στις 17 Απριλίου τρέχοντος έτους από την βελγική Στατιστική Υπηρεσία (Institut des Comptes Nationaux) και τα οποία κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, το βελγικό δημοσιονομικό έλλειμμα το 2014 ανήλθε σε €13,06 δις., ήτοι 3,2% του ΑΕΠ (ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκε πρωτογενές έλλειμμα ύψους €691,3 εκατ. ή 0,2% του ΑΕΠ). Σημειώνουμε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2013 είχε ανέλθει σε 11,53 δις. €, αντιπροσωπεύοντας το 2,9% του βελγικού ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος ανήλθε το 2014 σε €428,36 δις., ήτοι 106,6% του ΑΕΠ, έναντι €412,77 δις. ή 104,4% του ΑΕΠ το 2013.

Οι πρωτογενείς δαπάνες διατηρήθηκαν σε σταθερά επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ και ανήλθαν σε 51,3% του ΑΕΠ. Οι δαπάνες τόκων επίσης διατηρήθηκαν σταθερές ως ποσοστό του ΑΕΠ, ανερχόμενες συνολικά σε 3,1% του ΑΕΠ. Συνολικά οι κρατικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 0,2% του ΑΕΠ, ανερχόμενες σε €218,58 δις. Τα κρατικά έσοδα μειώθηκαν κατά 0,4% του ΑΕΠ, ανερχόμενα σε 51,1% του ΑΕΠ (€205,53 δις.), ενώ μειώθηκαν επίσης τα πάσης φύσεως φορολογικά και παραφορολογικά έσοδα κατά 0,1% του ΑΕΠ και ανήλθαν σε 44,7% του ΑΕΠ. Όσον αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση κατέγραψε το 2014 έλλειμμα ύψους 2,6% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,2% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), οι περιφέρειες και οι κοινότητες έκλεισαν το 2014 με έλλειμμα ύψους 0,3% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), οι τοπικές αρχές έκλεισαν με έλλειμμα επίσης 0,3% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), και τέλος οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης κατέγραψαν σταθερά μικρό έλλειμμα ύψους 0,1% του ΑΕΠ.

Από πλευράς λοιπών μακροοικονομικών δεικτών, όπως αυτοί αναθεωρήθηκαν τον Ιούνιο τρέχοντος έτους και έχουμε αναφέρει ανωτέρω, υπό κεφάλαιο 3, κυριαρχεί η ελαφρά αναπτυξιακή πορεία της βελγικής οικονομίας το 2014, με ρυθμό ανάπτυξης 1,1%, με αύξηση των ακαθάριστων επενδύσεων σε πάγια στοιχεία κατά 5,1% (συγκεκριμένα οι επιχειρηματικές επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 6,8%, οι δημόσιες επενδύσεις κατά 4,3% και οι ιδιωτικές επενδύσεις σε ακίνητα κατά 0,7%), καθώς και της εγχώριας ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης κατά 0,9%, καθώς και αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κατά 3,8% και 3,6% αντίστοιχα). Όσον αφορά την ανεργία, το 2014 ο εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας ανήλθε σε 8,5%, έναντι 8,4% το 2013. Επίσης, στην

διάρκεια του 2014 αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των απασχολουμένων στο Βέλγιο κατά 0,4% (ήτοι 17.700 άτομα), έναντι μείωσης του κατά 0,3% (ήτοι 12.400 άτομα) το 2013.

Το 2014 αυξήθηκε το ΑΕΠ στους κλάδους βιομηχανίας κατά 1,9% (έναντι μείωσης κατά 0,6% το 2013 σε σύγκριση με το 2012), κατασκευών κατά 3,2% (έναντι συρρίκνωσης κατά 1,3% το 2013) και υπηρεσιών κατά 0,7% (σε σταθερά επίπεδα μεγέθυνσης σε σύγκριση με το 2013). Αυξήθηκαν επίσης οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες κατά 1%, ενώ η συνολική εγχώρια ζήτηση (μη συνυπολογιζομένων μεταβολών των αποθεμάτων) αυξήθηκε κατά 1,9%. Παρατηρούμε εξάλλου την πτώση του δείκτη πληθωρισμού το 2014 στο εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο του 0,5%, από 1,2% το 2013. Επίσης, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε αξιόλογη βελτίωση και εμφάνισε το 2014 πλεόνασμα της τάξεως του 1,4% του ΑΕΠ, έναντι ελλείμματος 0,2% του ΑΕΠ το 2013.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB), ο ρυθμός μεγέθυνσης του βελγικού ΑΕΠ κατά τα πρώτα δύο τρίμηνα του τρέχοντος έτους κυμαίνεται σε ελαφρά θετικά επίπεδα. Συγκεκριμένα, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 το βελγικό ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 0,4% έναντι τετάρτου τριμήνου του 2014 και κατά 1% έναντι του πρώτου τριμήνου του 2014, ενώ κατά το δεύτερο τρίμηνο τρέχοντος έτους ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν της τάξεως του 0,4% έναντι του πρώτου τριμήνου του 2015 και του 1,3% έναντι του αντίστοιχου, δευτέρου τριμήνου του 2014.

Οι εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου στα τέλη Ιουλίου για το 2015 αναφέρουν ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ 1,2%, αυξήσεις των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κατά 2,6%), ελαφρά αύξηση των επενδύσεων (+0,7%) και του επιπέδου εγχώριας ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης (+1,6%), σταθεροποίηση του εναρμονισμένου δείκτη ανεργίας στο 8,5%, μικρή άνοδο του πληθωρισμού στο 0,6%, και σταθεροποίηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στο 1,4% του ΑΕΠ. Το δημοσιονομικό έλλειμμα εκτιμάται σε 2,7% του ΑΕΠ και το επίπεδο του δημοσίου χρέους σε 106,9% του ΑΕΠ.

5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η βελγική οικονομία είναι μία ανοικτή οικονομία, η ευμάρεια της οποίας εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από το εξωτερικό εμπόριο και τις εισαγωγές. Μεταπολεμικά, οι ξένες επενδύσεις έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του Βελγίου, αναπτύσσοντας τεχνολογία και δημιουργώντας τεχνογνωσία και θέσεις εργασίας. Τόσο η ομοσπονδιακή όσο και οι περιφερειακές κυβερνήσεις, ενθαρρύνουν και επιδιώκουν την εισροή ξένων επενδύσεων, στις οποίες παρέχουν καθεστώς εθνικής μεταχείρισης. Το Βέλγιο έχει άριστο ιστορικό στον τομέα των απαλλοτριώσεων, οι οποίες διενεργούνται σε περιπτώσεις αναγκών για δημιουργία υποδομών, καταβάλλονται επαρκείς αποζημιώσεις στους δικαιούχους, και γενικά διενεργούνται χωρίς να γίνεται διάκριση εις βάρος αλλοδαπών επιχειρήσεων.

Η αρμοδιότητα για παροχή επενδυτικών κινήτρων και επιχορηγήσεων ανήκει στις 3 περιφέρειες του Βελγίου (Βρυξέλλες, Φλάνδρα και Βαλλονία), με βάση τη σχετική νομοθεσία του 1980 περί αποκέντρωσης εξουσιών. Οι 3 βελγικές περιφέρειες διαθέτουν ειδικές υπηρεσίες προσέλκυσης επενδύσεων, και συγκεκριμένα τις: Flanders Investment & Trade στη Φλάνδρα, Invest in Wallonia (AWEX) στη Βαλλονία και Brussels Invest & Export στις Βρυξέλλες. Η επενδυτική πολιτική των περιφερειών εστιάζει στην προώθηση της καινοτομίας, της τεχνολογικής έρευνας και ανάπτυξης, της εξοικονόμησης ενέργειας, των φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, των εξαγωγών και –πάνω απ' όλα- στην ενίσχυση της απασχόλησης. Βεβαίως, ζητήματα όπως φορολογίας, κοινωνικών ασφαλίσεων, μισθών, ρυθμίζονται ακόμη κατά το μεγαλύτερο μέρος τους σε ομοσπονδιακό επίπεδο, ωστόσο επίκειται μεταφορά αρμοδιοτήτων από την ομοσπονδιακή στις περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις, στο πλαίσιο της υλοποιούμενης «6^{ης} Μεταρρύθμισης του Κράτους». Τα χορηγούμενα σε εθνικό επίπεδο κίνητρα είναι πλήρως συμβατά και εναρμονισμένα με τους κανονισμούς της Ε.Ε.

Οι πληρωμές και μεταβιβάσεις εγχώρια ή στην αλλοδαπή δεν προαπαιτούν ειδική άδεια, ενώ μπορούν να γίνονται τόσο σε ευρώ, όσο και σε άλλα νομίσματα. Η βελγική εταιρική νομοθεσία δεν θέτει περιορισμούς στην αναλογία χρέους προς ίδια κεφάλαια, ενώ η διανομή μερισμάτων γίνεται ελεύθερα, εκτός περιπτώσεων στις οποίες η διανομή θα μείωνε το καθαρό ενεργητικό σε επίπεδο κατώτερο του καταβληθέντος εταιρικού κεφαλαίου. Δεν επιβάλλονται εξάλλου φόροι ή άλλου είδους επιβαρύνσεις κατά τον επαναπατρισμό επένδυσης ή κερδών θυγατρικής κατά τη λειτουργία ή το κλείσιμό της.

Στο Βέλγιο παρέχεται επαρκής νομική προστασία, η δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη και αρκετά ταχεία και αποτελεσματική, αν και μερικές φορές παρατηρούνται καθυστερήσεις λόγω φόρτου υποθέσεων. Το βελγικό δικαστικό σύστημα προσφέρεται ιδιαίτερα ως μέσον επίλυσης εμπορικών διαφορών και προστασίας δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Η διαδικασία πτώχευσης εμπίπτει στη δικαιοδοσία των εμπορικών δικαστηρίων. Η νομοθεσία διακρίνει μεταξύ διαφορετικών τάξεων πιστωτών, και το δικαστήριο διορίζει ελεγκτή δικαστικό (που επιβλέπει την διαδικασία πτώχευσης) και έναν ή περισσότερους εκκαθαριστές (που εκποιούν στοιχεία ενεργητικού προκειμένου να πληρωθούν οι πιστωτές). Η βελγική νομοθεσία προβλέπει εξάλλου δυνατότητα αναδιάρθρωσης των χρεών μιας επιχείρησης με δικαστική επιτήρηση, που δίνει την ευκαιρία είτε φιλικού διακανονισμού με τους πιστωτές της, ή σύναψης συμφωνίας συνολικής αναδιάρθρωσης με αυτούς, ή τέλος μεταβίβασης όλων ή μέρους των δραστηριοτήτων της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη.

Το Βέλγιο διαθέτει αποτελεσματική νομοθεσία για την μεσολάβηση και την διαιτησία στο πλαίσιο του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, ενώ ταυτόχρονα είναι μέλος του Διεθνούς Κέντρου για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών (ICSID) και συχνά περιλαμβάνει σχετική ρήτρα διαιτησίας σε επενδυτικές συμφωνίες. Είναι επίσης μέλος της Σύμβασης της Ν. Υόρκης για την Αναγνώριση και Εφαρμογή Αλλοδαπών Αποφάσεων Διαιτησίας (New

York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) του 1958. Το βελγικό κράτος αποδέχεται εξάλλου δεσμευτική διεθνή διαιτησία για επίλυση διαφορών με ξένους επενδυτές.

Στο Βέλγιο δεν υφίστανται περιορισμοί για τους ξένους επενδυτές. Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να σχηματίσουν κοινοπραξίες και συνεταιρισμούς υπό τους ίδιους όρους όπως και οι Βέλγοι, με εξαίρεση ορισμένα επαγγέλματα όπως οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι λογιστές και οι αρχιτέκτονες, όπου απαιτείται μία πρόσθετη πιστοποίηση των εμπλεκομένων. Όλοι οι επενδυτές, Βέλγοι και μη, πρέπει να διαθέτουν ειδική άδεια για το άνοιγμα και τη λειτουργία πολυκαταστημάτων, για την παροχή υπηρεσιών μεταφορών και ασφάλειας, καθώς και για την παραγωγή, συσκευασία και διάθεση τροφίμων, την κοπή και κατεργασία διαμαντιών, και την εμπορία όπλων και εκρηκτικών. Στο Βέλγιο υπάρχει ανταγωνιστική ισορροπία μεταξύ κρατικών και ιδιωτικών εταιρειών όσον αφορά τους όρους πρόσβασης στην αγορά, σε πιστώσεις, σε προμήθειες και αδειοδοτήσεις.

Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας προστατεύονται επαρκώς νομοθετικά, η δε δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη και αποτελεσματική στην επιβολή της σχετικής νομοθεσίας. Το Βέλγιο εξάλλου πληροί πολύ υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα Δ.Π.Ι. προστατεύονται με βάση την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία.

Επίσης, η πολιτική ανταγωνισμού είναι διαφανής, η σχετική νομοθεσία προστατεύει τον ανταγωνισμό και είναι συμβατή με την κοινοτική νομοθεσία. Η φορολογική, η εργατική, η υγειονομική / ασφαλιστική νομοθεσία, οι κανονισμοί ασφάλειας εργασίας και η λοιπή νομοθεσία που στοχεύει στην αποφυγή στρεβλώσεων ή εμποδίων στις επενδύσεις και την οικονομική δραστηριότητα γενικότερα, βρίσκεται σε επίπεδα τουλάχιστον αντίστοιχα των κοινοτικών χωρών. Ωστόσο, ορισμένες φορές οι ξένοι επενδυτές –και όχι μόνο– σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας αντιμετωπίζουν προβλήματα εξαιτίας ειδικού κανονιστικού πλαισίου για την προστασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και των αρκετά ισχυρών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Οι βελγικές κυβερνήσεις των τελευταίων ετών καταβάλλουν προσπάθεια για μείωση της γραφειοκρατίας και βελτίωση της διαφάνειας.

Στο πλαίσιο αυτό, η βελγική κυβέρνηση τροποποίησε στην διάρκεια του 2013 το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του ανταγωνισμού και τον έλεγχο του επιπέδου των τιμών, επιφέροντας σημαντικές μεταβολές τόσο σε διαδικασίες, όσο και σε θεσμικό επίπεδο. Η μεταρρύθμιση αναδιοργάνωσε πλήρως τη βελγική αρχή ανταγωνισμού, βελτιώνοντας σημαντικά την αποτελεσματικότητά της και δίνοντάς της πρόσθετες αρμοδιότητες, προσδίδοντάς της περισσότερο χαρακτήρα επιτελικής – εκτελεστικής μονάδας, παρά νομικής – δικαστικής υπηρεσίας που προκαλούσε μεγάλες καθυστερήσεις στην πρόοδο επίλυσης εκκρεμών υποθέσεων. Επίσης, δημιουργήθηκε ένα παρατηρητήριο τιμών και δόθηκε στην αρχή ανταγωνισμού η αρμοδιότητα παρέμβασης σε περιπτώσεις υπερβολικών τιμών ή περιθωρίων κέρδους. Υιοθετήθηκαν εξάλλου περισσότερο ταχείες και αποτελεσματικές διαδικασίες, ενώ επεκτάθηκαν η υπευθυνότητα και οι διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβίασης του ανταγωνισμού, πέραν των επιχειρήσεων, και σε στελέχη αυτών.

Το Βέλγιο διαθέτει θεσμικό πλαίσιο για την διευκόλυνση της ελεύθερης ροής οικονομικών πόρων. Οι πιστώσεις διατίθενται χωρίς διακρίσεις σε εγχώριους και αλλοδαπούς επενδυτές. Το βελγικό τραπεζικό σύστημα είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένο και οργανωμένο, και με καλές ανταποκρίσεις ξένων τραπεζικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι εξαιτίας της εξωστρέφειας της βελγικής οικονομίας, άνω του ημίσεως των εγχώριων τραπεζικών δραστηριοτήτων έχουν να κάνουν με το εξωτερικό. Οι μεγαλύτερες τράπεζες του Βελγίου εκπροσωπούνται με θυγατρικές, υποκαταστήματα και γραφεία αντιπροσώπευσης σε πολλές χώρες. Η αναλογία τραπεζών-πληθυσμού στο Βέλγιο είναι από τις υψηλότερες στον κόσμο, ωστόσο η τραπεζική αγορά είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη, καθώς περίπου 80% των καταθέσεων βρίσκονται στα 5 μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα. Ο τραπεζικός κλάδος στο

Βέλγιο θεωρείται γενικά αρκετά υγιές, ωστόσο ήταν από τους πρώτους που επλήγησαν από την διεθνή οικονομική κρίση, γεγονός που οδήγησε αφ' ενός τη βελγική κυβέρνηση να τον στηρίξει, και αφ' ετέρου σε μία σειρά εσωτερικών ζυμώσεων και ανακατατάξεων. Η αρμοδιότητα εποπτείας του τραπεζικού και του ασφαλιστικού συστήματος βαρύνει την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (BNB), σε στενή συνεργασία με την βελγική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Financial Services & Markets Authority – FSMA), η οποία εποπτεύει την κεφαλαιαγορά, τα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες, και τις χρηματιστηριακές εταιρείες και εταιρείες διαχείρισης επενδυτικών χαρτοφυλακίων.

Το Βέλγιο διαθέτει επίσης μία εξαιρετικά λειτουργούσα χρηματαγορά. Στο τέλος του 2000 το Χρηματιστήριο Βρυξελλών συγχωνεύθηκε με εκείνα του Παρισιού, του Άμστερνταμ και λίγο αργότερα, το 2002, με το Χρηματιστήριο της Λισσαβώνας, σχηματίζοντας το EURONEXT, το οποίο αργότερα, το 2007, συγχωνεύθηκε με το Χρηματιστήριο Ν. Υόρκης (NYSE), χαρακτηρίζεται δε από αρκετά ευέλικτες διαδικασίες για αυξήσεις κεφαλαίων, εκδόσεις νέων μετοχών, ομολόγων κλπ. Η βελγική νομοθεσία ρυθμίζει τη λειτουργία της χρηματιστηριακής αγοράς κατά τρόπον ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα όλων των επενδυτών αδιακρίτως, εγχώριων και ξένων, από αθέμιτες πρακτικές, επιθετικές εξαγορές κλπ. Σημειωτέον ότι το Νοέμβριο του 2013 έλαβε χώρα συγχώνευση της αμερικανικής χρηματιστηριακής πλατφόρμας (κυρίως ενεργειακών παραγώγων) Intercontinental Exchange και της NYSE EURONEXT που ήταν η μητρική εταιρεία του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών, η οποία είχε ανακοινωθεί τον Δεκέμβριο του 2012. Σε συνέχεια της εν λόγω συγχώνευσης, η EURONEXT τον Ιούνιο του 2014 διαχωρίστηκε οριστικά από την Intercontinental Exchange, πραγματοποίησε την είσοδό της στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών και σύμφωνα με χρηματιστηριακούς αναλυτές έχει επωφεληθεί σημαντικά από τον εν λόγω διαχωρισμό (spin off), επικεντρωνόμενη στις παραδοσιακές χρηματιστηριακές της δραστηριότητες και αναπτύσσοντας νέες πλατφόρμες διαπραγμάτευσης τίτλων και νέα χρηματιστηριακά προϊόντα. Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα, μεταξύ Δεκεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 το λειτουργικό κέρδος της EURONEXT αυξήθηκε κατά 3,97%, ενώ έχουν αναθεωρηθεί προς τα άνω οι στόχοι της για τα περιθώρια κέρδους κατά το τρέχον και τα προσεχή έτη.

Σημειώνουμε ότι στην ηλεκτρονική έκδοση της βελγικής Επίσημης Εφημερίδας (Moniteur Belge), στην διεύθυνση <http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv/tsvf.htm>, μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να αναζητήσει και μελετήσει βελγικά νομοθετήματα οικονομικού – εμπορικού αντικειμένου, τα οποία παρατίθενται στην γαλλική και φλαμανδική γλώσσα. Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών είναι στην διάθεση κάθε ενδιαφερομένου που χρειάζεται υποβοήθηση της αναζήτησής του.

6. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΞΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ. ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ.
1. Η επιλογή μεταξύ θυγατρικής εταιρείας ή υποκαταστήματος

Ο ξένος επενδυτής που ενδιαφέρεται να ασκήσει επιχειρηματική δραστηριότητα στο Βέλγιο, έχει τη δυνατότητα να το πράξει είτε με την ίδρυση θυγατρικής εταιρείας είτε με τη σύσταση υποκαταστήματος. Η επιλογή αυτή συνεπάγεται την επέλευση σημαντικών έννομων συνεπειών όσον αφορά τη νομική και οικονομική μεταχείριση της επιχείρησης από το βελγικό κράτος.

Η παρουσία του ξένου επενδυτή στη χώρα μέσω της σύστασης θυγατρικής εταιρείας ισοδυναμεί με ίδρυση νέας εταιρείας, αμιγώς βελγικής ιθαγένειας, με πλήρως ξεχωριστή νομική προσωπικότητα από τη μητρική εταιρεία, η οποία δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για τις πληρωμές και τα χρέη της θυγατρικής της. Λόγω της βελγικής ιθαγένειας, η θυγατρική εταιρεία διέπεται από το βελγικό δίκαιο για το σύνολο των θεμάτων που την αφορούν (φορολογία, κοινωνική ασφάλιση, ΦΠΑ, εταιρικές υποχρεώσεις κλπ.).

Αντιθέτως, το υποκατάστημα, δεν έχει ξεχωριστή νομική προσωπικότητα από την εταιρεία της χώρας προέλευσης και εξαρτάται από αυτήν νομικά και οικονομικά, με αποτέλεσμα η τελευταία να ευθύνεται πλήρως για τις οφειλές του. Το υποκατάστημα διατηρεί την ιθαγένεια της μητρικής εταιρείας και συνακόλουθα θεωρείται για το βελγικό κράτος και τη βελγική έννομη τάξη ως ξένη εταιρεία. Υπόκειται βεβαίως στο βελγικό κανονιστικό πλαίσιο όσον αφορά την λειτουργία, την διοίκηση και την φορολογία του. Συνήθως, τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών επωφελούνται του ειδικού ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος των πλασματικών τόκων (βλ. κατωτέρω, υπό κεφάλαιο 7, παράγραφος 1).

2. Διατυπώσεις σύστασης υποκαταστήματος στο Βέλγιο

- Κάθε ξένη εταιρεία που επιθυμεί να ιδρύσει υποκατάστημα στο Βέλγιο οφείλει να διορίσει ως νομικό εκπρόσωπό της φυσικό πρόσωπο υπεύθυνο για όλες τις δραστηριότητες του υποκαταστήματος, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών με τρίτους καθώς και όλων των οικείων νομικών ζητημάτων. Το πρόσωπο αυτό θεωρείται ο «νομικός εκπρόσωπος» («legal representative») της εταιρείας στο Βέλγιο.

- Δημοσίευση στην επίσημη βελγική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Moniteur Belge):
 - α. Της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ξένης εταιρείας, για την ίδρυση υποκαταστήματος στο Βέλγιο. Η απόφαση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει το όνομα του φυσικού προσώπου που διορίζεται ως νομικός εκπρόσωπος της εταιρείας στο Βέλγιο.
 - β. Του καταστατικού της ξένης εταιρείας και του ΦΕΚ, στο οποίο δημοσιεύτηκε η ίδρυσή της στη χώρα ιθαγένειας. Το κόστος δημοσίευσης ανέρχεται στο ποσό των 262,21 ευρώ (ή 211,75 ευρώ στην ηλεκτρονική έκδοση), καθώς ωστόσο τούτο αναπροσαρμόζεται συχνά, επιβάλλεται η διασταύρωσή του στην οικεία ιστοσελίδα: http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/tarif_f.htm.

- Μετά τη δημοσίευση των ως άνω εγγράφων, ο τελευταίος ισολογισμός της μητρικής εταιρείας κατατίθεται στην Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (Banque Nationale de Belgique,

Centrale des Bilans). Η κατάθεση μπορεί να γίνει και ηλεκτρονικά (βεβαίως εφ' όσον υποβληθούν επικυρωμένα έγγραφα μάλλον η κατάθεση θα πρέπει να γίνει έντυπα τουλάχιστον στην αρχική φάση) και το κόστος κυμαίνεται μεταξύ 413,52 και 483,34 ευρώ ανάλογα με τον τρόπο κατάθεσης, για μεγάλες και εισηγμένες στο Χρηματιστήριο επιχειρήσεις, και μεταξύ 153,62 και 223,55 ευρώ για μικρομεσαίες και μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εταιρείες, ανάλογα και πάλι με τον τρόπο κατάθεσης. Περισσότερες λεπτομέρειες μπορούν να αντληθούν στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Τράπεζας: http://www.nbb.be/pub/03_00_00_00_00/03_05_00_00_00/03_05_01_00_00.htm?l=en.

Επισημαίνεται ότι όλα τα ως άνω αναφερθέντα έγγραφα, εκτός από τον ισολογισμό της εταιρείας, πρέπει να μεταφραστούν από εξουσιοδοτημένο Βέλγο μεταφραστή στη γαλλική ή στην ολλανδική γλώσσα. Κατάλογος ορκωτών μεταφραστών τηρείται στα Δικαστήρια και η μετάφραση επικυρώνεται από το Greffe du Tribunal de Commerce. Ειδικά το καταστατικό της μητρικής εταιρείας θα πρέπει να φέρει, πριν μεταφραστεί, την Σφραγίδα της Χάγης (Apostille) από την αρμόδια ελληνική αρχή. Για τον ισολογισμό προς δημοσίευση στη Banque Nationale de Belgique, Centrale des Bilans αρκεί απλή μετάφραση στη γαλλική ή την ολλανδική γλώσσα.

Ανάλογες ενέργειες κατάθεσης εγγράφων θα πρέπει να γίνουν επίσης τόσο προς την Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises), όσο και προς το εμπορικό δικαστήριο, ώστε να είναι το υποκατάστημα εγγεγραμμένο στο μητρώο εταιρειών, καθώς και στο φορολογικό μητρώο.

3. Διατυπώσεις σύστασης θυγατρικής εταιρείας στο Βέλγιο

Η σύσταση βελγικής εταιρείας απαιτεί τη σύνταξη καταστατικού με συμβολαιογραφική πράξη (στις περισσότερες περιπτώσεις, βλ. και κατωτέρω). Τα έξοδα συστάσεως συνίστανται κατ' αρχάς στην αμοιβή του συμβολαιογράφου, η οποία υπολογίζεται βάσει του κεφαλαίου και του ενεργητικού της εταιρείας (και στην πράξη ανέρχεται σε περίπου 1.000 € για μία εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και σε 1.500 € για μία ανώνυμη εταιρεία, με ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο). Στην συνέχεια, η ως άνω συμβολαιογραφική πράξη θα πρέπει να κατατεθεί και εγγραφεί στο ομοσπονδιακό Υπ. Οικονομικών έναντι κόστους 25 ευρώ, και βεβαίως στο μητρώο επιχειρήσεων του αρμόδιου εμπορικού δικαστηρίου (Greffe du Tribunal de Commerce). Το μητρώο επιχειρήσεων εκδίδει έναν αριθμό επιχείρησης, ο οποίος κατατίθεται στην Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises) του ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας, ενεργοποιείται και αποτελεί τον αριθμό ταυτοποίησης και φορολογικού μητρώου της συσταθείσας εταιρείας (βλ. και κατωτέρω).

Τα έξοδα δημοσίευσης του καταστατικού στην επίσημη βελγική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Moniteur Belge) ανέρχονται στα 262,21 € (σε έντυπη μορφή), στα 211,75 € (σε ηλεκτρονική μορφή) και στα 153,79 € για εκάστη τροποποίηση (βλ. και ιστοσελίδα http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pub/tarif_f.htm). Η καταχώρηση στην Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises) κοστίζει 82,50 €. Οι διαδικασίες σύστασης εταιρείας στο Βέλγιο διαρκούν μεταξύ μιας και έξι εβδομάδων.

Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες στην ιστοσελίδα : <https://www.notaire.be/societes>.

Οι πλέον συνήθεις τύποι εμπορικών εταιρειών είναι οι ακόλουθοι :

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ: SOCIETE ANONYME (S.A. / N.V.)

Η ανώνυμη εταιρεία αποτελεί αμιγώς κεφαλαιουχική εταιρεία, με την έννοια ότι το νομικό πρόσωπο της εταιρείας διαχωρίζεται πλήρως από τους μετόχους, όσον αφορά τις υποχρεώσεις και την ευθύνη της εταιρείας. Οι μέτοχοι της S.A. είναι υπόλογοι μέχρι του ποσού της κεφαλαιακής τους συνεισφοράς, δηλαδή των μετοχών που κατέχουν.

- Πρέπει να έχει τουλάχιστον δύο (2) μετόχους.
- Ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο 61.500 ευρώ, το οποίο πρέπει να καταβληθεί εξ ολοκλήρου κατά τη σύσταση της εταιρείας (εάν είναι υψηλότερο, απαιτείται καταβολή του 25% του μετοχικού κεφαλαίου, υπό τον όρο ότι καλύπτει το ελάχιστο όριο).
- Το κόστος αρχικής εγγραφής συν ορισμένα διοικητικά κόστη σύστασης της εταιρείας πλησιάζουν τα 300 ευρώ, συν βεβαίως τα συμβολαιογραφικά έξοδα.
- Η S.A. έχει διοικητικό συμβούλιο, το οποίο κατονομάζεται και διορίζεται με το καταστατικό, γενική συνέλευση και τουλάχιστον τρεις διαχειριστές, εκτός και αν οι μέτοχοι είναι μόνο δύο, οπότε έχει δύο διαχειριστές.
- Κατά την ίδρυσή της, τα μέλη πρέπει να παρουσιασθούν σε Βέλγο συμβολαιογράφο, είτε αυτοπροσώπως ή δια πληρεξουσίου, για να υπογράψουν την πράξη σύστασης της εταιρείας. Οι ιδρυτές πρέπει να καταθέσουν στον συμβολαιογράφο οικονομικό σχέδιο το οποίο αποδεικνύει ότι το κατατεθέν κεφάλαιο επαρκεί για τις δραστηριότητες της εταιρείας. Υπόψη ότι εάν η εκπόνηση του οικονομικού σχεδίου ανατεθεί σε λογιστικό γραφείο, θα πρέπει να υπολογιστεί ένα πρόσθετο κόστος πλησίον των 500 ευρώ.
- Το καταστατικό της εταιρείας πρέπει να κατατεθεί στο εμπορικό δικαστήριο, ενώ τα πλέον σημαντικά του αποσπάσματα δημοσιεύονται στην βελγική Επίσημη Εφημερίδα (Annexe au Moniteur Belge) σε μία από τις γαλλική, φλαμανδική ή γερμανική, με βάση το πού εδρεύει η εταιρεία. Η εταιρεία αποκτά νομική υπόσταση από τη στιγμή που το καταστατικό έχει κατατεθεί στο εμπορικό δικαστήριο.
- Αφού συσταθούν, οι εταιρείες πρέπει να εγγράφονται στην Βάση Δεδομένων Επιχειρήσεων (Banque Carrefour des Entreprises, βλ. και κατωτέρω) προτού ξεκινήσουν την δραστηριότητά τους. Απαιτείται προηγούμενη έγκριση μόνον για ορισμένους κλάδους δραστηριότητας, όπως οι τραπεζικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες, οι μεταφορές, το εμπόριο διαμαντιών, παρασκευή και εμπόριο φαρμακευτικών κ.α.
- Εταιρείες εγκατεστημένες στον χώρο της E.E. μπορούν να συστήσουν μία ειδική μορφή ανώνυμης εταιρείας, την «Ευρωπαϊκή Εταιρεία» (“Société Européenne” - SE), που είναι μία εταιρική μορφή η οποία διευκολύνει τις συγχωνεύσεις, τον σχηματισμό holding companies από επιχειρήσεις που εδρεύουν σε περισσότερα κράτη μέλη της E.E. και την δημιουργία μικτών θυγατρικών σε άλλα κράτη μέλη. Το ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο της «Ευρωπαϊκής Εταιρείας» ανέρχεται σε 120.000 ευρώ. Οι διαδικασίες εγγραφής λαμβάνουν χώρα στο Βέλγιο (ή άλλο κράτος μέλος) και η δημοσίευση του καταστατικού της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ: SOCIETE PRIVEE A RESPONSABILITE LIMITEE (S.P.R.L. / B.V.B.A.)

Η S.P.R.L. είναι ο τύπος εταιρείας που συνιστάται περισσότερο σε νέους επιχειρηματίες, και χρησιμοποιείται ευρέως στο Βέλγιο. Οι εταίροι της S.P.R.L. ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της έως το ποσοστό της συνεισφοράς τους σε αυτήν, και, όπως οι μέτοχοι της S.A. είναι υπόλογοι μέχρι του ποσού της κεφαλαιακής τους συνεισφοράς.

- Τουλάχιστον ένας εταίρος αρκεί για να εκκινήσει η εταιρεία τη λειτουργία της.
- Ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο: 18.550 ευρώ, με ελάχιστο απαιτούμενο καταβληθέν κατά τη σύσταση 6.200 ευρώ (ή 12.400 ευρώ εάν υπάρχει μόνον ένας εταίρος). Σημειωτέον ότι με βάση νομοθεσία του 2010, υπάρχει η δυνατότητα για φυσικά πρόσωπα σύστασης S.P.R.L. “Starter”, με καταβολή ελάχιστου εταιρικού κεφαλαίου 1 ευρώ (εντός περιόδου πενταετίας πρέπει να καταβληθεί το εταιρικό κεφάλαιο, ήτοι 18.550 ευρώ κατ’ ελάχιστο).
- Η διοίκηση ασκείται από έναν ή περισσότερους διαχειριστές, που μπορούν να είναι ή να μην είναι μέτοχοι της εταιρείας, και οι οποίοι διορίζονται από τους ιδρυτές της εταιρείας με την καταστατική πράξη συστάσεώς της, ή τους μετόχους για ορισμένη ή και αόριστη χρονική περίοδο.
- Οι διαδικασίες σύστασης ομοιάζουν με της S.A. και απαιτείται συμβολαιογραφική πράξη.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ: SOCIETE COOPERATIVE A RESPONSABILITE LIMITEE (S.C.R.L. / C.B.V.A.)

Πρόκειται για ιδιαίτερα ευέλικτο τύπο εταιρείας, ιδιαίτερα όσον αφορά την κεφαλαιακή του διάρθρωση. Βασικά χαρακτηριστικά του:

- Πρέπει να έχει τουλάχιστον τρεις (3) μετόχους, οι οποίοι μπορούν να αυξάνουν ή να μειώνουν τις κεφαλαιακές συνεισφορές τους, ή και να αποχωρούν από την εταιρεία σε οποιαδήποτε στιγμή κατά τους πρώτους 6 μήνες κάθε οικονομικού έτους, ενώ ευθύνονται μέχρι του ποσού της κεφαλαιακής τους συνεισφοράς.
- Ελάχιστο κεφάλαιο 18.550 ευρώ (με 6.200 ευρώ ελάχιστο καταβεβλημένο).

Υπάρχει επίσης και η συνεταιριστική εταιρεία απεριόριστης ευθύνης (Société coopérative à responsabilité illimitée), οι βασικές διαφορές της οποίας είναι ότι αφ’ ενός η ευθύνη των μετόχων είναι απεριόριστη και αφ’ ετέρου δεν υπάρχει ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο. Η σύσταση της εταιρείας απαιτεί συμβολαιογραφική πράξη.

ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΜΕΤΟΧΕΣ: SOCIETE EN COMMANDITE PAR ACTION (S.C.A. / C.V.A.)

Πρόκειται για εταιρεία που αποτελείται αφ’ ενός από έναν ή περισσότερους εταίρους οι οποίοι έχουν απεριόριστη ευθύνη, και αφ’ ετέρου από μετόχους (ετερόρρυθμους εταίρους) οι οποίοι ευθύνονται μέχρι του ποσού των μετοχών που κατέχουν. Βασική διαφορά από την απλή ετερόρρυθμη εταιρεία είναι ότι οι μετοχές μπορούν να μεταβιβαστούν σε τρίτους. Η εταιρεία διοικείται από εταίρο ο οποίος ορίζεται στο καταστατικό της, και έχει απεριόριστη ευθύνη. Η σύσταση της εταιρείας απαιτεί συμβολαιογραφική πράξη.

ΑΠΛΗ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ: SOCIETE EN COMMANDITE SIMPLE (S.C.S. / G.C.V.)

Πρόκειται για την κλασική ετερόρρυθμη εταιρεία, με εταίρους που έχουν απεριόριστη (ομόρρυθμοι εταίροι) και άλλους που έχουν περιορισμένη ευθύνη (ετερόρρυθμοι εταίροι) μέχρι του ποσού της συνεισφοράς τους στο κεφάλαιο. Μπορεί να συσταθεί είτε με ιδιωτικό συμφωνητικό ή με συμβολαιογραφική πράξη. Υπεύθυνοι για την εκπροσώπηση της εταιρείας είναι οι ομόρρυθμοι εταίροι. Η εταιρική αυτή μορφή είναι σχετικά σπάνια στο Βέλγιο.

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ: SOCIETE EN NOM COLLECTIF (S.N.C. / V.O.F.)

Η ομόρρυθμη εταιρεία μπορεί να συσταθεί είτε με ιδιωτικό συμφωνητικό ή με συμβολαιογραφική πράξη. Απαιτούνται τουλάχιστον δύο εταίροι (που μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα), οι οποίοι φέρουν απεριόριστη ευθύνη, ενώ το καταστατικό της εταιρείας πρέπει να κατατεθεί στο εμπορικό δικαστήριο.

Τόσο στην περίπτωση της θυγατρικής όσο και στην περίπτωση του υποκαταστήματος επιβάλλεται άνοιγμα ειδικού «κλειστού» λογαριασμού όψεως σε βελγική τράπεζα, στο όνομα της υπό σύσταση εταιρείας. Στην περίπτωση της θυγατρικής, ο τραπεζικός λογαριασμός ανοίγει στο όνομα της εταιρείας, ενώ στην περίπτωση του υποκαταστήματος ο λογαριασμός ανοίγει στο όνομα του νομικού εκπροσώπου της μητρικής εταιρείας στο Βέλγιο.

Επίσης κάθε εταιρεία που δραστηριοποιείται στο Βέλγιο οφείλει να καταθέσει αίτηση στην «Banque Carrefour des Entreprises» για να πάρει αριθμό ταυτοποίησης (numéro d'entreprise). Κόστος εγγραφής: 82,50 ευρώ. Παράλληλα, η υπό σύσταση εταιρεία θα πρέπει να απευθυνθεί σε εξουσιοδοτημένο οργανισμό εξυπηρέτησης επιχειρήσεων (“Guichet d’Entreprises”), ο οποίος θα προβεί –έναντι αμοιβής- για λογαριασμό της σε όλες τις ενέργειες προς την «Banque Carrefour des Entreprises», και μετά την ίδρυση της εταιρείας θα αναλάβει την διεκπεραίωση των φορολογικών, ασφαλιστικών, μισθολογικών και λοιπών υποχρεώσεων της εταιρείας. Στις ιστοσελίδες: http://economie.fgov.be/fr/entreprises/vie_entreprise/Creer/Guichets_entreprises_agrees/#Liste (ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας) και http://business.belgium.be/fr/gerer_votre_entreprise/toutes_les_demarches/guichets_d_entreprises/ (ομοσπονδιακή κυβέρνηση) μπορούν οι ενδεχομένως ενδιαφερόμενοι να εντοπίσουν πληροφορίες σχετικά με τους εν λόγω οργανισμούς εξυπηρέτησης επιχειρήσεων στο Βέλγιο (“Guichets d’Entreprises”).

Συνημμένα με την αίτηση θα πρέπει να υποβληθούν τα κάτωθι έγγραφα:

- Το καταστατικό της εταιρείας
- Αντίγραφο της ταυτότητας ή του διαβατηρίου καθώς και άδεια παραμονής του διαχειριστή της εταιρείας και του νομικού της εκπροσώπου στο Βέλγιο.
- Αντίγραφα των διπλωμάτων που πιστοποιούν την επαγγελματική ιδιότητα των προσώπων αυτών. Σημειώνουμε ότι υπάρχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις που συνδέονται με την πρόσβαση σε κατηγορίες ελευθέρων επαγγελματιών / αυτοαπασχολούμενων, μεταξύ των οποίων οι αρχιτέκτονες, οι λογιστές / φοροτέχνες και άλλοι πάροχοι υπηρεσιών, αλλά και εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες.

Κατόπιν της εγγραφής στην «Banque Carrefour des Entreprises» τόσο η εταιρεία ως νομικό πρόσωπο όσο και τα φυσικά πρόσωπα που την απαρτίζουν, οφείλουν να υποβάλλουν αίτηση έκδοσης βελγικού αριθμού φορολογικού μητρώου (TVA - taxe sur la valeur ajoutée) . Η έκδοση αριθμού φορολογικού μητρώου είναι δωρεάν εφ’ όσον η αίτηση κατατεθεί στην

αρμόδια φορολογική αρχή, ή διαφορετικά, εφ' όσον κατατεθεί διαμέσου “one-stop-shop” έχει κόστος περίπου 50 ευρώ.

Σύμφωνα με την βελγική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις υπόκεινται σε εξωτερικό έλεγχο από ορκωτούς ελεγκτές εφ' όσον δεν είναι, ή παύσουν κάποια στιγμή να είναι μικρομεσαίες, δηλαδή απασχολούν άνω των 100 υπαλλήλων, ή συντρέχουν τουλάχιστον δύο από τις ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις: (α) ο αριθμός απασχολουμένων υπερβαίνει τους 50, (β) ο κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 7.300.000 ευρώ και (γ) ο ισολογισμός υπερβαίνει τα 3.650.000 ευρώ.

Επισημαίνεται επίσης ότι όλες οι νομικές μορφές εταιρειών θα πρέπει να δηλώνονται στο εμπορικό δικαστήριο (Tribunal de Commerce) προκειμένου να αποκτήσουν νομική υπόσταση. Επισημαίνεται επίσης ότι αφού εγγραφούν και στην “Banque Carrefour des Entreprises” μπορούν να ξεκινήσουν την δραστηριότητά τους.

Περισσότερες πληροφορίες για την σύσταση εταιρειών, τις διαφορετικές νομικές μορφές τους, αλλά και επενδυτικά κίνητρα είναι διαθέσιμες στις ακόλουθες ιστοσελίδες:

(1) http://economie.fgov.be/en/entreprises/life_enterprise/#.UdbDxjsnlqA (ιστοσελίδα του ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας), (2) <http://www.belgium.be/fr/economie/entreprise> (ιστοσελίδα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης), (3) <http://www.invest-export.irisnet.be/en/> (ιστοσελίδα του Brussels Invest & Export), (4) <http://www.investinlanders.be/en/> (ιστοσελίδα του Flanders Investment & Trade), (5) <http://www.investinwallonia.be/> (ιστοσελίδα της Agence Wallonne à l'Exportation et aux Investissements Etrangers), (6) <http://www.notaire.be> (ιστοσελίδα της Fédération Royale du Notariat Belge), καθώς επίσης (7) στην ιστοσελίδα της Deloitte: <http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-belgiumguide-2014.pdf>.

Αμέσως κατωτέρω παρατίθενται συγκριτικοί πίνακες με τα πλεονεκτήματα και τις δυσκολίες που παρουσιάζει εκάστη εταιρική μορφή.

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - PUBLIC LIMITED LIABILITY COMPANY (S.A. / N.V.)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Η ευθύνη των μετόχων περιορίζεται μέχρι του ποσού συνεισφοράς τους	Ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο €61.500 που πρέπει να καταβληθεί εξ ολοκλήρου
Οι μέτοχοι μπορούν να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα	Ελάχιστο όριο 2 μετόχων και Δ.Σ. αποτελούμενο από 2 ή 3 μέλη
Οι μετοχές μπορούν να έχουν διάφορες μορφές, είναι εύκολα μεταβιβαζόμενες και μπορούν να εγγραφούν στο Χρηματιστήριο	
Μπορούν να αντληθούν κεφάλαια χρηματοδότησης από το Χρηματιστήριο	
Νομική μορφή κατάλληλη για μεγάλες εταιρείες	
Δυνατότητα έκδοσης μερισμάτων, εγγυήσεων, μετατρέψιμων ομολόγων και άλλων μορφών αξιογράφων	
Δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων και αύξησης μετοχικού κεφαλαίου δια απόφασης του Δ.Σ.	
Επαναπατρισμός καθαρών κερδών χωρίς ή με ελάχιστο φόρο	
Δυνατότητα μόχλευσης δια πληρωμών χαμηλών τόκων, royalties ή management fees στη μητρική εταιρεία	
Δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	

**ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ - PRIVATE LIMITED LIABILITY COMPANY
(S.P.R.L. / B.V.B.A.)**

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Ελάχιστο κεφάλαιο μόλις €18.550, εκ του οποίου €6.200 πρέπει να καταβληθεί κατά τη σύσταση (€12.400 εάν υπάρχει μόνον ένας μέτοχος)	Μη δυνατότητα έκδοσης μερισμάτων, εγγυήσεων, μετατρέψιμων ομολόγων και άλλων μορφών αξιογράφων
Η ευθύνη των μετόχων περιορίζεται μέχρι του ποσού συνεισφοράς τους	Εάν ο μοναδικός μέτοχος είναι νομικό πρόσωπο, δεν επωφελείται της περιορισμένης ευθύνης
Η S.P.R.L. μπορεί να συσταθεί μόνον από έναν μέτοχο	Οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμες
Η S.P.R.L. μπορεί να έχει μόνον έναν διαχειριστή. Εάν οι διαχειριστές είναι περισσότεροι του ενός, μπορούν να ενεργούν ανεξάρτητα	
Νομική μορφή κατάλληλη για μικρές επιχειρήσεις	Δεν μπορούν να αντληθούν κεφάλαια χρηματοδότησης από το Χρηματιστήριο – δεν υπάρχει δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων
Δυνατότητα μόχλευσης δια πληρωμών χαμηλών τόκων, royalties ή management fees στη μητρική εταιρεία	
Δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	

**ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ - LIMITED COOPERATIVE
(S.C.R.L. / C.V.B.A.)**

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Ο αριθμός μετόχων και το ποσόν του κεφαλαίου πέραν του ελαχίστου ορίου μπορούν να μεταβάλλονται χωρίς μεταβολή του καταστατικού	Ελάχιστος αριθμός 3 μετόχων, οι οποίοι μπορούν να αποσυρθούν κατά το πρώτο ήμισυ του έτους
Ελάχιστο κεφάλαιο μόλις €18.550, εκ του οποίου €6.200 πρέπει να καταβληθεί κατά τη σύσταση	Μόνον ονομαστικές μετοχές – η μεταβίβαση μετοχών σε μη μετόχους είναι δυνατή μόνον εάν αυτό ορίζεται στο καταστατικό
Η ευθύνη των μετόχων περιορίζεται μέχρι του ποσού συνεισφοράς τους	
Δυνατότητα μόχλευσης δια πληρωμών χαμηλών τόκων, royalties ή management fees στη μητρική εταιρεία	
Δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	

ΕΤΕΡΟΠΡΥΘΜΗ ΜΕ ΜΕΤΟΧΕΣ - PARTNERSHIP LIMITED BY SHARES (S.C.A. / C.V.A.)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Συνδέει επιχειρηματίες οι οποίοι δεν έχουν επαρκή μέσα για να αυτοχρηματοδοτήσουν τα project τους με ιδιώτες επενδυτές	Σύσταση της εταιρείας με απλή συμβολαιογραφική πράξη
Περιορισμένη ευθύνη για τους ετερόρρυθμους μετόχους	Ελάχιστος αριθμός δύο εταίρων – ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο €61.500 που πρέπει να καταβληθεί εξ ολοκλήρου
Δυνατότητα έκδοσης διαφορετικών τύπων μετοχών και άλλων αξιογράφων και να αντληθούν κεφάλαια χρηματοδότησης από το Χρηματιστήριο	Απεριόριστη ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων
Η S.C.A. διοικείται από τους ομόρρυθμους εταίρους οι οποίοι ορίζονται στο καταστατικό και δεν μπορούν να αλλάξουν δια της βίας	Διέπεται από σχεδόν όλες τις διατάξεις περί Ανωνύμων Εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων επαχθών κανόνων περί διάλυσης και εκκαθάρισης
Δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων	
Δυνατότητα μόχλευσης δια πληρωμών χαμηλών τόκων, royalties ή management fees στη μητρική εταιρεία	
Δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	

ΑΠΛΗ ΕΤΕΡΟΠΡΥΘΜΗ - LIMITED PARTNERSHIP (S.C.S. / G.V.C.)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Δεν υπάρχει ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο	Ελάχιστος αριθμός δύο εταίρων – απεριόριστη ευθύνη για τους ομόρρυθμους εταίρους
Δεν απαιτείται συμβολαιογραφική πράξη για τη σύσταση, τη διάλυση ή άλλη καταστατική μεταβολή της S.C.S.	
Περιορισμένη ευθύνη για τους ετερόρρυθμους μετόχους	
Ευελιξία διοικητικής δομής	
Δυνατότητα μόχλευσης δια πληρωμών χαμηλών τόκων, royalties ή management fees στη μητρική εταιρεία	
Δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - GENERAL PARTNERSHIP (S.N.C. / V.O.F.)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Δεν υπάρχει ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο	Ελάχιστος αριθμός δύο εταίρων – απεριόριστη ευθύνη για όλους τους εταίρους
Δεν απαιτείται συμβολαιογραφική πράξη για τη σύσταση, τη διάλυση ή άλλη καταστατική μεταβολή της S.N.C.	
Ευελξία διοικητικής δομής	
Δυνατότητα μόχλευσης δια πληρωμών χαμηλών τόκων, royalties ή management fees στη μητρική εταιρεία	
Δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ – BRANCH

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Δεν υπάρχει ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο	Όχι ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο – η μητρική εταιρεία εξ ολοκλήρου υπεύθυνη για τα χρέη του υποκαταστήματος
Η διαχείριση μπορεί να ασκείται από το εξωτερικό	Η διαδικασία ανοίγματος του υποκαταστήματος μπορεί να πάρει χρόνο λόγω της υποχρέωσης επικύρωσης όλων των δικαιολογητικών στην αλλοδαπή και επίσημης μετάφρασής τους στο Βέλγιο
Δεν υπάρχει υποχρεωτικός έλεγχος οικονομικών καταστάσεων από ορκωτό ελεγκτή (εκτός αν απασχολούνται άνω των 100 υπάλληλοι)	Υπόκειται στους ίδιους λογιστικούς και φορολογικούς κανόνες με τις βελγικές επιχειρήσεις
Δεν υπάρχει υποχρέωση δημοσίευσης των ετήσιων αποτελεσμάτων του υποκαταστήματος	Υποχρέωση δημοσιοποίησης των ετήσιων αποτελεσμάτων της μητρικής εταιρείας στο Βέλγιο
Δεν επιβάλλεται φόρος επί μερισμάτων ή άλλοι φόροι κατά τη μεταβίβαση των κερδών του υποκαταστήματος στη μητρική εταιρεία	Δεν εφαρμόζονται φοροαπαλλαγές επί πληρωμών του υποκαταστήματος προς την μητρική εταιρεία (τόκων, royalties, etc.)
Εφαρμογή πλασματικής έκπτωσης τόκων επί ιδίων κεφαλαίων του υποκαταστήματος	Δεν υπάρχει απαραίτητα δυνατότητα φοροαπαλλαγών διαμέσου Συμφωνιών Αποφυγής Διπλής Φορολογίας. Ισχύουν φορολογικοί νόμοι του κράτους όπου εδρεύει η μητρική εταιρεία
	Δεν ισχύουν απαραίτητα οι Κοινοτικές Οδηγίες που ρυθμίζουν τις σχέσεις Μητρικών – θυγατρικών εταιρειών, καθώς και περί Τόκων και Royalties

7. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Το φορολογικό σύστημα στο Βέλγιο έχει ως ακολούθως:

1. Εταιρικός φόρος, φόροι επί μερισμάτων, τόκων και royalties

Ο ονομαστικός φορολογικός συντελεστής εταιρειών στο Βέλγιο ανέρχεται σε 33,99%. Σημειώνεται ότι ο κανονικός ονομαστικός εταιρικός φορολογικός συντελεστής ανέρχεται σε 33%, έχει όμως προσαυξηθεί κατά 3% εξαιτίας πρόσθετης εισφοράς λόγω οικονομικής κρίσης. Τα υποκαταστήματα ξένων επιχειρήσεων φορολογούνται ακριβώς το ίδιο όπως οι εγχώριες εταιρείες.

Ωστόσο, για μικρομεσαίες επιχειρήσεις βελγικής ιδιοκτησίας με φορολογητέα κέρδη που δεν υπερβαίνουν τα 322.500 €, εφαρμόζονται μειωμένοι συντελεστές ως εξής: 24,98% εάν τα κέρδη ανέρχονται σε μέχρι 25.000 €, 31,93% εάν τα κέρδη ανέρχονται σε μεταξύ 25.000 και 90.000 €, και 35,54% εάν τα κέρδη ξεπερνούν τις 90.000 έως 322.500 €. Επίσης εκπτώσεις φόρου και φοροαπαλλαγές υπολογίζονται σε επενδύσεις στην βιομηχανία, το εμπόριο, την γεωργία, καθώς και σε έρευνα και τεχνολογία, πατέντες, πράσινες τεχνολογίες, εξοικονόμηση ενέργειας, ανακύκλωση, στον βελγικό κινηματογράφο και οπτικοακουστικές παραγωγές, επενδύσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και διάφορους άλλους τομείς.

Διάφοροι νομικοί μηχανισμοί καθιστούν δυνατή τη μείωση του ονομαστικού συντελεστή, και γενικά μπορούμε να πούμε ότι τα φορολογικά κίνητρα και οι απαλλαγές για φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν παραδοσιακά καταστήσει το Βέλγιο έναν από τους πλέον ελκυστικούς τόπους στη Δυτική Ευρώπη για εγκατάσταση και λειτουργία επιχειρήσεων. Ένας από αυτούς τους μηχανισμούς είναι το καθεστώς των πλασματικών τόκων, που δίδει το δικαίωμα σε όλες τις βελγικές εταιρείες, αλλά και τις αλλοδαπές με παρουσία στο Βέλγιο (εταιρική ή περιουσιακή, καθώς και τα υποκαταστήματα) να μειώνουν την ετήσια φορολογική τους βάση υπολογίζοντας μία «πλασματική» δαπάνη τόκων στο συνολικό ποσόν ιδίων κεφαλαίων τους. Οι πλασματικοί τόκοι είναι ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο, και συνίσταται σε φορολογική έκπτωση για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από ίδια κεφάλαια. Το όλο σύστημα είναι δομημένο ώστε να ευνοεί τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που είναι τοποθετημένα στη χώρα. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται συνδέεται κατ' αρχήν με το επιτόκιο των κρατικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας, με ανώτατο όριο το 3% (και 3,5% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις). Για το φορολογικό έτος 2015, τα πλασματικά αυτά επιτόκια ανέρχονται σε 2,63% (και σε 3,13% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις), ενώ για το φορολογικό έτος 2016 θα ανέλθουν σε 1,63% (και σε 2,13% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις), εξαιτίας της εξαιρετικά πτωτικής πορείας των επιπέδων των επιτοκίων.

Ο συντελεστής παρακρατούμενου φόρου (withholding tax, précompte mobilier) για εισοδήματα από κεφαλαιακές πηγές έχει αυξηθεί από την κυβέρνηση Di Rupo από 21% σε 25%, με ορισμένες εξαιρέσεις, ανάλογα με την πηγή των εσόδων, ενώ η κυβέρνηση Michel έχει αναγγείλει την πρόσθετη αύξησή του σε 27%, στο πλαίσιο της επιχειρούμενης φορολογικής μεταρρύθμισης. Ο παρακρατούμενος φόρος (withholding tax) στα μερίσματα που καταβάλλονται από βελγικές εταιρείες ανέρχεται σε 25%, εκτός εάν ο φορολογικός αυτός συντελεστής μειώνεται (συνήθως σε 15%) βάσει κάποιας διμερούς συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολογίας. Επίσης, εφ' όσον τα μερίσματα καταβάλλονται σε κοινοτική μητρική εταιρεία, η οποία εμπίπτει στις διατάξεις της Κοινοτικής Οδηγίας του 1990 που ρυθμίζει τις σχέσεις Μητρικών – θυγατρικών εταιρειών (EU Parent-Subsidiary Directive), κατ' αρχήν και υπό ορισμένες προϋποθέσεις απαλλάσσονται φόρου.

Μειωμένος συντελεστής φορολόγησης των μερισμάτων (15% ή 20%) ισχύει για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τα μερίσματα εκκαθάρισης (liquidation bonuses) υπόκεινται από την 1.10.2014 σε αυξημένο συντελεστή φορολόγησης, 25% (αντί του 10% που ήταν προηγουμένως, ωστόσο η κυβέρνηση Michel εισήγε ευνοϊκές μεταβατικές διατάξεις ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις). Γενικά, οι υπεραξίες από πώληση υλικών ή άυλων στοιχείων του ενεργητικού (capital gains) φορολογούνται με τον συντελεστή φορολογίας των εταιρικών κερδών (με ορισμένες εξαιρέσεις). Από την φορολογική χρήση του 2014, οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι εταιρείες holding υποβάλλονται σε πρόσθετο φόρο με συντελεστή 0,412% στις υπεραξίες (κέρδη) από πωλήσεις μετοχών. Η εν λόγω φορολογητέα βάση δεν μπορεί να μειωθεί συμψηφίζομενη με ζημίες που προκύπτουν από πωλήσεις μετοχών. Επίσης, το 2013 –με εφαρμογή από την φορολογική χρήση 2014- θεσπίστηκε ελάχιστος φόρος για τις μεγάλες επιχειρήσεις (fairness tax) που απαλλάσσονται με τα ισχύοντα ευνοϊκά φορολογικά καθεστάτα, διανέμουν ωστόσο μερίσματα. Ο φόρος αυτός ανέρχεται στο 5,15% της διαφοράς μεταξύ του διανεμηθέντος μερίσματος και της πραγματικής φορολογικής βάσης μετά τον υπολογισμό τυχόν φορολογικών ελαφρύνσεων (από πλασματικούς τόκους).

Ο γενικά παρακρατούμενος φόρος σε τόκους που πληρώνονται από βελγικές επιχειρήσεις ανέρχεται σε 25%, εκτός και εάν ο συντελεστής ρυθμίζεται από διμερή συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας (στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής μειώνεται συνήθως σε 15% ή και χαμηλότερα), ή οι τόκοι καταβάλλονται σε κοινοτικές ή ελβετικές εταιρείες που εμπίπτουν στην Κοινοτική Οδηγία περί Τόκων και Royalties, οπότε απαλλάσσονται του φόρου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Το Βέλγιο εφαρμόζει προνομιακό συντελεστή 15% επί των τόκων των αποταμιευτικών καταθέσεων (άνω των 1.900 ευρώ), καθώς και επί των τόκων βελγικών κρατικών ομολόγων εσωτερικού δανεισμού που πραγματοποιήθηκε στο διάστημα 24.11.2011-2.12.2011, γνωστών ως ομολόγων “Leterme”.

Ο παρακρατούμενος φόρος στα royalties ανέρχεται σε 25%, εκτός των περιπτώσεων που μειώνεται –συνήθως σε 15%- βάσει διμερούς συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολογίας. Γενικά και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δεν παρακρατούνται φόροι royalties σε κοινοτικές και ελβετικές εταιρείες, βάσει της ανωτέρω Κοινοτικής Οδηγίας, ενώ και οι περισσότερες διμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει το Βέλγιο με άλλες χώρες απαλλάσσουν τα royalties από τον εν λόγω φόρο.

Στο Βέλγιο εφαρμόζεται επίσης φορολόγηση σε περιφερειακό επίπεδο της ακίνητης περιουσίας (précompte immobilier) με συντελεστές 1,25% και 2,5% (στις Βρυξέλλες / Βαλλονία και στην Φλάνδρα αντίστοιχα) επί του αναπροσαρμοζόμενου τεκμαρτού εισοδήματος των ακινήτων (revenu cadastral). Το ύψος της φορολόγησης κυμαίνεται ανάλογα με την τοποθεσία και την κατάσταση του ακινήτου, βάσει του κτηματολογίου. Οι τοπικές αρχές επιβάλλουν συνήθως και πρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις επί των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων.

Άλλες πρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο Βέλγιο περιλαμβάνουν την φορολόγηση ευκαιριακών κερδών και εισοδημάτων, εισοδημάτων από βραβεία και δωρεές, κεφαλαιακών κερδών από ακίνητη περιουσία, κεφαλαιακών κερδών από διάθεση σημαντικής συμμετοχής σε εταιρικό κεφάλαιο. Ειδικά καθεστάτα ρυθμίζουν εξάλλου τα φορολογητέα εισοδήματα από απασχόληση – επαγγελματική δραστηριότητα, καθώς και τα εισοδήματα από απασχόληση αλλοδαπών εργαζομένων και στελεχών.

Αναφέρουμε ότι το βελγικό κράτος έχει, από το έτος 2007, παράσχει ισχυρότατο φορολογικό πλεονέκτημα στα εταιρικά έσοδα από εκμετάλλευση ευρεσιτεχνιών, με αποτέλεσμα ο πραγματικός εταιρικός φορολογικός συντελεστής να μειώνεται από τον γενικά ισχύοντα (33,99%) σε μόλις 6,8%. Πιο συγκεκριμένα, τα ακαθάριστα έσοδα μιας επιχείρησης που προέρχονται από την εκμετάλλευση κατοχυρωμένων με ευρεσιτεχνία προϊόντων και υπηρεσιών, τυγχάνουν φορολογικής έκπτωσης ύψους πλησίον του 80% της φορολογικής

βάσης της επιχείρησης. Η σχετική βελγική νομοθεσία έχει σκοπό να ενισχύσει τους καινοτόμους επιχειρηματικούς κλάδους, έχει καταστήσει το Βέλγιο εκ των πρωτοπόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά την ευνοϊκή φορολόγηση των ευρεσιτεχνιών, και έχει συμβάλει ιδιαίτερα στην αλματώδη ανάπτυξη του κλάδου βιοτεχνολογίας στην χώρα. Επιπροσθέτως σημειώνουμε ότι το τρέχον έτος θα ξεκινήσει να εφαρμόζεται νέο ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς (tax shelter) για τις επενδύσεις φυσικών προσώπων σε νεοφυείς μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, το εν λόγω καθεστώς έγκειται σε φορολογική έκπτωση της τάξεως του 45% για επενδύσεις σε νεοφυείς μικροεπιχειρήσεις και σε 30% για επενδύσεις σε νεοφυείς μικρομεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Οι επενδύσεις αυτές θα πρέπει να πραγματοποιούνται είτε απ' ευθείας, δια της αγοράς τίτλων ή της συμμετοχής σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, ή μέσω πλατφόρμας crowdfunding, ή μέσω ειδικών αναπτυξιακών ταμείων για τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Οι επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις που θα απαλλάσσονται από μέρος του αναλογούντος φόρου θα έχουν οροφή τα 100 χιλιάδες €, ενώ ο όρος νεοφυείς καλύπτει επιχειρήσεις που έχουν το πολύ έως 4 έτη ζωής, ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας. Προϋπόθεση για να απολαύσει της φοροαπαλλαγής ο δικαιούχος επενδυτής είναι να διατηρήσει στην κατοχή του τους τίτλους –ή την συνεισφορά του- στη νεοφυή επιχείρηση για τουλάχιστον 4 έτη. Οι εν λόγω φοροαπαλλαγές αποτελούν μέρος δεσμίδας μέτρων της κυβέρνησης Michel για την τόνωση των νεοφυών επιχειρήσεων, η οποία περιλαμβάνει επίσης ευνοϊκότερο φορολογικό πλαίσιο για το crowdfunding, χαμηλότερα μισθολογικά κόστη για τις νέες επιχειρήσεις και ειδική εφ' άπαξ φοροαπαλλαγή για επενδύσεις στον κλάδο τεχνολογίας πληροφορικής.

Σημειώνουμε ότι το Βέλγιο βρίσκεται από τις αρχές του τρέχοντος έτους στο στόχαστρο της Ευρ. Επιτροπής, η οποία έχει ξεκινήσει τον Φεβρουάριο έρευνα σχετικά με τα ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα που ισχύουν στην χώρα και την έχουν καταστήσει εξαιρετικά ελκυστική για μεγάλους διεθνείς επιχειρηματικούς ομίλους. Η έρευνα της Επιτροπής στρέφεται βασικά κατά του βελγικού συστήματος «αναμενόμενων αποφάσεων» της φορολογικής διοίκησης (“ruling fiscal”) που ισχύει για τις μεγάλες επιχειρήσεις, βασικό αποτέλεσμα του οποίου είναι ότι επιτρέπει στις πολυεθνικές εταιρείες με παρουσία στο Βέλγιο να επαναπατρίζουν κέρδη τους που έχουν πραγματοποιήσει σε άλλες χώρες, επωφελούμενες σημαντικότερων φορολογικών απαλλαγών. Σύμφωνα με την Ευρ. Επιτροπή, το σύστημα των «αναμενόμενων αποφάσεων» αφορά μερικές δεκάδες επιχειρηματικών ομίλων που έχουν παρουσία στο Βέλγιο, ενώ πηγές της Επιτροπής ανέφεραν ότι η έρευνα θα επικεντρωθεί σε επιχειρήσεις που έχουν μετεγκαταστήσει σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων τους ή έχουν πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις στο Βέλγιο από την αρχή ισχύος του συστήματος (το έτος 2004). Επισημαίνουμε ότι η βελγική κυβέρνηση έχει αναστείλει προσωρινά, εξαιτίας της έρευνας που διεξάγεται από την Ευρ. Επιτροπή, την εφαρμογή του συστήματος των «αναμενόμενων αποφάσεων».

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το φορολογικό περιβάλλον στο Βέλγιο μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να αντλήσουν στην ιστοσελίδα της Deloitte, στην διεύθυνση: <http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-belgiumguide-2014.pdf>, ενώ για μεταβολές που έχουν επέλθει σε διάφορους κλάδους του βελγικού φορολογικού δικαίου την τελευταία τριετία, πληροφορίες μπορούν να αντληθούν στην ιστοσελίδα της Price Waterhouse Coopers, στην διεύθυνση: <http://www.pwc.be/en/tax-reform/index.jhtml#4>, καθώς και στην ιστοσελίδα της Ernst & Young Belgium που περιλαμβάνει επικαιρότητα επί φορολογικών θεμάτων, στην διεύθυνση <http://www.ey.com/BE/en/Newsroom/Tax-alerts---Corporate-tax>.

Η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει εξαγγείλει την υιοθέτηση σειράς μεταρρυθμίσεων στο φορολογικό σύστημα του Βελγίου, στις οποίες αναφερθήκαμε στο κεφάλαιο 4, με σημαντικότερες την οριζόντια μείωση των εργοδοτικών εισφορών στο 25%, την αύξηση του φορολογικού συντελεστή εισοδημάτων από κεφαλαιακές πηγές στο 27%, την φορολόγηση εισοδημάτων από νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα σε φορολογικούς παραδείσους, καθώς και υπεραξιών από κερδοσκοπικές χρηματιστηριακές συναλλαγές (ήτοι

από πωλήσεις χρηματιστηριακών τίτλων τους οποίους οι κάτοχοί τους κατακρατούν για διάστημα μικρότερο των 6 μηνών), και τις αυξήσεις ειδικών φόρων κατά 908 εκατ. € σε χρονικό ορίζοντα τετραετίας στα ποτά, τα προϊόντα καπνού και το πετρέλαιο ντίζελ. Επίσης, αρκετές μεταβολές συμβαίνουν στο βελγικό φορολογικό πλαίσιο, εξαιτίας της υλοποιούμενης 6^{ης} Μεταρρύθμισης του Κράτους, δια της οποίας οι περιφερειακές ομόσπονδες οντότητες αποκτούν πολλές πρόσθετες φορολογικές αρμοδιότητες.

Σημειωτέον ότι η Ελλάδα και το Βέλγιο έχουν αναθεωρήσει παλαιότερη διμερή Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας από 25.5.2004 (κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με το Ν. 3407/ΦΕΚ Α' 266/25.10.2005). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013), ωστόσο δεν έχει ακόμη κυρωθεί από βελγικής πλευράς.

2. Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης.

Για να φορολογηθεί ένα φυσικό πρόσωπο στο Βέλγιο θα πρέπει να θεωρείται από φορολογικής πλευράς κάτοικος. Μόνιμοι κάτοικοι θεωρούνται εκείνοι που διατηρούν την πρωτεύουσα κατοικία τους στο Βέλγιο (το κριτήριο αυτό σχετίζεται με τη φυσική παρουσία του προσώπου στο Βέλγιο). Περαιτέρω, πρόσωπα των οποίων οι πηγές εισοδημάτων βρίσκονται στο Βέλγιο ή η διαχείρισή τους διενεργείται από το Βέλγιο, θεωρούνται επίσης κάτοικοι (το Βέλγιο αποτελεί κέντρο της οικονομικής τους δραστηριότητας).

Φορολογικοί κάτοικοι Βελγίου είναι:

- Φυσικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα σε βελγική τοπική αρχή
- Φυσικά πρόσωπα των οποίων η πρωτεύουσα κατοικία βρίσκεται στο Βέλγιο.

Αντιθέτως, μη κάτοικοι από φορολογικής απόψεως θεωρούνται εκείνοι που δεν θεμελιώνουν το τεκμήριο της κατοικίας ή της οικονομικής δραστηριότητας στο Βέλγιο. Οι μη κάτοικοι ενδεχομένως βέβαια να υπόκεινται σε σειρά άλλων φόρων, όπως επί εισοδημάτων από ενοίκια, από κεφαλαιακές υπεραξίες, καθώς και από εργασία στο Βέλγιο.

Ειδικότερες ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται σε Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας που έχει υπογράψει το Βέλγιο με άλλες χώρες παρέχουν φορολογικές ελαφρύνσεις σε άτομα που καταβάλλουν φόρους και εκτός Βελγίου.

Η Ελλάδα και το Βέλγιο έχουν αναθεωρήσει παλαιότερη διμερή Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας από 25.5.2004 (κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με το Ν. 3407/ΦΕΚ Α' 266/25.10.2005). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013), όχι όμως ακόμη και από βελγικής.

Η φορολογία φυσικών προσώπων στο Βέλγιο είναι προοδευτική. Ισχύει αφορολόγητο 7.090 €, το οποίο προσαυξάνεται εφ' όσον υπάρχουν πρόσθετα εξαρτώμενα οικογενειακά μέλη. Η βελγική φορολογική κλίμακα για το φορολογικό έτος 2016 (εισοδήματα έτους 2015) έχει ως ακολούθως:

Εισοδηματική κλίμακα	Φορολογικός συντελεστής
Έως €8.710 (πέραν του αφορολόγητου)	25%
€8.711 έως €12.400	30%
€12.401 έως €20.660	40%
€20.661 έως €37.870	45%
Άνω των €37.870	50%

Επισημαίνουμε εξάλλου ότι πέραν του φόρου εισοδήματος που καταβάλλεται σε ομοσπονδιακό επίπεδο, οι τοπικές αρχές έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν πρόσθετη φορολόγηση προσωπικών εισοδημάτων των κατοίκων τους, οι συντελεστές της οποίας κυμαίνονται και φθάνουν μέχρι και το 9%. Κατάλογος των συντελεστών φορολόγησης εισοδημάτων φυσικών προσώπων που ισχύουν στις διαφορετικές τοπικές κοινότητες του Βελγίου για το φορολογικό έτος 2015 μπορεί να εντοπιστεί στην ιστοσελίδα: http://finances.belgium.be/fr/binaries/taux-tax-communale-2015_tcm307-246197.pdf.

Σημειώνουμε επίσης ότι μετά την θέση σε λειτουργία της 6^{ης} Μεταρρύθμισης του Κράτους, την 1^η Ιουλίου 2014, η οποία σημαίνει σημαντική μεταφορά αρμοδιοτήτων από την ομοσπονδιακή στις περιφερειακές κυβερνήσεις και μεγαλύτερη φορολογική αυτονομία των βελγικών περιφερειών, αναμένεται να υπάρξουν βαθμιαίες μεταβολές στο καθεστώς φορολόγησης, με σταδιακή μετακύλιση αρμοδιοτήτων επιβολής και είσπραξης φόρων από το ομοσπονδιακό στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που πληρώνονται επί του εισοδήματος έχουν ως εξής: οι συνολικές εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις κυμαίνονται σε μεταξύ 30% και 33% επί του ακαθάριστου μισθού ανάλογα με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και την κατάσταση του εργαζόμενου (αρχαιότητα, υπηρεσιακή σχέση, οικογενειακή κατάσταση, τόπος κατοικίας), ενώ η εισφορά του εργαζομένου σε 13,07% επί του ακαθάριστου μισθού (και επί του 108% του ακαθάριστου μισθού για τους εργάτες και τους εκτελούντες χειρωνακτική εργασία). Όπως έχουμε προαναφέρει στο κεφάλαιο 4, η κυβέρνηση Michel έχει αναγγείλει τον Ιούλιο τρέχοντος έτους, στο πλαίσιο της συμφωνηθείσας φορολογικής μεταρρύθμισης, την οριζόντια μείωση των εργοδοτικών εισφορών από μέσο επίπεδο 33% σήμερα στο επίπεδο του 25%, ως μέτρο ελάφρυνσης του μισθολογικού κόστους των επιχειρήσεων και τόνωσης της ανταγωνιστικότητας. Η εν λόγω οριζόντια μείωση των εργοδοτικών εισφορών εκτιμάται ότι θα κοστίσει στο βελγικό δημόσιο 1,3 δις. € μέχρι το έτος 2018.

Οι ετήσιες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης το έτος 2015 για τους αυτοαπασχολούμενους ανέρχονται γενικά σε 20,5%-22% του επαγγελματικού τους εισοδήματος έως €55.576,94 (και πέραν ελαχίστου ορίου €12.870,43 επί του οποίου κρατούνται εισφορές πλησίον των €700), σε 14,16% για εισοδήματα μεταξύ €55.576,94 και €81.902,81 και σε 0% για επαγγελματικά εισοδήματα άνω των €81.902,81. Από τις αρχές του 2015, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων για έκαστο έτος υπολογίζονται με βάση τα επαγγελματικά τους εισοδήματα κατά το ίδιο εν λόγω έτος. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά ο αυτοαπασχολούμενος καταβάλλει προσωρινές εισφορές βασισμένες στα εισοδήματά του κατά το τρίτο έτος πριν την υποβολή της δήλωσης, ενώ στην συνέχεια λαμβάνει χώρα τακτοποίηση των εισφορών του, όταν δηλωθούν τα πραγματικά επαγγελματικά εισοδήματα του συγκεκριμένου έτους για το οποίο έχουν καταβληθεί προσωρινές εισφορές. Συνεπώς, για το τρέχον έτος, οι προσωρινές εισφορές των αυτοαπασχολούμενων στο Βέλγιο καθορίζονται με έτος αναφοράς το 2012.

Το φορολογικό έτος αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου.

Ο φόρος εισοδήματος αφαιρείται από το μισθό των εργαζομένων κατά την μισθοδοσία. Καθώς βέβαια τα φυσικά πρόσωπα μπορεί να υπόκεινται σε φορολόγηση για άλλου είδους εισοδήματα που ενδεχομένως έχουν, υποβάλλουν φορολογικές δηλώσεις. Οι φορολογικές δηλώσεις κατατίθενται έως τα μέσα του επομένου φορολογικού έτους (τέλος Ιουνίου σε έντυπη και μέσα Ιουλίου σε ηλεκτρονική μορφή), ή και αργότερα εφ' όσον υποβάλλονται από μη κατοίκους.

3. Φ.Π.Α.

Ο γενικός συντελεστής ΦΠΑ στο Βέλγιο είναι 21%, εφαρμόζονται όμως και μειωμένοι συντελεστές 12% και 6% (λ.χ. στα τρόφιμα, στο νερό, στα φαρμακευτικά προϊόντα, στα βιβλία, στις μεταφορές, στα ξενοδοχεία, σε ορισμένες κτηματομεσιτικές υπηρεσίες ο συντελεστής είναι 6%, στα λιπάσματα, στα φυτοφάρμακα, στην κοινωνική στέγαση, σε ορισμένες υπηρεσίες εστίασης 12%), καθώς και μηδενικός συντελεστής για προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή (ή είναι σε καθεστώς διέλευσης), για ημερήσιες και εβδομαδιαίες εκδόσεις, καθώς και για ορισμένα ανακυκλωμένα προϊόντα. Από 1.1.2014, οι νομικές υπηρεσίες των δικηγόρων υπόκεινται σε φορολόγηση ΦΠΑ με συντελεστή 21% (ενώ μέχρι τότε απαλλάσσονταν). Η νέα βελγική κυβέρνηση εξετάζει, στο πλαίσιο της επιχειρούμενης φορολογικής μεταρρύθμισης, να καταργήσει αρκετές από τις απαλλαγές που ισχύουν από την καταβολή ΦΠΑ και άλλων ειδικών φόρων στην χώρα.

www.sate.gr

8. ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Το Βέλγιο διατηρεί υψηλή θέση στην κατάταξη των χωρών υποδοχής άμεσων ξένων επενδύσεων και τούτο αναμφίβολα οφείλεται στην υψηλή προστασία που παρέχεται στους ξένους επενδυτές από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Αν και οι ονομαστικοί φορολογικοί συντελεστές για τις επιχειρήσεις είναι αρκετά υψηλοί, η βελγική νομοθεσία παρέχει σειρά κινήτρων, μεταξύ των οποίων το καθεστώς των πλασματικών τόκων, που παραδοσιακά έχουν προσελκύσει μεγάλους διεθνείς επενδυτές και πολυεθνικές επιχειρήσεις να εγκατασταθούν στο Βέλγιο. Παράλληλα, εφαρμόζεται σειρά φοροαπαλλαγών και μειωμένων φορολογικών συντελεστών με σκοπό την στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με στοιχεία έγκυρων ερευνών, το 20% περίπου των 100 μεγαλύτερων πολυεθνικών εταιρειών κάνουν χρήση των προνομιακών φορολογικών καθεστώτων που ισχύουν στο Βέλγιο, προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν τα ποσά που πληρώνουν ετησίως σε φορολογία. Οι πολυεθνικές αυτές εκμεταλλεύονται ιδιαίτερα το καθεστώς των πλασματικών τόκων, εγκαθιδρύοντας θυγατρικές επιχειρήσεις στο Βέλγιο, τροποποιώντας μάλιστα αρκετά συχνά τις εσωτερικές τους δομές, ή αυξάνοντας σημαντικά τα ίδια κεφάλαιά τους, προκειμένου να μεγιστοποιήσουν την ωφέλειά τους από τις φορολογικές εκπτώσεις. Οι πλασματικοί τόκοι είναι ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο, και συνίσταται σε φορολογική έκπτωση για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από ίδια κεφάλαια. Το όλο σύστημα είναι δομημένο ώστε να ευνοεί τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που είναι τοποθετημένα στη χώρα.

Αρκετοί είναι οι πολιτικοί παράγοντες στο Βέλγιο που εκφράζονται υπέρ της αναθεώρησης του συστήματος των πλασματικών τόκων, με το σκεπτικό ότι αυτό ευνοεί περισσότερο τις μεγάλες επιχειρήσεις παρά τις μικρομεσαίες, και προτείνουν να αντικατασταθεί από δραστική μείωση του συντελεστή φορολόγησης των επιχειρήσεων. Πέραν των πλασματικών τόκων, πολλές πολυεθνικές εκμεταλλεύονται το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις εταιρείες holding, ή ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα που προκύπτουν από διμερείς φορολογικές συμφωνίες του Βελγίου. Σύμφωνα με έρευνες, αρκετές μεγάλες διεθνείς επιχειρήσεις και επενδυτικά funds που δεν έχουν ουσιαστική παρουσία στο Βέλγιο χρησιμοποιούν μικρά γραφεία αντιπροσωπείας για να προβαίνουν σε αγορές και να εξοικονομούν ποσά από φορολογικές απαλλαγές που οι αγορές αυτές συνεπάγονται.

Αρκετή συζήτηση διεξάγεται το τελευταίο διάστημα αναφορικά με το μέλλον του Βελγίου ως προορισμού ξένων επενδύσεων, καθώς διαπιστώνεται μία φθίνουσα ανταγωνιστικότητα της βελγικής οικονομίας κυρίως λόγω υψηλού εργατικού και ενεργειακού κόστους, αλλά και η ύπαρξη πολυνομίας και συχνών μεταβολών στο θεσμικό πλαίσιο των επενδύσεων, που προβληματίζουν τους μεγάλους ξένους επενδυτές. Η νέα κεντροδεξιά ομοσπονδιακή κυβέρνηση Michel έχει κεντρικό στόχο την αναστροφή της αρνητικής πορείας της ανταγωνιστικότητας της βελγικής οικονομίας, δια της υιοθέτησης μέτρων για την μείωση των εργοδοτικών εισφορών και γενικότερα ελάφρυνσης του μισθολογικού κόστους, αλλά και ορισμένων σημαντικών πρόσθετων φορολογικών ελαφρύνσεων για τις επιχειρήσεις.

Σημειώνουμε επίσης ότι ορισμένοι διεθνείς επενδυτές, ιδιαίτερα Αμερικανοί αλλά και από άλλες τρίτες χώρες, διακατέχονται επιπλέον από σχετική αβεβαιότητα αναφορικά με το πολιτικό περιβάλλον της χώρας και τις εξελίξεις που σχετίζονται με το μέλλον της ως ομοσπονδιακού κράτους, σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα.

ΑΞΕ: Το Βέλγιο ως χώρα προέλευσης άμεσων επενδύσεων

Ροές βελγικών άμεσων επενδύσεων προς το εξωτερικό ανά χώρα (σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Σύνολο	11.803	754	-6.276	33.357	26.450	13.512	5.607
Γερμανία	-896	-811	125	1.445	147	183	2.094
Ισπανία	3.812	-322	-706	-4.927	-88	-62	353
Φινλανδία	702	-690	1	-128	-485	503	-34
Γαλλία	-376	5.003	-12.012	-8.050	2.630	-8.798	884
Ιταλία	354	2.423	2.018	-128	2.142	-1.183	1.254
Λουξεμβούργο	-7.459	3.101	19.545	21.447	3.048	5.419	8.232
Νορβηγία	192	-2.278	61	-378	132	-68	330
Ολλανδία	-345	2.155	-19.486	7.188	2.061	2.548	4.923
Ην. Βασίλειο	2.363	-1.020	1.369	16.998	11.020	-1.674	-5.163
Σουηδία	812	-208	-215	265	57	2.077	-2.057
Ελβετία	2.697	92	408	20	-2.023	88	-267
ΗΠΑ	-39	1.165	-2.754	4.074	6.650	11.135	-4.510
Βραζιλία	20	64	193	338	320	125	-2
Ιαπωνία	-977	131	-405	-209	138	111	372
Κίνα	-23	3	-36	400	49	-561	-530
Χονγκ Κονγκ	1.991	-1.071	-150	-4.721	213	590	-745
Ροές βελγικών άμεσων επενδύσεων προς το εξωτερικό ανά γεωγραφική ζώνη (σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Σύνολο	11.803	754	-6.276	33.357	26.450	13.512	5.607
ΕΥΡΩΠΗ	11.169	-409	-4.896	31.984	18.224	441	10.979
Ε.Ε. (28 κ-μ)	7.597	1.493	-6.236	31.705	22.586	399	10.685
Λοιπές χώρες Ευρώπης	3.572	-1.902	1.340	279	-4.362	42	294
ΑΦΡΙΚΗ	49	111	-387	1.462	93	155	-36
Β. Αφρική	15	26	814	82	0	-31	-47
Λοιπές χώρες Αφρικής	34	85	-1.201	1.379	94	187	12
ΑΜΕΡΙΚΗ	-172	1.604	-1.414	4.330	7.995	11.372	-4.742
Β. & Κ. Αμερική	-212	1.498	-1.798	3.748	7.236	11.241	-4.865
Ν. Αμερική	40	106	385	582	759	131	123
ΑΣΙΑ	978	-595	436	-3.748	972	1.308	-851
Εγγύς & Μ. Ανατολή	-237	180	279	-29	1	-96	-77
Λοιπές χώρες Ασίας	1.214	-775	157	-3.719	971	1.404	-773
ΩΚΕΑΝΙΑ	-220	43	-16	-670	-835	235	255
Ευρωζώνη	-11	10.842	-8.710	13.907	10.089	-345	17.849

ΠΗΓΕΣ: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

Stock βελγικών άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό ανά χώρα (σε εκατ. ευρώ)	2012	2013
Σύνολο	334.825	349.105
Γερμανία	8.690	7.572
Ισπανία	3.236	2.744
Φινλανδία	-193	310
Γαλλία	39.463	34.104
Ιταλία	11.470	9.734
Λουξεμβούργο	96.947	105.923
Νορβηγία	453	281
Ολλανδία	86.416	78.901
Ην. Βασίλειο	20.326	23.661
Σουηδία	760	2.931
Ελβετία	1.674	1.732
ΗΠΑ	18.341	11.135
Βραζιλία	1.710	1.687
Ιαπωνία	702	673
Κίνα	1.327	3.988
Χονγκ Κονγκ	2.779	3.867

ΠΗΓΕΣ: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

ΑΞΕ: Το Βέλγιο ως χώρα υποδοχής άμεσων επενδύσεων

Ροές ξένων άμεσων επενδύσεων στο Βέλγιο ανά χώρα προέλευσης (σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Σύνολο	-9.460	43.883	32.641	56.295	7.245	17.621	-4.561
Γερμανία	-2.174	1.360	1.486	6.165	-2.153	-4.668	-1.152
Ισπανία	-2.191	2.848	1.534	2.015	1.296	3.057	-998
Φινλανδία	3.242	-80	2.470	143	-11.856	1.247	-1.763
Γαλλία	13.282	11.942	8.892	6.032	6.977	11.522	-5.752
Ιταλία	-564	2.283	923	-1.080	-797	-363	1.884
Λουξεμβούργο	-1.953	9.958	6.538	58.512	-8.473	-34.088	3.969
Νορβηγία	5.210	5.479	-5.592	2.429	-742	-4.298	-3.411
Ολλανδία	4.931	14.238	24.275	-7.176	10.104	17.520	-15.589
Ην. Βασίλειο	-3.232	2.747	1.016	2.279	-3.433	-8.716	4.217
Σουηδία	-3.644	-782	1.927	4.598	7.388	5.259	130
Ελβετία	82	-2.689	227	-726	3.598	-211	5.134
ΗΠΑ	892	-4.708	-23.522	-16.657	1.240	22.779	8.075
Βραζιλία	-314	-541	3.876	4.432	280	-1.326	-1.388
Ιαπωνία	2.425	909	659	-1.037	-879	-456	368
Κίνα	210	74	-691	347	188	-436	-767
Χονγκ Κονγκ	444	-74	838	823	1.652	429	573
Ροές ξένων άμεσων επενδύσεων στο Βέλγιο ανά γεωγραφική ζώνη προέλευσης (σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Σύνολο	-9.460	43.883	32.641	56.295	7.245	17.621	-4.561
ΕΥΡΩΠΗ	3.728	45.842	48.770	70.768	5.039	-7.640	-11.238
Ε.Ε. (28 κ-μ)	-912	41.703	54.284	67.301	2.075	-2.666	-13.365
Λοιπές χώρες Ευρώπης	4.640	4.139	-5.514	3.467	2.964	-4.974	2.127
ΑΦΡΙΚΗ	-30	-1.660	500	837	552	-191	-774
Β. Αφρική	-52	-14	97	108	-74	-13	20
Λοιπές χώρες Αφρικής	22	-1.646	402	729	626	-178	-795
ΑΜΕΡΙΚΗ	-12.623	-1.752	-12.740	-15.519	1.613	20.011	6.763
Β. & Κ. Αμερική	-11.666	-1.515	-16.728	-20.342	1.441	22.013	8.545
Ν. Αμερική	-958	-238	3.988	4.822	173	-2.003	-1.782
ΑΣΙΑ	503	2.020	-127	810	27	-125	1.149
Εγγύς & Μ. Ανατολή	200	217	-150	22	-94	-172	-172
Λοιπές χώρες Ασίας	303	1.803	24	788	121	46	1.321
ΩΚΕΑΝΙΑ	-1.037	-566	-3.762	-600	13	5.568	-460
Ευρωζώνη	7.982	45.717	45.627	59.121	96	1.999	-18.458

ΠΗΓΕΣ: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

Stock ξένων άμεσων επενδύσεων στο Βέλγιο ανά χώρα προέλευσης (σε εκατ. ευρώ)	2012	2013
Σύνολο	396.540	408.686
Γερμανία	5.651	124
Ισπανία	-3.706	-2.122
Φινλανδία	5.984	7.293
Γαλλία	117.470	124.367
Ιταλία	1.992	227
Λουξεμβούργο	176.110	148.676
Νορβηγία	3.616	3.137
Ολλανδία	98.009	111.755
Ην. Βασίλειο	5.854	-4.797
Σουηδία	5.496	10.556
Ελβετία	9.963	12.922
ΗΠΑ	-40.938	-22.582
Βραζιλία	7.091	6.037
Ιαπωνία	9.356	11.011
Κίνα	-637	-1.059
Χονγκ Κονγκ	6.416	6.442

ΠΗΓΕΣ: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

Όπως φαίνεται από τους παραπάνω πίνακες, οι βελγικές επενδύσεις στο εξωτερικό είναι τοποθετημένες κυρίως στο Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, τη Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, τις ΗΠΑ, την Ιταλία και την Γερμανία, με το μεγαλύτερο μέρος τους να κατευθύνεται στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, την μεταποίηση και την αγορά ακινήτων και σχετικές με αυτήν υπηρεσίες. Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία που αναφέρουμε σχετικά με κλάδους στους οποίους επικεντρώνονται οι βελγικές επενδύσεις στο εξωτερικό είναι του 2011, καθώς δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμες πιο πρόσφατες στατιστικές.

Από την άλλη πλευρά, τα ξένα επενδυτικά κεφάλαια που είναι τοποθετημένα στο Βέλγιο προέρχονται κυρίως από το Λουξεμβούργο, την Γαλλία, την Ολλανδία, την Ελβετία και την Ιαπωνία, με τον κύριο όγκο τους να κατευθύνεται στην αγορά ακινήτων και σχετικές με αυτήν υπηρεσίες, τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, την μεταποίηση και το εμπόριο. Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία που αναφέρουμε σχετικά με κλάδους στους οποίους επικεντρώνονται οι ξένες επενδύσεις στο Βέλγιο είναι του 2011, καθώς δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμες πιο πρόσφατες στατιστικές.

Όσον αφορά την διμερή ροή επενδύσεων μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου, διαπιστώνουμε ότι αν και υπάρχει δραστηριοποίηση και από τις δύο πλευρές, σαφώς δε εντονότερη από βελγικής πλευράς, εν τούτοις στο μεγαλύτερο μέρος της αφορά τις υπηρεσίες και το εμπόριο και λιγότερο τις παραγωγικές επενδύσεις (υπάρχουν λίγες από βελγικής πλευράς). Ζητούμενο για εμάς είναι η προσέλκυση πρόσθετων βελγικών κεφαλαίων στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε κλάδους όπου μπορούν να γίνουν συμπράξεις (όπως υψηλών τεχνολογιών, καινοτομίας, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, περιβαλλοντικών τεχνολογιών, βιοτεχνολογίας, νανοτεχνολογίας κ.α.), αλλά και σε παραδοσιακά ισχυρούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας όπως ο τουρισμός και η βιομηχανία τροφίμων και ποτών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα επενδυτικά funds που υπάρχουν στο Βέλγιο, καθώς και οι επιχειρήσεις venture capital, ορισμένες από τις οποίες βλέπουν με κατ' αρχήν ενδιαφέρον την ελληνική αγορά. Ωστόσο, οι περισσότεροι μεγάλοι

βελγικοί επιχειρηματικοί όμιλοι προσανατολίζουν σήμερα το ενδιαφέρον τους περισσότερο προς τις αναδύομενες αγορές της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Σύμφωνα με στοιχεία του Enterprise Greece (2012), υπάρχουν 8 καταγεγραμμένες ελληνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στο Βέλγιο, στους τομείς τεχνολογίας πληροφορικής, ανάπτυξης λογισμικού, τηλεπικοινωνιών, συμβουλευτικών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, κτηματομεσιτικών υπηρεσιών, εμπορίου πετρελαιοειδών / εφοδιασμού πλοίων, καθώς και εμπορίου άλλων προϊόντων.

Σημαντική παρουσία στο Βέλγιο έχει η Intrasoft International S.A. στον τομέα παροχής υπηρεσιών πληροφορικής. Η εταιρεία Intrasoft International (με έδρα το Λουξεμβούργο και γραφείο στις Βρυξέλλες) απασχολεί περί τα 150 άτομα και είναι από τους βασικούς πάροχους υπηρεσιών πληροφορικής δημοσίων υπηρεσιών του Βελγίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της μεγαλύτερης εταιρείας τηλεπικοινωνιών του Βελγίου (Belgacom), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων κοινοτικών υπηρεσιών και οργάνων. Στον ίδιο κλάδο απασχολούνται εξάλλου και άλλες ελληνικές εταιρείες, σε διάφορα έργα και παροχή υπηρεσιών προς ευρωπαϊκές αλλά και βελγικές υπηρεσίες. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η εξαγορά, τον Οκτώβριο του 2007, από την ελληνικών συμφερόντων εταιρία Aegean Marine Petroleum της βελγικής εταιρίας Bunkers at Sea, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της προμήθειας & εφοδιασμού ναυτιλιακών καυσίμων.

Σημαντικό αναμφισβήτητο γεγονός υπήρξε η είσοδος της μετοχής του ελληνικού μεταλλουργικού ομίλου Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών (EURONEXT Brussels) το Νοέμβριο του 2013. Τα βελγικά μέσα ενημέρωσης έδωσαν έμφαση στην απόφαση της ελληνικής μεταλλουργίας Βιοχάλκο να μεταφέρει την έδρα της στις Βρυξέλλες, χάριν ευνοϊκότερων προοπτικών χρηματοδότησης και με σκοπό την ενίσχυση της κεφαλαιακής δομής της, την αμεσότερη πρόσβασή της στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων και τη δημιουργία ενός βραχίονα χρηματοοικονομικής στήριξης των θυγατρικών της εταιρειών. Σημειώνουμε ότι παράλληλα με την είσοδο της Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών έλαβαν χώρα δύο εταιρικές συγχωνεύσεις, η πρώτη μεταξύ των βελγικών επιχειρήσεων Cofidin (όμιλος συμμετοχών που κατείχε το 13,3% του μετοχικού κεφαλαίου της Βιοχάλκο) και Viohalco S.A. (θυγατρική εταιρεία συμμετοχών του ομίλου Βιοχάλκο στο Βέλγιο), η δε δεύτερη μεταξύ του εταιρικού σχήματος που προέκυψε και απορρόφησε τελικά τον ελληνικό όμιλο Βιοχάλκο. Η είσοδος της Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών έλαβε χώρα στις 22 Νοεμβρίου 2013. Ο οικονομικός Τύπος του Βελγίου έδωσε αρκετή βαρύτητα στο γεγονός ότι ένας πολύ μεγάλος ελληνικός όμιλος αφήνει την Ελλάδα που βιώνει βαθιά οικονομική ύφεση, για το Βέλγιο, το οποίο προσφέρει ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς για τους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους, ξεκαθαρίζοντας ωστόσο ότι ο έλεγχος του νέου επιχειρηματικού σχήματος παρέμεινε σε ελληνικά χέρια.

Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της ελληνικής ομογένειας του Βελγίου επικεντρώνονται κυρίως στο εμπόριο και τις υπηρεσίες. Η πλειονότητα των ελληνόκτητων εταιρειών στο Βέλγιο είναι σχετικά μικρού μεγέθους, με δραστηριότητες στο χώρο των εισαγωγών και του εμπορίου τροφίμων και ποτών, της μαζικής εστίασης, των γουναρικών, των ηλεκτρονικών, των αυτοκινήτων, του τουρισμού, των κατασκευών, της τροφοδοσίας πλοίων. Υπάρχουν εξάλλου ορισμένες επιχειρήσεις Ελλήνων ομογενών με παραγωγή στους κλάδους τροφίμων, ειδών ζαχαροπλαστικής και σοκολατοποιίας, μεταλλικών και δομικών υλικών και εξοπλισμού εστίασης. Σημειωτέον ότι μία εκ των μεγαλύτερων βιομηχανιών σοκολάτας του Βελγίου με σημαντικότερη διεθνή παρουσία, η Leonidas, μπορεί να θεωρηθεί -υπό την ευρεία έννοια- ελληνικών επιχειρηματικών συμφερόντων. Τα τελευταία χρόνια ορισμένες ελληνικές επιχειρήσεις ή και ιδιώτες από την Ελλάδα έχουν ξεκινήσει να δραστηριοποιούνται στην βελγική αγορά στον κλάδο του λιανεμπορίου, όπως για παράδειγμα η εταιρεία φυσικών καλλυντικών Korres που διαθέτει κατάστημα σε κεντρικό σημείο των Βρυξελλών, η στρωματοποιία και εταιρεία ειδών επίπλωσης και σπιτιού COCO-MAT με κατάστημα στην Αμβέρσα, η μεγάλη ελληνική βιομηχανία ειδών επίπλωσης γραφείων

Δρομέας, αλλά και αλυσίδες λιανεμπορίου τροφίμων, όπως λ.χ. η Chillbox που διαθέτει κατάστημα παγωμένου γιαουρτιού στο κέντρο των Βρυξελλών, καθώς και μικρότερα καταστήματα λιανεμπορικής διάθεσης προϊόντων, κυρίως τροφίμων, τα οποία συνδυάζουν την παροχή υπηρεσιών εστίασης με την πώληση υψηλής ποιότητας ελληνικών γαστρονομικών προϊόντων.

Υπάρχει επίσης αξιόλογος αριθμός Ελλήνων και Ελλήνων ομογενών οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο Βέλγιο ως στελέχη βελγικών επιχειρήσεων και οργανισμών, καθώς και ευρωπαϊκών υπηρεσιών ή διεθνών οργανισμών. Σημειώνουμε ότι στο Βέλγιο δραστηριοποιούνται αρκετά έντονα δύο επιχειρηματικοί σύνδεσμοι ελληνικού ενδιαφέροντος, το Βελγο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο και η Bucephalos Business Association, η πλειονότητα των μελών των οποίων είναι Έλληνες ομογενείς επιχειρηματίες και στελέχη βελγικών επιχειρήσεων. Σημειώνουμε ότι στην διάρκεια του 2014 ξεκίνησε να δραστηριοποιείται εδώ και ο νεοσυσταθείς φορέας Ελλήνων στελεχών επιχειρήσεων που εργάζονται στο Βέλγιο, με την επωνυμία «ΑΡΓΩ Δίκτυο Ελλήνων Βελγίου», ο οποίος πραγματοποιεί σε σχεδόν μηνιαία βάση εκδηλώσεις δικτύωσης με αρκετά σημαντικούς προσκεκλημένους ομιλητές ελληνικού ενδιαφέροντος. Επίσης, εδώ και διετία δραστηριοποιείται η ελληνικών συμφερόντων εθελοντική μη κερδοσκοπική οργάνωση “A Discovering Network”, η οποία δρα με σκοπό να δημιουργήσει συνεκτικό δίκτυο προώθησης και βελτίωσης της αναγνωρισιμότητας των ελληνικών προϊόντων στο Βέλγιο.

Η επενδυτική παρουσία του Βελγίου στην Ελλάδα είναι κάπως εντονότερη, αλλά συνολικά σχετικά περιορισμένη. Η πλειονότητα των 25 περίπου βελγικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας εκπροσωπείται από επιτόπια γραφεία πωλήσεων / αντιπροσωπειών (κυρίως στον τομέα φαρμακευτικών προϊόντων). Σημαντικές επενδυτικές παρουσίες βελγικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι η εξαγορά της δεύτερης μεγαλύτερης ελληνικής λιανεμπορικής αλυσίδας τροφίμων AB Βασιλόπουλος από τον βελγικό όμιλο **DELHAIZE** το 1992, που σήμανε την εντυπωσιακή επέκτασή τα τελευταία χρόνια των καταστημάτων AB σε ολόκληρη την Ελλάδα (σημειωτέον ότι το 2012 ο όμιλος DELHAIZE συμμετείχε με 150 εκατ. € στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της AB, ενώ επίσης προχώρησε σε επένδυση για δημιουργία κέντρου Logistics, και στα τέλη του 2013 προχώρησε σε επένδυση στην περιοχή Γέρακα της Αττικής για την δημιουργία κέντρου ανάπτυξης τεχνολογίας πληροφορικής και λογισμικού για λιανεμπορικές εφαρμογές), καθώς και αυτές της βιομηχανίας πλαστικών **Resilux** (διαθέτει στην Πάτρα εργοστάσιο παραγωγής πλαστικών υλικών συσκευασίας τύπου PET), της βιομηχανίας σοκολάτας, ειδών αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής **PURATOS** (στα Οινόφυτα), της **Brown Holdings S.A.** στην Θήβα με μονάδα παραγωγής πλαστικών και χάρτινων υλικών συσκευασίας (MOPNOS A.E.). Βελγικές επενδύσεις υπάρχουν ακόμη στους κλάδους κατασκευών, εξορύξεων, τηλεπικοινωνιών, υπηρεσιών Logistics, καθώς και εμπορίου διαφόρων προϊόντων (ειδών διατροφής, ποτών, αγροτικών προϊόντων, ενδυμάτων, κλωστοϋφαντουργικών, μηχανολογικού εξοπλισμού, μεταφορικού εξοπλισμού, ελαστικών, συστημάτων κλιματισμού, δομικών υλικών, ιατρικών και εργαστηριακών ειδών, ειδών σπιτιού, προϊόντων ξύλου / χαρτιού, φαρμακευτικών και χημικών προϊόντων – μεταξύ των οποίων το γραφείο της χημικής βιομηχανίας **SOLVAY** στην Αθήνα, καλλυντικών και απορρυπαντικών, επίπλων και φωτιστικών). Ως σημαντικές εισροές βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα κατά τα τελευταία έτη έχουν καταγραφεί από το Enterprise Greece –πέραν των προαναφερθεισών του ομίλου DELHAIZE- η συμμετοχή με 175 εκατ. € της βελγικής **JC General Services CVBA** στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Johnson & Johnson Hellas S.A., η συμμετοχή της ίδιας ως άνω βελγικής εταιρείας με 41 εκατ. € στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Janssen-Cilag Pharmaceuticals (στα τέλη του 2012), καθώς και η επένδυση της μεγάλης βελγικής διανεμητικής εταιρείας στον κλάδο φρούτων και λαχανικών **Univeg** σε δημιουργία γραφείου πωλήσεων και προμηθειών (sourcing) στην Ελλάδα (τον Μάρτιο 2013). Σύμφωνα με στοιχεία του Enterprise Greece (έτους 2013), υπάρχουν 24 επιχειρήσεις στην Ελλάδα με αξιόλογη βελγική συμμετοχή στο μετοχικό τους κεφάλαιο.

Επενδυτικό ενδιαφέρον για την χώρα μας έχει τα τελευταία χρόνια επιδειξει η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, *Fluxys*, η οποία είναι μέτοχος του αγωγού TAP με μερίδιο 19% και προτίθεται να επενδύσει σε έργα κατασκευής του ελληνικού τμήματος του αγωγού, ενώ έχει επιδειξει ενδιαφέρον και για συμμετοχή στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης του ελληνικού δικτύου φυσικού αερίου (ΔΕΣΦΑ) (βλ. και κατωτέρω, υπό κεφάλαιο Δ.5, σημείο 3). Επίσης, η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού ηλεκτρικού δικτύου, *Elia*, είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον και συμμετείχε στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης του ελληνικού δικτύου υψηλής τάσης (ΑΔΜΗΕ). Ωστόσο, από τις αρχές τρέχοντος έτους φαίνεται ότι υπήρξε πάγωμα του επενδυτικού ενδιαφέροντος του Elia για συμμετοχή στις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης του ΑΔΜΗΕ, κατόπιν της ανακοίνωσης της ελληνικής κυβέρνησης για αναστολή των ιδιωτικοποιήσεων (βλ. και κατωτέρω, υπό κεφάλαιο Δ.5, σημείο 3).

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα άμεσων βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα το 2013 ανερχόταν σε 963 εκατ. €, έναντι 148,9 εκατ. € το 2012, 372,8 εκατ. € το 2011, 553,1 εκατ. € το 2010, 158,5 εκατ. € το 2009 και 138,1 εκατ. € το 2008.

Κατωτέρω παραθέτουμε στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος σχετικά με τις ροές κεφαλαίων μεταξύ Βελγίου και Ελλάδας στην περίοδο 2010-2014.

ΚΑΘΑΡΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΒΕΛΓΙΟ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ					
Έτος	2014	2013	2012	2011	2010
Σε εκατ. Ευρώ	-27,9	-31,2	195,2	-50,1	-73,9
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΒΕΛΓΙΟ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ					
Έτος	2014	2013	2012	2011	2010
Σε εκατ. Ευρώ	35,7	8,1	396,8	59,3	231,2
ΚΑΘΑΡΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΒΕΛΓΙΟ					
Έτος	2014	2013	2012	2011	2010
Σε εκατ. Ευρώ	-1,3	3,5	0,2	-3,8	-39,5
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΒΕΛΓΙΟ					
Έτος	2014	2013	2012	2011	2010
Σε εκατ. Ευρώ	-1,5	-0,5	-0,7	-4,5	-40,8

Πηγή: Τράπεζα Της Ελλάδος, στοιχεία 2015

Σημειώσεις:

Όσον αφορά τις βελγικές επενδύσεις στην Ελλάδα, το αρνητικό πρόσημο προέρχεται είτε από εξόφληση δανείων που είχαν χορηγηθεί σε θυγατρικές εταιρίες στην Ελλάδα από τις μητρικές τους, είτε από επενδύσεις τους με έδρα την Ελλάδα στο εξωτερικό, είτε από αρνητικά επανεπενδυθέντα κέρδη, είτε από αποεπένδυση (εκροή) μεγαλύτερη της επένδυσης (εισροή).

Όσον αφορά τις ελληνικές επενδύσεις στο Βέλγιο, το αρνητικό πρόσημο σημαίνει αύξησή τους, ενώ το θετικό πρόσημο σημαίνει μείωσή τους. Τα στοιχεία των άμεσων ξένων επενδύσεων περιλαμβάνουν επανεπενδυθέντα κέρδη.

9. ΤΟ ΒΕΛΓΙΟ ΩΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΕΛΓΙΟΥ. ΣΗΜΑΝΣΗ. ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.

1. Γενικά περί Βελγικής αγοράς:

Το Βέλγιο είναι εκ των ιδρυτικών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πρόκειται για χώρα με έντονο διεθνή προσανατολισμό, ευρωπαϊκή κατεύθυνση και προοπτική, κεντρική θέση στον πλούσιο οικονομικά χώρο της βορειοδυτικής Ευρώπης, με εξαιρετικά αναπτυγμένο δίκτυο υποδομών. Πρόκειται εξάλλου για χώρα με σημαντικές εθνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες, όπως η ύπαρξη δύο μεγάλων διακριτών κοινωνικο-οικονομικών ομάδων, των Φλαμανδών και των Βαλλόνων, οι οποίες κυβερνώνται από τοπικές και περιφερειακές αρχές αλλά και ενιαία ομοσπονδιακή διοίκηση, γεγονός που δίνει στο Βέλγιο χαρακτήρα διεθνοποιημένο και πολυπολιτισμικό. Πρόκειται επίσης για χώρα με ισχυρό, ποιοτικό και αποτελεσματικό σύστημα παιδείας, προσανατολισμένο στο διεθνή χαρακτήρα της οικονομίας και της χώρας, το οποίο παράγει εργαζομένους με εξαιρετικά υψηλά επίπεδα παραγωγικότητας. Το κατά κεφαλήν εισόδημα είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη, ενώ ταυτόχρονα η κατανομή του είναι αρκετά ισόρροπη, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι της χώρας να απολαμβάνουν υψηλής αγοραστικής δύναμης αλλά και αποταμιευτικής ικανότητας, παρά την οικονομική κρίση.

Οι ανεπτυγμένες υποδομές του, καθιστούν το Βέλγιο σημαντικό διαμετακομιστικό κόμβο και κέντρο διανομής. Διαθέτει το δεύτερο πλέον εκτεταμένο ποτάμιο δίκτυο στην Ευρώπη, εξαιρετικά ανεπτυγμένο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Η Αμβέρσα είναι το δεύτερο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι, η Λιέγη το τρίτο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό ποτάμιο λιμάνι, ενώ το αεροδρόμιο των Βρυξελλών ένα από τα πλέον πολυσύχναστα ευρωπαϊκά αεροδρόμια, ιδιαίτερα όσον αφορά τα φορτία cargo.

Όσον αφορά τη σήμανση, αλλά και τις μεθόδους πώλησης των καταναλωτικών προϊόντων γενικά στο Βέλγιο, επισημαίνουμε ότι οι γλωσσικές και πολιτισμικές διαφορές που υπάρχουν στη χώρα, καθορίζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την καταναλωτική συμπεριφορά και τα χαρακτηριστικά της. Ο Βέλγος καταναλωτής και γενικότερα αγοραστής επιδιώκει υψηλή ποιότητα και ανταγωνιστικές τιμές, γεγονός που καθιστά τη βελγική αγορά ιδιαίτερα ανταγωνιστική. Το γεγονός ότι το εμπόριο με τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι απαλλαγμένο από εισαγωγικές διαδικασίες, δασμολογικά, μη δασμολογικά και άλλα τεχνικά εμπόδια, κάνει πολλούς να θεωρούν ότι το ενδοκοινοτικό εμπόριο κινείται περίπου αυτόματα. Τούτο σαφώς δεν αληθεύει, διότι οι ανεπτυγμένες και οργανωμένες αγορές της Δ. Ευρώπης, μεταξύ των οποίων το Βέλγιο, απαιτούν συνεπή και συνεχή παρουσία, αφοσίωση στην επίτευξη της στοχευμένης προσπάθειας και αφιέρωση πόρων προκειμένου να τοποθετηθούν κατάλληλα τα εξαγόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες. Η επίτευξη οικονομικών κλίμακας, η προσήλωση στην τήρηση εθνικών και κοινοτικών νομικών απαιτούμενων, διαδικασιών και προδιαγραφών και ο έντονος ανταγωνισμός είναι το τρίπτυχο που χαρακτηρίζει τις δυτικοευρωπαϊκές αγορές και βέβαια το Βέλγιο.

2. Προδιαγραφές και πρότυπα:

Όσον αφορά τις προδιαγραφές για τα διάφορα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά του Βελγίου, φυσικά ισχύουν εκείνες που θεσπίζονται σε ευρωπαϊκό / κοινοτικό επίπεδο και είναι εναρμονισμένες σε όλα τα κ-μ της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ώστε να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Ειδικότερα για τα τρόφιμα, οι γενικές αρχές, διαδικασίες και προδιαγραφές που θεσπίστηκαν στην σχετική νομοθεσία του 2002 (Κανονισμός EC/178/2002), εισήγαγαν από την 1.1.2005, υποχρεωτική ιχνηλασιμότητα σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα (δηλαδή υπάρχει σύστημα ελέγχου από τον αρχικό παραγωγό έως τον τελικό πωλητή). Αρμόδια για την ασφάλεια των τροφίμων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η European Food Safety Authority, η οποία συστάθηκε το 2002 και παρέχει γνωμοδοτήσεις στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα σε θέματα ασφάλειας τροφίμων. Η υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά τόσο με τις αντίστοιχες εθνικές αρχές των κρατών μελών, όσο και με τους εκπροσώπους της βιομηχανίας. Η ιστοσελίδα της βρίσκεται στη διεύθυνση: <http://www.efsa.europa.eu/>. Επίσης, πληροφορίες όσον αφορά το καθεστώς ασφάλειας τροφίμων στην Ευρώπη και τις σχετικές εξελίξεις του κανονιστικού πλαισίου, μπορούν να εντοπιστούν στις οικείες ιστοσελίδες της Ευρ. Επιτροπής, στις διευθύνσεις: http://ec.europa.eu/food/index_en.htm και http://ec.europa.eu/policies/agriculture_fisheries_food_en.htm (η δεύτερη είναι γενικότερης πληροφόρησης, περί της κοινοτικής αγροτικής πολιτικής).

Ο καθορισμός προδιαγραφών σε ευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται μέσα από μια διαδικασία συναίνεσης και με διαβούλευση εκπροσώπων της Ευρ. Επιτροπής, των βιομηχανικών ή άλλων κλάδων, ΜΚΟ όπως ομάδων καταναλωτών και περιβαλλοντολόγων. Σε πολλές περιπτώσεις υιοθετούνται διεθνή πρότυπα (λ.χ. ISO), ενώ για άλλες, καθαρά κοινοτικές προδιαγραφές υπεύθυνοι είναι βασικά 3 ειδικευμένοι οργανισμοί προτύπων: η CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization, web site: www.cenelec.org/Cenelec/Homepage.htm), ETSI (European Telecommunications Standards Institute, web site: www.etsi.org) και CEN (European Committee for Standardization, web site: www.cen.eu/cenorm/homepage.htm), η οποία χειρίζεται όλα τα υπόλοιπα πρότυπα.

Σημειωτέον ότι όλα τα εναρμονισμένα κοινοτικά πρότυπα / προδιαγραφές, που αποτελούν τη βάση για την παροχή σήματος πιστοποίησης CE μπορούν να εντοπισθούν στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής η οποία ενσωματώνει όλους τους τεχνικούς Κανονισμούς και τις Οδηγίες για τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και περιγράφει τις σχετικές διαδικασίες, πιο συγκεκριμένα στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/index_en.htm.

Τα προϊόντα που διακινούνται στο χώρο της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε. θα πρέπει να πληρούν τις κοινοτικές προδιαγραφές ασφάλειας, υγείας κλπ., σε όλα τα στάδια της παραγωγικής τους διαδικασίας. Στοιχεία των οργανισμών πιστοποίησης συμβατότητας στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. μπορεί κανείς να εντοπίσει στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando>, καθώς και στην ιστοσελίδα www.european-accreditation.org. Επίσης, στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσιεύονται καθημερινά σχέδια προτύπων και υιοθετηθέντα πρότυπα, καθώς επίσης και σχετική νομολογία, συζητήσεις του Ευρ. Κοινοβουλίου, μελέτες επιτροπών κατάρτισης προτύπων κλπ. (στην ιστοσελίδα: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=en>). Οι εθνικοί τεχνικοί κανονισμοί δημοσιεύονται εξάλλου στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/comm/enterprise/tris>.

Σημειώνουμε επίσης ότι αρκετά συχνά αποδεικνύεται ιδιαίτερα χρήσιμη η λήψη πρόσθετων, εθελοντικών πιστοποιήσεων της ποιότητας και της ασφάλειας των προϊόντων που διακινούνται στην διεθνή αγορά –και τις ευρωπαϊκές αγορές, μεταξύ των οποίων η βελγική-,

πιστοποιήσεις που σε αρκετές περιπτώσεις απαιτούνται μάλιστα στην πράξη από τους μεγάλους διανομείς και τις λιανεμπορικές αλυσίδες προκειμένου να αναλάβουν την διαχείριση και προώθηση ενός προϊόντος στην αγορά. Οι πρόσθετες πιστοποιήσεις είναι ιδιαίτερα καθιερωμένες στους κλάδους των τροφίμων και ποτών, καθώς και γενικότερα των καταναλωτικών προϊόντων. Αναφέρουμε κατ' αρχάς τον ελληνικό οργανισμό ΟΠΕΓΕΠ - Agrocert – www.agrocert.gr, που αποτελεί συστατικό κομμάτι του κρατικού φορέα ΕΛΓΟ-Δήμητρα, ο οποίος παρέχει σειρά πιστοποιήσεων και σημάτων ποιότητας για τα τρόφιμα και ποτά, συμπεριλαμβανομένων των σημάτων για προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ. Περαιτέρω, ενδεικτικά αναφέρουμε ως πρόσθετες εθελοντικές πιστοποιήσεις ποιότητας και ασφάλειας τις :

ISO (<http://www.iso.org/iso/home.html>), International Featured Standards – IFS (γαλλο-γερμανικά πρότυπα ασφάλειας τροφίμων, <http://www.ifs-certification.com/index.php/en>), BRC Global Standards (βρετανικά πρότυπα ασφάλειας τροφίμων και καταναλωτικών αγαθών, <http://www.brcglobalstandards.com>), HACCP (αμερικανικής προέλευσης πρότυπο, διεθνούς κύρους πιστοποίηση ασφάλειας τροφίμων, <http://www.fda.gov/Food/GuidanceRegulation/HACCP>), Global Food Safety Initiative – GFSI (για τρόφιμα, <http://www.mygfsi.com>), British Standards BSI-PAS 220 (για ασφάλεια τροφίμων, <http://www.bsigroup.com>), Food Safety System Certification –FSSC 22000 (για ασφάλεια τροφίμων και ποτών, <http://www.fssc22000.com/documents/home.xml?lang=en>).

Απαραίτητες είναι εξάλλου οι πιστοποιήσεις των βιολογικών προϊόντων, καθώς και καλών πρακτικών στην γεωργία, οι οποίες μπορούν να ληφθούν από διεθνώς αναγνωρισμένους οργανισμούς πιστοποίησης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (όπως ενδεικτικά οι: ΔΗΩ - <http://www.dionet.gr>, BIOELLAS - <http://www.bio-hellas.gr>, BIOSUISSE - <http://www.bio-suisse.ch/en/home.php>, TUV HELLAS - <http://www.tuv-nord.com/gr/el>, παρέχει επίσης πιστοποιήσεις και για ασφάλεια τροφίμων με βάση διεθνή πρότυπα, Demeter - <http://www.demeter.net>, IQS - <http://www.iqs.com.gr/pages>, κ.α.)

3. Σήμανση τροφίμων:

Ειδικότερα για τα τρόφιμα, οι προδιαγραφές σήμανσης στο Βέλγιο είναι εναρμονισμένες με τις κοινοτικές, είτε δια της απ' ευθείας υιοθέτησης σχετικών Κανονισμών ή με ενσωμάτωση σχετικών Οδηγιών στο εσωτερικό του δίκαιο (κυρίως μέσω Βασιλικών Διαταγμάτων). Πιο συγκεκριμένα, τα ακόλουθα ισχύουν γενικά όσον αφορά τις προδιαγραφές για ετικέτες τροφίμων που ισχύουν στο Βέλγιο:

✓ *Υποχρεωτικά πρέπει να αναγράφονται στην ετικέτα τα ακόλουθα στοιχεία:* περιγραφή του προϊόντος, λίστα συστατικών, αλλεργιογόνα στοιχεία, καθαρή ποσότητα, διάρκεια ζωής (για προϊόντα με κύκλο ζωής έως 3 μήνες: ημέρα, μήνας, έτος / για προϊόντα με κύκλο ζωής 3-18 μήνες: μήνας, έτος / για προϊόντα με κύκλο ζωής άνω των 18 μηνών: έτος), όνομα και διεύθυνση του παραγωγού, τόπος καταγωγής του προϊόντος, οδηγίες για την αποθήκευση ή συντήρηση ή / και τη χρήση, περιεκτικότητα σε αλκοόλ (εάν υπάρχει) και σήμανση παρτίδας του προϊόντος.

✓ *Χωριστά πρέπει να αναγράφονται στην ετικέτα τα ακόλουθα πληροφοριακά στοιχεία, για συγκεκριμένα συστατικά, εφ' όσον αυτά περιέχονται στο προϊόν:* πρόσθετα τροφίμων, κινίνη / καφεΐνη, φυτοστερόλες-φυτοστανολεστέρες, καθώς και ποσοτική δήλωση των συστατικών.

✓ *Συγκεκριμένες προειδοποιήσεις στην ετικέτα πρέπει να υπάρχουν στις εξής περιπτώσεις:* τροφίμων που η διάρκεια ζωής τους παρατείνεται δια της χρήσης αερίων συσκευασίας, τροφίμων που περιέχουν γλυκαντικές ουσίες, ή πρόσθετα σάκχαρα και γλυκαντικά, ασπαρτάμη, πρόσθετες πολυόλες σε περιεκτικότητα μεγαλύτερη του 10%, γλυκόριζα.

✓ *Σήμανση πρέπει να υπάρχει για τις εξής χρωστικές ουσίες τροφίμων: E110, E104, E122, E129, E124.*

✓ *Αναφορικά με τη γλώσσα που πρέπει να χρησιμοποιείται στην ετικέτα: εφ' όσον η εταιρεία εξάγει σε συστηματική βάση στο Βέλγιο, θα πρέπει οπωσδήποτε οι ετικέτες να αναγράφονται σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες της χώρας (γαλλικά, φλαμανδικά, γερμανικά). Συνήθως η αναγραφή στην γαλλική και φλαμανδική ακολουθείται από τις περισσότερες εταιρείες που εξάγουν τρόφιμα στο Βέλγιο.*

✓ *Χωριστή σήμανση θα πρέπει να υπάρχει σε περιπτώσεις όπου γίνονται ισχυρισμοί περί θρεπτικότητας, ή ευεργετικών για την υγεία ιδιοτήτων, ή τα προϊόντα είναι βιολογικής καλλιέργειας / μεθόδου παραγωγής.*

4. Εμπόριο, πληρωμές, τραπεζικό σύστημα, πηγές χρηματοδότησης, δημόσιοι διαγωνισμοί:

Οι Βέλγοι εισαγωγείς είναι σχετικά μικρού μεγέθους και συνήθως πειστικοί για να λαμβάνουν τους καλύτερους δυνατούς όρους πιστώσεων, δεδομένου ότι απολαμβάνουν σχετικά περιορισμένης πρόσβασης –ιδιαιτέρα υπό τη σημερινή αρνητική οικονομική συγκυρία- σε φθηνές πηγές χρηματοδότησης. Οι Βέλγοι εισαγωγείς είναι συνηθισμένοι σε ευέλικτους όρους πληρωμής, ιδιαίτερα με εταίρους τους σε γειτονικές χώρες, λ.χ. Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Βρετανία, ωστόσο η πλέον συνηθισμένη προθεσμία πληρωμών είναι στις 30 ημέρες. Παρατηρούνται βεβαίως αρκετές φορές καθυστερήσεις στις πληρωμές, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, σε γενικές γραμμές όμως σχεδόν το σύνολο των οφειλών από αγορές τακτοποιείται εντός περιόδου 60 ημερών.

Με βάση στοιχεία που δημοσίευσε τον Ιούλιο τρέχοντος έτους η διεθνής εταιρεία εμπορικών πληροφοριών Graydon, η συνέπεια των βελγικών επιχειρήσεων στην αποπληρωμή των υποχρεώσεών τους, αφού βελτιώθηκε σημαντικά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015, με το 71% των τιμολογίων που εκδίδονται από επιχειρήσεις να πληρώνεται εμπρόθεσμα (βελτίωση της τάξεως του 6% σε σύγκριση με το τελευταίο τρίμηνο του 2014), και με μείωση του ποσοστού των τιμολογίων που παραμένουν απλήρωτα πέραν περιόδου 90 ημερών στο 8,54%, στο δεύτερο τρίμηνο του 2015 χειροτέρευσε ελαφρώς, με το 66,9% των τιμολογίων να πληρώνεται εμπρόθεσμα και το 9,72% αυτών να παραμένουν απλήρωτα πέραν των 90 ημερών. Σημειωτέον ότι η χειρότερη επίδοση όσον αφορά το ποσοστό των απλήρωτων οφειλών πέραν των 90 ημερών είχε σημειωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2011 (14,3%), ενώ έκτοτε αυτό παρουσιάζει διαρκή βελτίωση.

Σύμφωνα με την ανάλυση της Graydon, η βελτίωση της επιχειρηματικής συνέπειας οφείλεται από την μία πλευρά στην εν γένει βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, και από την άλλη στον ουσιαστικό θετικό ρόλο που έχει παίξει το νομοθετικό πλαίσιο για τις καθυστερήσεις πληρωμών που ισχύει από τα τέλη του 2013 –σε εφαρμογή σχετικής κοινοτικής οδηγίας του 2011- το οποίο θέσπισε στενότερες προθεσμίες πληρωμών και ποινές υπό την μορφή τόκων υπερημερίας για περιπτώσεις καθυστερήσεων στην εξόφληση οικονομικών υποχρεώσεων.

Το βελγικό τραπεζικό σύστημα, παρά τα προβλήματα που αντιμετώπισε και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει από την παγκόσμια οικονομική κρίση, είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένο και φιλελεύθερο. Η διαχείριση εταιρικών λογαριασμών από τις τράπεζες και με ηλεκτρονικά μέσα είναι εξαιρετικά διαδεδομένη και ανεπτυγμένη. Δεν υφίστανται περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και οι κανονιστικοί περιορισμοί είναι ελάχιστοι. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία πιστωτικών προϊόντων που παρέχονται προς επιχειρήσεις, χωρίς να γίνεται διάκριση στην εθνικότητά τους, ενώ υπάρχουν αρκετές εναλλακτικές λύσεις όταν μία επιχείρηση αναζητά venture capital. Οι βελγικές τράπεζες,

εξαιτίας του εξωστρεφούς χαρακτήρα της βελγικής οικονομίας, διαθέτουν μεγάλη πείρα σε διεθνείς συναλλαγές, ενώ επίσης –τουλάχιστον οι μεγαλύτερες εξ αυτών- διαθέτουν υποκαταστήματα τοποθετημένα στις κύριες και σημαντικές αγορές του εξωτερικού. Αρκετά από τα 106 βελγικά τραπεζικά ιδρύματα περιλαμβάνονται στην κατάταξη των 100 κορυφαίων τραπεζών παγκοσμίως. Η αρμοδιότητα εποπτείας του τραπεζικού και του ασφαλιστικού συστήματος βαρύνει την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (BNB), σε στενή συνεργασία με την βελγική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Financial Services & Markets Authority – FSMA - <http://www.fsma.be/en.aspx>), η οποία εποπτεύει την κεφαλαιαγορά, τα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες, και τις χρηματιστηριακές εταιρείες και εταιρείες διαχείρισης χαρτοφυλακίων. Ο κλαδικός σύνδεσμος του τραπεζικού τομέα και του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στο Βέλγιο είναι η FEBELFIN - <http://www.febelfin.be/en/febelfin>. Οι τέσσερις κυριότερες τράπεζες του Βελγίου με διεθνή δραστηριότητα είναι οι Belfius (πρόκειται για το εθνικοποιημένο κομμάτι του ομίλου DEXIA, <https://www.belfius.be/wwwdexiabe/segment/segmentFr.aspx>), BNP-Paribas Fortis (πρόκειται για την εξαγορασθείσα από την γαλλική BNP Paribas της παλαιάς, εκ των πρώτων που επλήγησαν από την κρίση, βελγικής Fortis, https://www.bnpparibasfortis.be/portal/start_BE_F.asp), KBC (πρόκειται για φλαμανδική τράπεζα με παρουσία και σε άλλες χώρες, <https://www.kbccorporates.com/WPP/A033>) και ING Belgium (θυγατρική του ολλανδικού τραπεζικού ομίλου με σημαντικότερη διεθνή παρουσία, https://www.ing.be/en/business/pages/index.aspx?WT.xmenusource=TOPSEGMENT_Business), οι οποίες προσφέρουν πλήρη γκάμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και ειδικούς λογαριασμούς και υπηρεσίες για μη βελγικές επιχειρήσεις. Τραπεζικές υπηρεσίες προσφέρουν και τα Βελγικά Ταχυδρομεία (<https://www.bpostbanque.be/portal/Start.asp>). Σημαντικό δίκτυο υποκαταστημάτων στο Βέλγιο διαθέτει και η τράπεζα Beobank (μετονομασθείσα από Citibank Belgium S.A.), η οποία ανήκει σε γαλλικό τραπεζικό όμιλο (Crédit Mutuel Nord Europe – CMNE). Άλλες τράπεζες που λειτουργούν στο Βέλγιο, είτε εγχώριες ή θυγατρικές και υποκαταστήματα ξένων τραπεζικών ομίλων, περιλαμβάνουν τις Deutsche Bank, AXA Bank Europe, Argenta, Radobank Belgium, Banca Monte Paschi Belgio, Crédit Agricole, Keytrade Bank και πολλές ακόμη.

Σημειώνουμε ότι η βελγική κυβέρνηση προώθησε στην διάρκεια του 2013 σχέδιο μεταρρύθμισης του τραπεζικού τομέα, το οποίο έπειτα από μακρές συζητήσεις και νομοπαρασκευαστικές διεργασίες ψηφίστηκε από τα νομοθετικά σώματα και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις αρχές Μαΐου 2014. Η νέα νομοθεσία, μεταξύ άλλων προβλέπει απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας για ίδιο λογαριασμό από τις τράπεζες (με εξαιρέσεις), ενώ θέτει οροφές στο επίπεδο άσκησης εμπορικής δραστηριότητας για λογαριασμό τρίτων, σε 15% του συνολικού ενεργητικού της τράπεζας και σε 10% των συνολικών απαιτήσεων σε ίδια κεφάλαια. Η νομοθεσία ενσωματώνει σε σημαντικό βαθμό την ευρωπαϊκή νομοθεσία και ρυθμίσεις για τον τραπεζικό κλάδο, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ίδια τραπεζικά κεφάλαια, τα επίπεδα ρευστότητας και τα bonus των τραπεζικών στελεχών. Δεν προχωρά εξάλλου σε διαχωρισμό των εμπορικών από τις επενδυτικές δραστηριότητες των τραπεζικών ιδρυμάτων, ακολουθώντας περισσότερο την ευρωπαϊκή οπτική επί του ζητήματος και αναμένοντας ενδεχόμενες περαιτέρω εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι διατάξεις που αφορούν τους περιορισμούς στις επενδυτικές δραστηριότητες των βελγικών τραπεζικών ιδρυμάτων τέθηκαν σε ισχύ από 1.1.2015.

Σημαντική πηγή χρηματοδότησης φυσικά αποτελούν οι κοινοτικοί θεσμοί, οι οποίοι προσφέρουν εξαιρετικά ευρύ φάσμα επιχορηγήσεων, δανείων, εγγυήσεων και συγχρηματοδότησης για μελέτες σκοπιμότητας και κατασκευαστικά έργα υποδομής, σε συγκεκριμένους τομείς όπως περιβάλλον, τεχνολογία, καινοτομία, μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, τουρισμό, εκπαίδευση, επιμόρφωση, υγεία. Η Ε.Ε. παρέχει δυνατότητες χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων δια επιχορηγήσεων της Ευρ. Επιτροπής και παροχής χαμηλότοκων δανείων με ευνοϊκούς όρους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ

- <http://www.eib.org/projects/index.htm>). Τις επιχορηγήσεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. (http://ec.europa.eu/regional_policy/en) διαχειρίζονται οι εθνικές και περιφερειακές αρχές των κρατών μελών και αφορούν σε projects εντός των κρατών μελών. Επιχορηγήσεις για projects σε χώρες εκτός Ε.Ε. διαχειρίζεται η EuropeAid Cooperation Agency (http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm) σε συνεργασία με τις Γενικές Διευθύνσεις της Ευρ. Επιτροπής. Χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία σε χρονικό ορίζοντα 2014-2020 παρέχεται από το σχετικό κοινοτικό Πρόγραμμα-Πλαίσιο (EU Framework Program for Research & Innovation) με τίτλο “Horizon 2020” (<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>).

Διαγωνισμοί κρατικών προμηθειών:

Πληροφορίες σχετικά με προκηρύξεις διαγωνισμών για κρατικές προμήθειες μπορείτε να εντοπίσετε στις ακόλουθες ιστοσελίδες, όπου θα πρέπει να εγγραφείτε και να παρακολουθείτε τις όποιες νέες εγγραφές καταχωρούνται σε αυτές: (α) <https://eten.publicprocurement.be/etendering/home.do>, που αποτελεί την ηλεκτρονική πλατφόρμα στην οποία καταχωρούνται προκηρύξεις βελγικών δημόσιων διαγωνισμών, ενώ πληροφοριακό υλικό για επιχειρήσεις που επιθυμούν να μετάσχουν σε βελγικούς κρατικούς διαγωνισμούς υπάρχει διαθέσιμο στις ιστοσελίδες <https://enot.publicprocurement.be/changeLanguage.do?language=en-GB>, καθώς και <http://www.publicprocurement.be/fr>, και (β) <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>, που αποτελεί τον κατάλογο του καθημερινού ηλεκτρονικού δελτίου υποβολής προσφορών του «Συμπληρώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης», και αφορά τις ευρωπαϊκές προκηρύξεις δημοσίων διαγωνισμών. Τέλος, στην ιστοσελίδα των βελγικών ενόπλων δυνάμεων, στη διεύθυνση <http://www.mil.be/MR/subject/index.asp?LAN=fr&ID=638&PAGE=1>, μπορούν τυχόν ενδιαφερόμενοι να εντοπίσουν στοιχεία επικοινωνίας με τον Τομέα Προμηθειών του βελγικού στρατού. Ο Τομέας Προμηθειών είναι οργανωμένος σε επίπεδο Γενικής Διεύθυνσης (Directorate General Material Resources, Quartier Reine Elisabeth, Bloc 1, Rue d’Evere 1, 1140 Evere). Σημειώνουμε ότι σημαντικό μέρος των διαγωνισμών του βελγικού στρατού διενεργείται μέσω της ανωτέρω ηλεκτρονικής πλατφόρμας βελγικών δημόσιων διαγωνισμών.

10. ΔΙΜΕΡΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πέραν των κοινοτικών ρυθμίσεων, οι βασικές συμφωνίες οικονομικού περιεχομένου, που έχουν υπογραφεί μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου, είναι οι εξής :

- Συμφωνία περί Απαλλαγής της Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος (24.5.68, Ν.Δ 117/1969 ΦΕΚ 41/Α/1969). Αναθεωρήθηκε και μονογραφήθηκε το 1994 και υπεγράφη στην Αθήνα στις 25 Μαΐου του 2004. Το Βέλγιο κύρωσε την Συμφωνία στις 22/9/2005. Από ελληνικής πλευράς η Συμφωνία κυρώθηκε με τον Νόμο 3407 (ΦΕΚ 266/Α/25.10.2005. Εν. Ισχ. 30-12-2005. Αν. ΦΕΚ 36/Α/16-2-2006). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013), όχι όμως ακόμη από βελγικής πλευράς.
- Συμφωνία Απαλλαγής Φορολογίας Αεροπορικών και Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων (23.6.54, ΦΕΚ 62/Α/1955)
- Συμφωνία Οδικών Μεταφορών (16.7.69, Ν 366/22-6-1976, ΦΕΚ160/Α/25-6-1976).
- Αεροπορική Σύμβαση (13-4-1955, ΦΕΚ107/Α/1957 Εμπιστευτικό μνημόνιο κατανοήσεως επί της ανωτέρω συμβάσεως 12-5-1972).
- Συμφωνία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1-4-58, ΦΕΚ 179/1958 και 191/1960).
- Αεροπορική Σύμβαση Αθήνα, 13-4-1955, ΦΕΚ 107/Α/1957.

Στα πλαίσια της επίσημης επίσκεψης του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Βέλγιο τον Φεβρουάριο του 2005 πραγματοποιήθηκε και επιχειρηματική αποστολή με στόχο την ανανέωση τόσο των διμερών σχέσεων, όσο και της οικονομικής συνεργασίας με το Βέλγιο και υπεγράφη Κοινή Δήλωση μεταξύ της ηγεσίας της Ένωσης Βέλγων Επιχειρηματιών και του ΣΕΒ, αναφορικά με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, την οποία συνυπέγραψε και ο τότε πρίγκιπας και νυν βασιλιάς του Βελγίου Φίλιππος.

11. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΧΩΡΑΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της βελγικής στατιστικής υπηρεσίας, το εμπορικό ισοζύγιο του Βελγίου κατά το έτος 2014 υπήρξε ελλειμματικό κατά 6,64 δις. €, σημειώνοντας αξιόλογη βελτίωση έναντι του 2013, όταν είχε ανέλθει σε 8,64 δις. € (βελτίωση κατά 23,11%). Η βελτίωση αυτή του εμπορικού ελλείμματος προήλθε κυρίως από την αύξηση των συνολικών εξαγωγών του Βελγίου κατά 1,19%, ιδιαίτερα εκείνων προς κοινοτικές χώρες, κατά 1,35%. Σημειώνουμε ότι οι βελγικές εξαγωγές προς τρίτες χώρες αυξήθηκαν το 2014 με ρυθμό 0,82%. Από την άλλη πλευρά, οι βελγικές εισαγωγές από κοινοτικές χώρες μειώθηκαν κατά 0,43%, ενώ αυξήθηκαν σημαντικά κατά 2,4% οι εισαγωγές από τρίτες χώρες, με αποτέλεσμα οι συνολικές εισαγωγές της χώρας το 2014 να αυξηθούν ελαφρότητα (+0,36%) σε σύγκριση με το 2013. Ο όγκος του βελγικού εξωτερικού εμπορίου αυξήθηκε κατά 0,76% το 2014 έναντι του 2013 (ανερχόμενος σε 499,12 δις. €, έναντι 495,33 δις. €).

Τη μερίδα του λέοντος στις βελγικές εξαγωγές κατέχουν και το 2014 οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι το 69,4% των βελγικών εξαγωγών κατευθύνθηκε προς αυτές. Αντίστοιχα, το 71,6% των βελγικών εισαγωγών του 2014 προήλθε από χώρες της Ε.Ε. Συνολικά το 2014 παρατηρούμε βελτίωση των μεγεθών του βελγικού εξωτερικού εμπορίου, με μικρή αύξηση των εξαγωγών και σταθεροποίηση των εισαγωγών σε σύγκριση με το 2013, καθώς και συνέχιση της σταθερής τάσης μεγέθυνσης των εμπορικών συναλλαγών της χώρας –ιδιαίτερα των βελγικών εισαγωγών- με μη κοινοτικούς εταίρους.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζουμε την συγκριτική εξέλιξη του βελγικού εξωτερικού εμπορίου την τελευταία πενταετία. Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία του 2014 είναι προσωρινά.

Σύνολο βελγικών εισαγωγών-εξαγωγών σε εκατ. ευρώ:

	2010	2011	2012	2013	2014	% 2013-2014
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	207.078,9	235.103,3	238.470,7	243.345,1	246.238,7	+1,19%
<i>Εντός ΕΕ</i>	148.648,2	164.596,9	165.237,3	168.672,4	170.956,7	+1,35%
<i>Εκτός ΕΕ</i>	58.430,7	70.506,4	73.233,4	74.672,7	75.282,0	+0,82%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	211.677,2	245.787,3	249.726,2	251.981,5	252.878,9	+0,36%
<i>Εντός ΕΕ</i>	156.856,3	179.959,9	183.763,0	181.895,2	181.108,0	-0,43%
<i>Εκτός ΕΕ</i>	54.820,9	65.827,4	65.963,2	70.086,3	71.770,9	+2,40%
ΕΜΠ. ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-4.598,3	-10.684,0	-11.255,5	-8.636,4	-6.640,2	-23,11%
<i>Εντός ΕΕ</i>	-8.208,1	-15.363,0	-18.525,7	-13.222,8	-10.151,3	-23,23%
<i>Εκτός ΕΕ</i>	3.609,8	4.679,0	7.270,2	4.586,4	3.511,1	-23,44%

ΠΗΓΗ: Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Διμερές εμπόριο Ελλάδας – Βελγίου

Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου αναπτύσσονται σχετικά ομαλά, σημειώνοντας περίπου σταθερά αυξητική πορεία όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές, με εξαίρεση την διετία 2008-2009, και λιγότερο το 2010, χρονιές κατά τις οποίες το διμερές εμπόριο φαίνεται ότι επλήγη από την διεθνή οικονομική κρίση. Σημειώνουμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές προς το Βέλγιο μειώθηκαν το 2013 κατά 8,3% (σύμφωνα με τα ελληνικά στοιχεία) έναντι του 2012. Το 2014, οι ελληνικές εξαγωγές προς το Βέλγιο επανέκαμψαν κατά 5,47%, ανερχόμενες σε 316,4 εκατ. €. Οι βελγικές εξαγωγές προς την χώρα μας εμφάνισαν

διαχρονικά σταθερή μείωση από την αρχή της οικονομικής κρίσης, προφανώς ως αποτέλεσμα των δυσχερών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στην Ελλάδα, της επιδείνωσης του επιχειρηματικού κλίματος και της πτώσης της κατανάλωσης. Ωστόσο, το 2014 οι βελγικές εξαγωγές προς την Ελλάδα ανέκαμψαν ελαφρότατα σύμφωνα με τα ελληνικά στοιχεία κατά 0,23%, ανερχόμενες σε 1,33 δις. €. Ο όγκος του διμερούς εμπορίου το 2014 ανήλθε σε 1,64 δις. €, βελτιωμένος κατά 1,2% έναντι του 2013 (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ). Το εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδας εμφανίστηκε το 2014 ελαφρά μειωμένο κατά 1,3% εξαιτίας της αύξησης των ελληνικών εξαγωγών, ανερχόμενο πάντως σταθερά σε επίπεδα άνω του 1 δις. (συγκεκριμένα, στα 1,012 δις. €).

Τόσο το επίπεδο όσο και η δομή των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας-Βελγίου δεν ανταποκρίνονται στις υφιστάμενες δυνατότητες για μία περισσότερο δυναμική και ισόρροπη ανάπτυξη των διμερών συναλλαγών (κυρίως από ελληνικής πλευράς) και αύξηση της εκατέρωθεν επενδυτικής δραστηριότητας. Στον τομέα των επενδύσεων, η δραστηριοποίηση των βελγικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι εντονότερη, ενώ η ελληνική επενδυτική παρουσία στο Βέλγιο είναι περιορισμένη.

Σύμφωνα με τα ελληνικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο αυξήθηκαν το 2014 κατά 5,47% σε σύγκριση με το 2013, ανερχόμενες σε 316,40 εκατ. €, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο ανήλθαν σε 1,33 δις. €, ελαφρότατα αυξημένες κατά 0,23% έναντι του 2013. Σύμφωνα με τα ελληνικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία, το Βέλγιο κατατάσσεται 12^ο μεταξύ των προμηθευτριών χωρών της Ελλάδας το 2014 με μερίδιο 3,1% επί των συνολικών ελληνικών εισαγωγών, ενώ από την άλλη πλευρά κατατάσσεται 23^ο μεταξύ των αποδεκτών εξαγωγών ελληνικών προϊόντων, απορροφώντας ποσοστό 1,17% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών.

Με βάση τα βελγικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία του 2014, οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο εμφανίζονται αυξημένες κατά 14,40% και ανέρχονται σε 361,30 εκατ. € (έναντι 315,82 εκατ. € το 2013), ενώ οι εισαγωγές μας από το Βέλγιο ανήλθαν σε 1,37 δις. €, αυξημένες κατά 10,26% έναντι του 2013 (που είχαν ανέλθει σε 1,24 δις. €). Με βάση τα βελγικά στατιστικά στοιχεία, οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο το 2014 κατέλαβαν μερίδιο 0,14% επί των συνολικών βελγικών εισαγωγών.

Στους κατωτέρω πίνακες και την ανάλυση παρουσιάζουμε την εξέλιξη του διμερούς εμπορίου κατά την τελευταία πενταετία, σύμφωνα με τα ελληνικά και τα βελγικά στατιστικά στοιχεία. Τα στοιχεία του 2014 είναι προσωρινά.

Εισαγωγές στο Βέλγιο από την Ελλάδα (Institut des Comptes Nationaux, σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
253,51	333,72	364,13	315,82	361,30	+14,40%

Εξαγωγές από την Ελλάδα στο Βέλγιο (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
264,25	305,66	327,14	299,99	316,40	+5,47%

Εξαγωγές από το Βέλγιο προς την Ελλάδα (Institut des Comptes Nationaux, σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
1.683,93	1.604,07	1.307,52	1.241,13	1.368,44	+10,26%

Εισαγωγές στην Ελλάδα από το Βέλγιο (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
1.703,86	1.626,31	1.341,43	1.325,06	1.328,11	+0,23%

Σύμφωνα με τα προσωρινά ελληνικά στοιχεία για το 2014 κατά τετραμήφιους κωδικούς συνδυασμένης ονοματολογίας (που αναφέρονται εντός παρενθέσεως), σημαντικότερες κατηγορίες των ελληνικών προϊόντων που εξήχθησαν στο Βέλγιο ήταν τα εμπιστευτικά προϊόντα (9990, 67,9 εκατ. €, αύξηση 82,5%), τα ακατέργαστα καπνά και απορρίμματα καπνού (2401, 43,56 εκατ. €, μείωση 19,3%), τα πλαστικά είδη νοικοκυριού (3924, 18,43 εκατ. €, μείωση 14%), τα φαρμακευτικά προϊόντα (3004, 15,66 εκατ. €, αύξηση 13,3%), τα επιβατικά οχήματα (8703, 13,77 εκατ. €, αύξηση 68,9%), οι χαλκοσωλήνες (7411, 10,89 εκατ. €, μείωση 0,5%), τα παρασκευάσματα λαχανικών (2005, 10,23 εκατ. €, αύξηση 9,6%), τα αλουμινόχαρτα (7607, 7,34 εκατ. €, μείωση 18,1%), ο χρυσός σε ακατέργαστη ή ημικατεργασμένη μορφή (7108, 5,77 εκατ. €, μείωση 49,4%), τα τσιγάρα, πούρα και πουράκια (2402, 5,74 εκατ. €, αύξηση 322,7%), τα παρασκευάσματα φρούτων (2008, 5,59 εκατ. €, μείωση 21,9%), οι πλεκτές γυναικείες μπλούζες (6106, 5,53 εκατ. €, αύξηση 32,7%), οι παρασκευασμένες τομάτες (2002, 5,36 εκατ. €, αύξηση 79,1%), τα τυριά (0406, 5,14 εκατ. €, αύξηση 10,8%), τα ελάσματα και οι ταινίες αλουμινίου (7606, 3,43 εκατ. €, αύξηση 73,8%), τα διάφορα παρασκευάσματα διατροφής (2106, 3,26 εκατ. €, αύξηση 12,1%), οι πλαστικές πλάκες, φύλλα και μεμβράνες (3920, 2,84 εκατ. €, μείωση 8,9%), οι ανυψωτικές μηχανές και ανελκυστήρες (8428, 2,82 εκατ. €, μείωση 0,8%), τα χαλίκια και αμμοχάλικα (2517, 2,67 εκατ. €, μείωση 6,4%), τα κρασιά (2204, 2,46 εκατ. €, μείωση 1,9%), οι ράβδοι και είδη από αλουμίνιο (7604, 2,36 εκατ. €, μείωση 14,9%), οι οργανικές ουσίες και τα παρασκευάσματα επιφανειακής δράσης (πλην σαπουνιών, 3402, 2,26 εκατ. €, αύξηση 86,7%), το ελαιόλαδο (1509, 1,89 εκατ. €, μείωση 18,3%), τα χημικά συνδετικά παρασκευάσματα για καλούπια ή πυρήνες χυτηρίου (3824, 1,77 εκατ. €, μείωση 5,6%), τα προϊόντα ομορφιάς και μακιγιάζ (3304, 1,7 εκατ. €, αύξηση 106,2%) και τα παρασκευάσματα λαχανικών και φρούτων (2001, 1,57 εκατ. €, μείωση 28%).

Από πλευράς εισαγωγών από το Βέλγιο, *σύμφωνα επίσης με τα προσωρινά ελληνικά στατιστικά στοιχεία, οι σημαντικότερες τετραμήφιες κατηγορίες* βελγικών εξαγωγών προς την χώρα μας το 2014 περιλαμβάνουν τα φαρμακευτικά προϊόντα (3004, 137,39 εκατ. €, μείωση 9,7%), τα πετρελαιοειδή (2710, 84,41 εκατ. €, μείωση 4,2%), το αίμα για διαγνωστικές / θεραπευτικές χρήσεις (3002, 74,31 εκατ. €, μείωση 13,3%), τα επιβατικά οχήματα (8703, 54,06 εκατ. €, αύξηση 10,5%), τα όργανα και συσκευές ιατρικής χρήσης (9018, 40,19 εκατ. €, αύξηση 4,1%), τα πολυμερή αιθυλενίου (3901, 34,9 εκατ. €, μείωση 0,7%), τα μέρη και εξαρτήματα οχημάτων (8708, 28,56 εκατ. €, μείωση 2,9%), τα επίσωτρα από καουτσούκ (4011, 24,93 εκατ. €, μείωση 9,4%), τα υποδήματα (6402, 6403 και 6404, 12,64, 20,5 και 24,61 εκατ. € και μείωση 4,2%, μείωση 19,9% και αύξηση 51,5% αντίστοιχα), τα κλιματιστικά μηχανήματα (8415, 21,18 εκατ. €, αύξηση 8%), τα εντομοκτόνα και παρασιτοκτόνα (3808, 20,39 εκατ. €, αύξηση 3,1%), τα προϊόντα σοκολατοποιίας (1806, 17,91 εκατ. €, αύξηση 5,4%), τα προϊόντα ομορφιάς και μακιγιάζ (3304, 16,92 εκατ. €, αύξηση 8%), τα ορυκτά ή χημικά αζωτούχα λιπάσματα (3102, 13,95 εκατ. €, 162,6%), τα κατεψυγμένα παρασκευάσματα λαχανικών (2004, 12,73 εκατ. €, αύξηση 32,1%), τις ορθοπεδικές συσκευές και διατάξεις (9021, 12,46 εκατ. €, αύξηση 41,4%), τα μέρη μηχανών (8431, 12,38 εκατ. €, αύξηση 10,6%), τα κρέατα βοοειδών (0201, 11,43 εκατ. €, αύξηση 16%), τις εκτυπωτικές μηχανές και συσκευές (8443, 11,04 εκατ. €, αύξηση 9,5%), τις μπουλντόζες και οδοστρωτήρες (8429, 10,24 εκατ. €, αύξηση 70,7%), τα πλεκτά T-shirts και φανελάκια (6109, 10,13 εκατ. €,

αύξηση 43,6%) και τις δέσμες από συνεχείς τεχνητές ίνες (5502, 10,12 εκατ. €, αύξηση 16,2%).

Σύμφωνα με τα προσωρινά βελγικά στοιχεία, *οι κυριότερες κατηγορίες ελληνικών προϊόντων που εξήχθησαν στο Βέλγιο κατά το έτος 2014* (σε διψήφια κεφάλαια εμπορευματικής κατάταξης συνδυασμένης ονοματολογίας), ήταν: σίδηρος-χάλυβας με αξία εξαγωγών 51,42 εκατ. € (κεφάλαιο 72, αύξηση 73,5%), προϊόντα καπνού με αξία 50,89 εκατ. € (κεφάλαιο 24, αύξηση 14,9%), πλαστικά προϊόντα με αξία 28,71 εκατ. € (κεφάλαιο 39, μείωση 12,6%), ανόργανα χημικά προϊόντα με αξία 25,05 εκατ. € (κεφάλαιο 28, αύξηση 59,7%), καλλυντικά, προϊόντα αρωματοποιίας & αιθέρια έλαια με αξία 23,76 εκατ. € (κεφάλαιο 33, αύξηση 1.385,3%), παρασκευασμένα-διατηρημένα τρόφιμα με αξία 20,34 εκατ. € (κεφάλαιο 20, αύξηση 16,8%), ορυκτά καύσιμα με αξία 18,74 εκατ. € (κεφάλαιο 27, μείωση 30,6%), φαρμακευτικά προϊόντα με αξία 15,05 εκατ. € (κεφάλαιο 30, μείωση 0,4%), υλικό & εξοπλισμός μεταφορών με αξία 13,87 εκατ. € (κεφάλαιο 87, αύξηση 38,9%), προϊόντα αλουμινίου με αξία 12,63 εκατ. € (κεφάλαιο 76, μείωση 13,3%), μηχανολογικός εξοπλισμός με αξία 9,38 εκατ. € (κεφάλαιο 84, μείωση 6,1%), πολύτιμα μέταλλα και λίθοι με αξία 7,05 εκατ. € (κεφάλαιο 71, μείωση 46,2%), πλεκτά προϊόντα ένδυσης με αξία 7,05 εκατ. € (κεφάλαιο 61, αύξηση 7,6%), γαλακτοκομικά προϊόντα με αξία 6,35 εκατ. € (κεφάλαιο 04, αύξηση 19,7%), προϊόντα χαλκού με αξία 5,69 εκατ. € (κεφάλαιο 74, μείωση 4,2%), οργανικά χημικά προϊόντα με αξία 4,56 εκατ. € (κεφάλαιο 29, αύξηση 940,6%) και φρούτα με αξία 4,42 εκατ. € (κεφάλαιο 08, μείωση 38,3%).

Επίσης σύμφωνα με τα προσωρινά βελγικά στοιχεία, *οι κυριότερες κατηγορίες βελγικών προϊόντων που εισήχθησαν από την Ελλάδα κατά το έτος 2014* (σε διψήφια κεφάλαια εμπορευματικής κατάταξης συνδυασμένης ονοματολογίας), ήταν: φαρμακευτικά προϊόντα με αξία 223,63 εκατ. € (κεφάλαιο 30, μείωση 8%), υλικό και εξοπλισμός μεταφορών με αξία 111,72 εκατ. € (κεφάλαιο 87, αύξηση 25,1%), μηχανολογικός εξοπλισμός με αξία 111,46 εκατ. € (κεφάλαιο 84, αύξηση 9,6%), ορυκτά καύσιμα με αξία 119,62 εκατ. € (κεφάλαιο 27, αύξηση 179,5%), πλαστικά προϊόντα με αξία 80,88 εκατ. € (κεφάλαιο 39, μείωση 1,2%), προϊόντα υποδηματοποιίας με αξία 74,72 εκατ. € (κεφάλαιο 64, αύξηση 26,3%), όργανα & συσκευές μέτρησης με αξία 66,95 εκατ. € (κεφάλαιο 90, αύξηση 28,2%), καλλυντικά, προϊόντα αρωματοποιίας & αιθέρια έλαια με αξία 41,18 εκατ. € (κεφάλαιο 33, αύξηση 37,7%), πλεκτά προϊόντα ένδυσης με αξία 39,02 εκατ. € (κεφάλαιο 61, αύξηση 18,7%), διάφορα χημικά προϊόντα με αξία 38,67 εκατ. € (κεφάλαιο 38, αύξηση 5,5%), ηλεκτρολογικός εξοπλισμός με αξία 37,03 εκατ. € (κεφάλαιο 85, αύξηση 0,05%), οργανικά χημικά προϊόντα με αξία 34,94 εκατ. € (κεφάλαιο 29, αύξηση 28%), προϊόντα κρέατος με αξία 31,48 εκατ. € (κεφάλαιο 02, μείωση 18,9%), παρασκευασμένα-διατηρημένα τρόφιμα με αξία 26,06 εκατ. € (κεφάλαιο 20, αύξηση 5,4%) και γαλακτοκομικά προϊόντα με αξία 25,85 εκατ. € (κεφάλαιο 04, μείωση 14,4%).

12. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ & ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Το επίπεδο των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας – Βελγίου, καίτοι αρκετά υψηλό και ευρύ από απόψεως συνεργασιών, εμφανίζει σοβαρή ανισορροπία όσον αφορά το εμπόριο υπέρ της βελγικής πλευράς. Τούτο είναι εν μέρει φυσιολογικό, καθώς το Βέλγιο είναι μία μικρή μεν, ανεπτυγμένη δε βιομηχανική χώρα του ευρωπαϊκού βορρά, και εξάγει στην χώρα μας προϊόντα αρκετά υψηλής προστιθέμενης αξίας. Βεβαίως, οι εξαγωγές του Βελγίου προς την Ελλάδα βαίνουν φθίνουσες κατά τελευταία έτη εξαιτίας της βαθιάς οικονομικής κρίσης που έχει πλήξει κυρίως την ελληνική αγορά. Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές εξαγωγές εξελίσσονται μάλλον ανοδικά συνολικά τα τελευταία χρόνια και κυμαίνονται στα επίπεδα των 300 εκατ. € ετησίως.

Το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στις συνολικές εισαγωγές του Βελγίου διαμορφώνεται σε 0,14% το 2014, η διατήρηση ωστόσο ή, ακόμη περισσότερο, η επέκταση του υφιστάμενου μεριδίου θα απαιτήσει μεγαλύτερη, περισσότερο συντονισμένη και στοχευμένη από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων προσπάθεια. Το γεγονός ότι το εμπόριο με τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι απαλλαγμένο από εισαγωγικές διαδικασίες, δασμολογικά, μη δασμολογικά και άλλα τεχνικά εμπόδια, κάνει πολλούς να θεωρούν ότι το ενδοκοινοτικό εμπόριο κινείται περίπου αυτόματα. Τούτο σαφώς δεν αληθεύει, διότι οι αναπτυγμένες και οργανωμένες αγορές της Δ. Ευρώπης, μεταξύ των οποίων το Βέλγιο, απαιτούν συνεπή και συνεχή παρουσία, αφοσίωση στην επίτευξη της στοχευμένης προσπάθειας και αφιέρωση πόρων προκειμένου να τοποθετηθούν κατάλληλα τα εξαγόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες. Η επίτευξη οικονομικών κλίμακας, η προσήλωση στην τήρηση διαδικασιών και προδιαγραφών και ο έντονος ανταγωνισμός είναι το τρίπτυχο που χαρακτηρίζει τις δυτικοευρωπαϊκές αγορές και βέβαια το Βέλγιο. Ιδιαίτερα υπό τις σημερινές συνθήκες, η εξωστρέφεια αποτελεί μονόδρομο επιβίωσης για τις ελληνικές επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους, γεγονός που επιβεβαιώνεται στο Γραφείο μας από τον μεγάλο αριθμό αιτημάτων που δέχεται καθημερινά από εξαγωγικές ή εν δυνάμει εξαγωγικές επιχειρήσεις.

Σημειώνουμε ότι το Βέλγιο έχει την τελευταία τριετία ενταχθεί στο πρόγραμμα δράσεων του Enterprise Greece, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν έπειτα από πολλά χρόνια τρεις επιτυχημένες επιχειρηματικές αποστολές, τον Δεκέμβριο του 2012, τον Ιούνιο του 2013 και τον Μάρτιο του 2014. Οι συμμετέχουσες ελληνικές επιχειρήσεις, από 10 στις δύο πρώτες αποστολές και 12 στην τρίτη, προήλθαν κατά κύριο λόγο από τους κλάδους τροφίμων και ποτών, υπήρξαν ωστόσο και εκπρόσωποι άλλων κλάδων παραγωγής (υλικών συσκευασίας, τεχνολογίας πληροφορικής).

Από την μελέτη των τάσεων που εμφανίζουν οι ελληνικές εξαγωγές την τελευταία εξαετία με βάση τα βελγικά στατιστικά στοιχεία, θεωρούμε ότι τα ελληνικά *νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά*, έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά του Βελγίου, καθώς το βελγικό καταναλωτικό κοινό είναι αρκετά εξοικειωμένο με την εικόνα τους, τις γευστικές τους ιδιότητες και την ποιότητά τους, κυρίως εξαιτίας του ισχυρού βελγικού τουριστικού ρεύματος προς την χώρα μας, αλλά και της έντονης παρουσίας ελληνικού ομογενειακού στοιχείου στο Βέλγιο. Αξιοσημείωτο είναι ότι η μεγαλύτερη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων και ποτών, *τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών (κεφάλαιο 20 του δασμολογίου)*, που παλαιότερα είχε ακολουθήσει πτωτική πορεία, το 2012 σημείωσε εντυπωσιακή άνοδο με ύψος εξαγωγών στα 18,31 εκατ. €, το 2013 διατηρήθηκε σε σταθερά υψηλά επίπεδα, με εξαγωγές 17,43 εκατ. € και το 2014 σημείωσε εκ νέου αύξηση 16,8% ανερχόμενη στα 20,34 εκατ. €. Από τις υπόλοιπες κατηγορίες τροφίμων και ποτών, σε αξιόλογα επίπεδα κινούνται κατά την υπό εξέταση περίοδο *τα γαλακτοκομικά προϊόντα* (με σταθερά αυξητική τάση σχεδόν ολόκληρη την τελευταία εξαετία και αξία εξαγωγών το 2014 στα 6,35 εκατ. €, με αύξηση 19,7%), *τα φρούτα* (που το 2013 είχαν σημειώσει επανάκαμψη με αξία εξαγωγών 7,16 εκατ. €, ωστόσο το 2014 μειώθηκαν αισθητά κατά 38,3% στα 4,42 εκατ. €), *τα ποτά* (που το 2013 είχαν φθάσει τα 2,74 εκατ. € και το 2014 σημείωσαν εντυπωσιακή αύξηση 23,8% φθάνοντας τα 3,4 εκατ. €), *τα*

παρασκευάσματα διατροφής (άνοδος το 2014 29%, στα 3,06 εκατ. €), *τα παρασκευάσματα δημητριακών* (με εξαγωγές 2014 στα 1,7 εκατ. € και αύξηση 13,9%), *τα ιχθυηρά* (με εξαγωγές το 2014 στα 1,49 εκατ. € και αύξηση 7,7%), *τα προϊόντα σοκολατοποιίας* (που εμφάνιζαν τα προηγούμενα χρόνια σταθερά αυξητικές τάσεις, ωστόσο το 2014 μειώθηκαν κατά 19,3% με εξαγωγές 1,33 εκατ. €). Η κατηγορία *των φυτικών ελαίων* (που περιλαμβάνει το ελαιόλαδο) κινείται σταθερά σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, το 2013 είχε σημειώσει ισχυρή άνοδο έναντι του 2012 με εξαγωγές 2,57 εκατ. € και υπερβαίνοντας για πρώτη φορά μετά το 2009 το κατώφλι των 2 εκατ. €, ωστόσο το 2014 υπέστη μείωση της τάξεως του 14,1%, στα 2,21 εκατ. €. Μείωση υπέστησαν το 2014 οι εξαγωγές μας *λαχανικών*, της τάξεως του 35,5%, στα 2 εκατ. €, έναντι ωστόσο ασυνήθιστα υψηλού επιπέδου εξαγωγών το 2013 (στα 3,11 εκατ. €). Άνοδο τέλος της τάξεως του 144,9% σημείωσαν το 2014 οι εξαγωγές μας *δημητριακών*, στα 1,1 εκατ. €, ωστόσο πρόκειται για κατηγορία με ισχυρές διακυμάνσεις από χρόνο σε χρόνο.

Όσον αφορά τα τρόφιμα, θα πρέπει να στοχεύσουμε σε αύξηση του μεριδίου μας σε προϊόντα συστατικά του καλαθιού μεσογειακής διατροφής, όπως των κρασιών, του ελαιολάδου και των ελιών, των τυριών και γαλακτοκομικών, καθώς και των βιολογικών προϊόντων. Ιδιαίτερα η αγορά των τελευταίων γνωρίζει, όπως και σε άλλες προηγμένες δυτικές αγορές, ραγδαία ανάπτυξη και παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες για σοβαρούς παραγωγούς – εξαγωγείς πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων.

Σημαντικές για τις ελληνικές εξαγωγές, και με αξιόλογες προοπτικές στη βελγική αγορά –με βάση τα βελγικά στατιστικά στοιχεία- είναι επίσης οι εξής κατηγορίες προϊόντων: οι εξαγωγές μας *σιδήρου και χάλυβα* (κεφάλαιο 72 του δασμολογίου), οι οποίες ενώ το 2012 είχαν ανακάμψει στα 59,95 εκατ. € και είχαν αποτελέσει την πρώτη κατηγορία στις εξαγωγές μας προς Βέλγιο, το 2013 η αξία τους είχε μειωθεί κατά το ήμισυ, ανερχόμενη σε 29,64 εκατ. €, ενώ το 2014 επανέκαμψαν στα 51,42 εκατ. € (αύξηση 73,5%) και κατέστησαν εκ νέου πρώτη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών προς Βέλγιο. Ακολουθούν *τα προϊόντα καπνού* (δεύτερη κατηγορία στις εξαγωγές μας το 2014 με 50,89 εκατ. € και αύξηση 14,9%), *οι πλαστικές ύλες και προϊόντα* (τρίτη κατηγορία το 2014 με 28,71 εκατ. € και πτώση 12,6%), *τα ανόργανα χημικά* (που ενώ το 2012 και το 2013 είχαν πέσει κάτω από τα 20 εκατ. €, το 2014 κατέγραψαν άνοδο 59,7% και ανήλθαν σε 25,05 εκατ. €), *τα αιθέρια έλαια, προϊόντα αρωματοποιίας και καλλυντικά* (που το 2014 σημείωσαν εκρηκτική άνοδο φθάνοντας τα 23,76 εκατ. €), *τα φαρμακευτικά προϊόντα* με αξία 15,05 εκατ. € και μικρή πτώση το 2014 της τάξεως του 0,4%, *ο εξοπλισμός χειρσαίων μεταφορών* με αξία 13,87 εκατ. € (αύξηση 38,9%), *τα προϊόντα αλουμινίου και χαλκού* (με εξαγωγές 12,63 εκατ. και 5,69 εκατ. € αντίστοιχα το 2014). Σε σταθερά υψηλά επίπεδα – ωστόσο μειωμένα σε σύγκριση με 5 χρόνια πριν- κινήθηκαν οι εξαγωγές μας *πλεκτών ενδυμάτων*, ανερχόμενες το 2014 στα 7,05 εκατ. € (αύξηση 7,6% έναντι του 2013). Άλλες κατηγορίες που έδειξαν δυναμική το 2014 περιέλαβαν *τα οργανικά χημικά προϊόντα*, οι εξαγωγές των οποίων εκτοξεύθηκαν στα 4,56 εκατ. €, *τα χαλυβουργικά προϊόντα* με αξία 2,87 εκατ. € (αύξηση 44,1%), *τα όργανα και συσκευές μέτρησης και ακρίβειας* με αξία 2,68 εκατ. € (αύξηση 6,4%), *τα υποδήματα και αξεσουάρ* με αξία 2,39 εκατ. € (αύξηση 33,6%), *τα διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών* με αξία 2,34 εκατ. €, *τα σαπούνια και είδη καθαρισμού* με αξία 2,32 εκατ. € (αύξηση 48,6%), *τα δερμάτινα είδη* με αξία 2,16 εκατ. € (αύξηση 92,6%), *τα έπιπλα και φωτιστικά* με αξία 1,41 εκατ. € (αύξηση 10,6%) και *τα ενδύματα και συμπληρώματα ένδυσης* που υπερέβησαν το 1 εκατ. €, φθάνοντας στα 1,29 εκατ. € το 2014. Μειώσεις στην διάρκεια του 2014 υπέστησαν οι ακόλουθες σημαντικές κατηγορίες εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων προς Βέλγιο: ο *μηχανολογικός εξοπλισμός* με αξία 9,38 εκατ. € (μείωση 6,1%), *τα πολύτιμα μέταλλα, οι λίθοι και κοσμήματα* με αξία 7,05 εκατ. € (μείωση 46,2%), ο *ηλεκτρολογικός εξοπλισμός* με αξία 4 εκατ. € (μείωση 10,1%), *τα ορυκτά πετρώματα*, που είχαν σημειώσει εξαιρετικά σημαντική αύξηση της τάξεως του 154% το 2013, στα 6,91 εκατ. €, αλλά το 2014 μειώθηκαν κατά 44,3% στα 3,85 εκατ. €, *τα λιπάσματα* με αξία 1,97 εκατ. € (μείωση 11,6%), και *τα προϊόντα χαρτιού* με αξία 1,66 εκατ. € (μείωση 23,1%).

Από πλευράς επενδύσεων, διαπιστώνουμε ότι αν και υπάρχει δραστηριοποίηση και από τις δύο πλευρές, σαφώς δε εντονότερη από βελγικής πλευράς, εν τούτοις στο μεγαλύτερο μέρος της αφορά τις υπηρεσίες και το εμπόριο και λιγότερο τις παραγωγικές επενδύσεις (υπάρχουν λίγες από βελγικής πλευράς). Ζητούμενο για εμάς είναι η προσέλκυση πρόσθετων βελγικών κεφαλαίων στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε κλάδους όπου μπορούν να γίνουν συμπράξεις (όπως υψηλών τεχνολογιών, καινοτομίας, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, περιβαλλοντικών τεχνολογιών, βιοτεχνολογίας, νανοτεχνολογίας κ.α.), αλλά και σε παραδοσιακά ισχυρούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας όπως ο τουρισμός και η βιομηχανία τροφίμων και ποτών. Περαιτέρω, το Βέλγιο μπορεί να αποτελέσει στόχο στις εισερχόμενες επενδύσεις ειδικότερα στην αγορά εξοχικής κατοικίας, καθώς η χώρα μας αποτελεί κύριο τουριστικό προορισμό για τους Βέλγους τουρίστες, αλλά και δεδομένου ότι στο Βέλγιο διαβιούν περίπου 30 χιλιάδες ομογενείς πρώτης και δεύτερης γενιάς. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα επενδυτικά funds που υπάρχουν στο Βέλγιο, καθώς και οι επιχειρήσεις venture capital, ορισμένες από τις οποίες βλέπουν με κατ' αρχήν ενδιαφέρον την ελληνική αγορά. Ωστόσο, οι περισσότεροι μεγάλοι βελγικοί επιχειρηματικοί όμιλοι προσανατολίζουν σήμερα το ενδιαφέρον τους περισσότερο προς τις αναδυόμενες αγορές της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Το τρίπτυχο μικρών και στοχευμένων επιχειρηματικών αποστολών, συμμετοχών σε επιλεγμένες σημαντικές εμπορικές εκθέσεις στο Βέλγιο και οργάνωσης ημερίδων ή και ατομικών προγραμμάτων με σκοπό την δικτύωση ελληνικών με βελγικούς φορείς και επιχειρήσεις, είναι η καλύτερη στρατηγική για προσέγγιση της βελγικής αγοράς και ενδεχόμενη προσέλκυση βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα. Οι διακρατικές σχέσεις και επαφές, καίτοι φιλικές και χρήσιμες σε υψηλό επίπεδο (λ.χ. δια της στήριξης ελληνικών θέσεων στα ευρωπαϊκά ή άλλα διεθνή όργανα), στο κομμάτι της περαιτέρω ανάπτυξης των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων λίγα επιπλέον πράγματα μπορούν να προσφέρουν. Το διμερές συμβατικό πλαίσιο είναι αρκετά εκτεταμένο, ενώ παράλληλα το μεγαλύτερο μέρος των διμερών σχέσεων ρυθμίζεται με βάση το κοινοτικό κεκτημένο.

Σημειώνουμε τέλος τις δυνατότητες και προοπτικές που υπάρχουν για ανάπτυξη επενδυτικών ή άλλων συνεργασιών μεταξύ ελληνικών εταιρειών των κλάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υψηλής τεχνολογίας & καινοτομίας και αντίστοιχων βελγικών, οι οποίες διαθέτουν υψηλή τεχνογνωσία και διεθνή πείρα. Τέτοιες συνεργασίες μπορούν να οδηγήσουν σε εκατέρωθεν επενδύσεις, αλλά και σε επανεξαγωγές προϊόντων, υπηρεσιών και τεχνογνωσίας σε γεωγραφικές περιοχές και χώρες όπου η θέση εκάστης χώρας είναι δεσπόζουσα λόγω γεωγραφικών και πολιτιστικών γειτνιάσεων.

Το Βέλγιο, χωρίς να ισχυριζόμαστε ότι αποτελεί πρώτης προτεραιότητας και ενδιαφέροντος αγορά – στόχο για τα ελληνικά προϊόντα και τις υπηρεσίες, είναι ωστόσο μία σχετικά μικρή αλλά εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και δυναμικά προσοδοφόρος αγορά, καθώς το μέσο εισοδηματικό επίπεδο και η καταναλωτική δαπάνη βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο, ενώ το βελγικό αγοραστικό κοινό, καίτοι έντονα προσανατολισμένο στην συμφέρουσα τιμή ως κριτήριο επιλογής, δείχνει έντονο και αυξανόμενο ενδιαφέρον και για την ποιότητα και την διαφοροποίηση των προϊόντων και υπηρεσιών, έναντι εκείνων του ανταγωνισμού.

13. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. Ελληνικές Αρχές & ελληνικοί επιχειρηματικοί σύνδεσμοι

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Rue des Petits Carmes 10, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-5455500-01, 5455570, Fax: +322-5455585

E-mail: ambagre@skynet.be

Πρέσβης: Ελευθερία Γαλαθιανάκη, Πληρεξούσια Υπουργός Α΄

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-5455506-07, Fax: +322-5455508

E-mail: ecocom-brussels@mfa.gr

Προϊστάμενος: Παντελής Γκάσιος, Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α΄

- **ΒΕΛΓΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ**

Président : M. Vassilis Akritidis, Partner, McGuireWoods LLP,

Rue des Colonies 56 - box 3, 1000 Brussels

Tel. : +32 2 629 42 53,

Fax: +32 2 629 42 22,

E-mail : vakritidis@mcguirewoods.comE-mail Δ.Σ. Επιμελητηρίου: info@ccbh.be

- **BUCEPHALOS – ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΒΕΛΓΙΟΥ**

Président : M. Dimitrios Pechlivanidis, Link Immo, Rue J. Jordaens 2, 1000 Bruxelles, tel. :

+322-6401010, fax : +322-6401011, e-mail : dimitrios.pechlivanidis@bucephalos.org,dimitri@linkimmo.be.

Secrétaire : M. Dimitrios Gallis, tel.: +326-7794901, fax : +326-7794909, e-mail :

dimitrios.gallis@bucephalos.org.E-mail Δ.Σ. Ένωσης: comitee.be@bucephalos.org

- **HELLENIC FEDERATION OF ENTERPRISES (SEV)**

Brussels Office

Ms. Irini Pari, Permanent Delegate

Avenue de Cortenbergh 168, 1000 Bruxelles

Tel. : +322-2310053, fax : +322-2800891, e-mail : main@sevbxl.be

- **UNION OF HELLENIC CHAMBERS OF COMMERCE**

Brussels Office

Ms. Eirini Konstantinidou, Director of the Representative Office in Brussels

Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles

Tel.: +322-5455530, fax : +322-5455545, e-mail : eirini.konstantinidou.uhcci@skynet.be

- **ARGO HELLENIC NETWORK IN BELGIUM**

Mr. Andreas Yannopoulos, President of the Executive Committee

Rue Montoyer 51, 1000 Brussels

Tel.: +322-2370123, fax: +322-2802610, e-mail: argo@argo-network.be

2. Βελγικές Υπηρεσίες Στήριξης Επιχειρηματικότητας

- **FLANDERS INVESTMENT & TRADE - GOVERNMENT OF FLANDERS - BELGIUM**

Koning Albert II-laan 37, 1030 Brussels

Tel. : +322-504 87 11

Web site: <http://www.flandersinvestmentandtrade.com/en>

Chief Executive Officer: Claire Tillekaerts

Marnix Bierlin

International Business Department

Phone: +322-504 87 43

E-mail: marnix.bierlin@fitagency.be

Isabel De Beenhouwer

Project Manager Europe

Phone: +32 2 504 88 74

Fax: +32 2 504 88 70

E-mail: isabel.debeenhouwer@fitagency.be

- **WALLONIA EXPORT & INVESTMENT (AGENCE WALLONNE A L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ETRANGERS)**

Place Saintelette, 2

1080 Bruxelles

Tél : +32 2 421 82 11

Fax : +32 2 421 87 87

E-mail: mail@awex.be

Mme. Pascale Delcomminette, Administratrice Générale,

tel.: +322-4218590, 4218310, 4218614

fax: +322-4218342

e-mail: p.delcomminette@awex.be

- **BRUSSELS INVEST & EXPORT**

Avenue Louise 500/4

1050 Brussels

Tel : +32 (0)2 800 40 00

Fax : +32 (0)2 800 40 01

Web site: www.invest-export.irisnet.be

E-mail: info@brusselsinvestexport.be

Mr. Philip Feytons, Directeur Opérations Internationales et Réseau, tel.: +322-800 40 30, e-

mail : pfeytons@sprb.irisnet.be

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια, Επιχειρηματικοί Σύνδεσμοι

- **FEDERATION DES ENTREPRISES DE BELGIQUE - FEB ASBL**

Rue Ravenstein 4

B-1000 Bruxelles

Tél. +32 2 515 08 11

Fax +32 2 515 09 99

Présidente : Michelle Sioen

Tél.: +32 2 515 08 71

Fax : +32 2 515 09 61

E-mail : ivn@vbo-feb.be

Administrateur Délégué : Pieter Timmermans

Tél.: +32 2 515 08 42

Fax: +32 2 515 09 25

E-mail: cva@vbo-feb.be

E-mail info@vbo-feb.be

Web site: www.vbo-feb.be

- **CENTRE DE COMPETENCE EUROPE & INTERNATIONAL :**

Executive Manager : Olivier Joris, tel.: +322-5150834, fax : +322-5130494,

e-mail : oj@vbo-feb.be

BECI - CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY BRUSSELS

Avenue Louise 500

1050 Brussels

T +32 (0)2 648 50 02

F +32 (0)2 640 93 28

info@beci.be

www.beci.be

Mr. Thierry Willemarck, President

Mr. Olivier WILLOCX, Administrateur Délégué

Mr. Jean-Philippe Mergen, Director Export, Enterprise Europe Brussels, tel.: +322-2100177,

fax: +322-6409328, e-mail: jpm@beci.be

- **VOKA KANTOOR BRUSSEL**

Koningsstraat 154-158

1000 Brussel

Tel. : +32 (0) 2 229 81 11

Fax: +32 (0) 2 229 81 00

info@voka.be

Mr. Jo Libeer, CEO, e-mail: jo.libeer@voka.be

- **VOKA - KAMER VAN KOOPHANDEL ANTWERPEN-WAASLAND**

Kantoor Antwerpen

Markgrvestraat 12

2000 Antwerpen

T +32 (0)3 232 22 19/20

F +32 (0)3 233 64 42

info.antwerpen@voka.be
www.voka.be/antwerpen-waasland

Mr. Luc LUWEL, CEO, e-mail: luc.luwel@voka.be
 Ms. Jill Suetens, Manager International, tel.: , fax: , e-mail: jill.suetens@voka.be
 Antwerp-Waasland Chamber of Commerce and Industry
 Markgravestraat 12, B-2000 Antwerp - Belgium
 Tel. + 32 3 232 22 19 Fax + 32 3 233 64 42
 E-mail: jill.suetens@voka.be

- **VOKA - KAMER VAN KOOPHANDEL OOST-VLAANDEREN**

Kantoor Gent
 Lammerstraat 18
 9000 Gent

T +32 9 266 14 40

F +32 9 266 14 41

info.ov@voka.be

www.voka.be/oost-vlaanderen

Mr. Geert Moerman, CEO, tel.: +32 9 266 14 44, e-mail: geert.moerman@voka.be

Mr. Stefan Derluyn, Manager International Entrepreneurship, tel.: +329-2661446, e-mail: stefan.derluyn@voka.be

4. Τράπεζες

Banque Nationale de Belgique

Boulevard de Berlaimont 14

Bruxelles - BE 1000

Belgium

Tel. : +32 2 221 21 11, e-mail : info@nbb.be, URL: <http://www.nbb.be>

BNP Paribas Fortis

Montagne du Parc, 3

1000 Bruxelles

phone : +32-2-762 20 00, fax : +32-2-565 42 22, URL : <https://www.bnpparibasfortis.be>

BELFIUS

Boulevard Pachéco 44

Bruxelles - BE 1000

Belgium

Tel.: +32 2 222 11 11

URL: <http://www.belfius.be/>

ING Belgique SA

Avenue Marnix 24

Bruxelles - BE 1000

Belgium

Tel.: +322 547 21 11, fax: +322 547 38 44, e-mail: info@ing.be, Agence Bruxelles - Sablon:

Rue de la Régence 20, 1000 Bruxelles, tel. : +322-5005940, fax : +322-5005948, e-mail : bru.sablon-zavel@ing.be
URL: <http://www.ing.be/>

KBC Bank NV

Avenue du Port 2
Bruxelles - BE 1080
Belgium, Tel. + 32 (0)2 429 40 51, e-mail : investor.relations@kbc.com
URL: <http://www.kbc.be/>

Société Générale

Tour Bastion, Place du Champ de Mars 5
Bruxelles - BE 1050
Belgium, Tel. : +322-5066511,
URL: <http://www.societegenerale.com/>

Deutsche Bank S.A.

Avenue Marnixlaan 17
Bruxelles - BE 1000
Belgium, Tel.: +322-551 6511, fax: +322-551 6666
URL: www.deutschebank.be/

Beobank NV/SA (CMNE Belgium)

Generaal Jacqueslaan 263 /G
1050 Ixelles
URL: <https://www.beobank.be>

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

Brussels Expo

Brussels Exhibition Centre npo

Place de Belgique 1

BE – 1020 Brussels

T +32 2 474 82 63

F +32 2 474 83 90

URL : <http://www.brusselsexpo.be>